ALESSANDRO VARALDO

roman polițist

PATIMA

biblioteca WEEK—END

PATIMA

de ALESSANDRO VARALDO

Coperta : OLIMPIU BARBU
Tehnoredactare : FANE TICU

ISBN 973-9006-09-4

Alessandro Varaldo

PATÌMA

Trad. de B. IOSIF

— EDITURA ROMÂNĂ —
CRAIOVA
— 1991 —

Prima lovitură

I

N-am fost protagonistul acestei istorii. Cu toate că... N-am fost decît un biet spectator. Și poate de aceea voi putea istorisi cu mult calm, cu mai mult calm desigur, decît vor citi cititorii.

Eu știu că această povestire e adevărată, deși unii se vor îndoi. Dar nu-i condamn, îi scuz. Chiar eu, dacă n-aș fi retrăit toate acestea, nu le-aș da nici o crezare.

Deocamdată vreau să mă prezint. Mă cheamă Giovanni, tatăl meu, Sante Révere, a fost un anticar destul de stimat, dar după moartea mamei mele, el a lichidat afacerile sale și se stabili la Spoletto, cu ceva economii, care îi dădură posibilitatea să trăiască pe picior de dinainte de război. Dar în 1919, cînd am devenit liber și stăpînul moștenirii, în urma morții tatălui meu, nu prea am avut cu ce să duc o viață bogată. În anul de grație 1920, suma de 1 500 lire pe lună, nu era cine știe ce. Dar am luat o hotărîre energică. Mi-am spus : ca cetățean liber poți s-o duci binișor, dar ca student însemnează că ești bogat.

Și m-am înscris din nou la universitate, pe care am întrerupt-o în timpul războiului. Astăzi, la 35 de ani, am două licențe : în drept și litere și sînt pe pragul celei de a treia : medicina. Dacă în răstimp voi găsi vreo ocupație convenabilă, bine, dacă nu, voi continua să duc viața studențească. Cui ce-i place ! Pentru un student, 50 lire pe zi e destul de bine.

Locuiesc lîngă palatul de justiție și mănînc într-un restaurant mic și curat lîngă Piața Cola di Rienzo : sînt chiar decanul vizitatorilor.

Am trei vecini la masă, dintre care doi sînt vechi amici regăsiți.

Giacomo Serra, care e pictor și a început să facă ceva avere și Biondo Biondi (firește, cu un astfel de nume e toscan și e negru ca un creol) maior de bersalieri, amîndoi cam de-o vîrstă cu mine.

Al treilea vecin e... o vecină : o femeie, o fată frumoasă, studentă la medicină.

Cum a devenit ea vecina noastră de masă ? Eram într-o seară, tocmai la sfîrșitul cinei, cînd intră o fată, care se îndreptă spre casieriță.

Vorbiră cîteva minute, și se vedea, cît colo, că se înțelegeau.

Fata, înaltă, zveltă, brună, înfășurată într-un impermeabil roșu, își roti privirile spre mesele din sală și le opri asupra mea, cu un salut ușor, la care răspunsei cam fîstîcit. Chelnerul veni spre noi și ne ceru permisiunea, ca domnișoara să ia loc la masa noastră. Vă puteți închipui ce-a fost ! Serra și Biondi, Don-Juani înfocați, se ridicară cu entuziasm și oaspetele nostru deveni prietenul nostru. O chema Magdalena Terzi, din Perugia, studentă la medicină. Pe mine mă cunoștea.

Cine nu cunoştea, la Universitate, pe Giovanni Révere care lua a treia licenţă ? Ea cunoştea şi pe pictor : declară că e fericită de a fi în compania noastră şi ne mărturisi că preferă s-o chemăm pur şi simplu Maud în loc de domnişoară. Dar totul s-a oprit aici !

Fapt e că după o săptămînă Maud era pentru noi o prietenă, mai bine zis un prieten şi prezenţa ei era ca şi o a patra dimensiune : ca şi cum nu exista ea, sexul frumos.

Iată dar cum stăteau lucrurile în ziua de 2 martie 1930 la orele 9 seara, cînd, în jurul mesei noastre din restaurantul „La racul verde" se continua o discuţie, începută încă după prînz. Să povestim în ordine, după cum a fost. Pe la cinci, maiorul şi cu mine stăteam în faţa a două limonade melancolice, cînd intră Serra cu un aer de om plictisit.

— Nu vă e ruşine ? Mai bine mergem la cinema.

Trebuia să trecem numai strada : un local atrăgător ne anunţa pe Douglas Fairbanks în „Masca de Fier". Eram într-un mediu familiar şi sentimental. Femei de treabă, negustorese blajine într-o sală numai să te topeşti. Ceea ce contemplam întrecea orice imaginaţie.

La un moment, cînd se făcu lumină, maiorul exclamă :

— Cel puţin se învaţă puţină istorie !

Cînd am ieşit, ne îndreptarăm spre fluviu însoţiţi de amintirile muşchetare ale amicilor mei.

Resemnat, îi lăsai să-şi descarce inimile şi la un moment dat Biondi începu să urle sub cerul proaspăt, în faţa apei molcome, ameninţînd cu pumnul Augusteul, care nu putea răspunde.

— Puteţi spune ce vreţi, în viaţă nu există decît întîmplarea !

Îl privii cum făcea mutre, numai să-l pălmuiești. Atunci, pictorul își rosti și el gîndul.

— Ai dreptate, nu există decît aventura.

Sărmanul Giacomo, care era nevoit să picteze nasuri palide și să viseze aventuri. Asta era viață ? Prietenii mei pășeau alături de mine, tăcuți, absorbiți de fantasmagoriile lor nevinovate, în timp ce subsemnatul — nu uitați că sînt de trei ani licențiat — persoană serioasă, liniștită, așezată, mulțumită de sine și de situația sa, fără pizmă nici vanitate, înamorat de ziua de ieri și fără nici o curiozitate pentru ziua de mîine, se gîndea la cuvîntul întîmplare, ca la un viitor transatlantic al aerului, care ar putea, poate, uni New-Yorkul cu Roma într-o jumătate de oră, bineînțeles dacă umanitatea ar simți nevoia.

Întîmplare ? Cuvînt fără sens, viu numai în cărți, tovarăș plăcut în singurătate, cînd plouă și e frig, cînd e atît de plăcut să citești în pat. Între timp, amurgul lunii martie era aproape primăvăratic, treceau fete frumoase și copii curați, iar la restaurantul „La racul verde" mă aștepta o friptură fină.

Aș înghiți-o cu puțin vin Froscati, întrebînd apoi, în timp ce savuram cafeaua, dacă lumea nu e de vînzare.

— Întîmplarea ! murmură bersalierul.

— Aventura ! repetă ca un ecou pictorul.

— Sînt de acord. Dar ce-ar fi dacă, pînă una alta, am merge la masă ? continuai eu, arătînd cu degetul firma „La racul verde" ce se arăta în apropiere. Amicii deciseră că deocamdată se poate merge la masă și după cîteva clipe treceam pragul restaurantului.

Maud ne întîmpină cu mustrări.

— Rușine ! O jumătate de oră întîrziere ! Sînt de-acu la fructe !

Dați-mi voie să v-o prezint. Înaltă, brună, gene și sprîncene severe, buze roșii într-un veșnic surîs, în sfîrșit o față aproape perfectă, cu un corp, care nu trebuie să invidieze nici pe Diana la vînătoare. Îmbrăcămintea închisă, dar fără croială masculină. E femeie, o simte bine dar nu caută să proftie. Vîrsta? Aceea pe care femeile o mărturisesc încă, departe de gîndul de a lăsa martori periculoși pentru viitor. Maud părea că are 24 ani, mulți pentru o fată, puțin pentru o femeie, ideali pentru o studentă. Cînd era întrebată de ce, la vîrsta de 24 ani e abia în anul al treilea, ea răspundea că din cauze familiale a fost nevoită o vreme să întrerupă studiul. La început ea încrunta puțin sprîncenele, apoi surîdea și nu-și mai pierdea calmul.

— Rușine! repetă Maud.

Așteptam din partea ei un rîs deschis, dar ea-și manifestă curiozitatea.

— O întîmplare!

Ridică privirile spre tavan, ca și cum ar fi căutat vreo inspirație printre zugrăvelile simetrice și decolorate. Apoi se uită la noi și zîmbi:

— Ce înțelegeți voi prin întîmplare?

Bersalierul, aprins, se adînci într-o serie de explicații, mai mult sau mai puțin juste, din care nu reieșea decît un singur motiv: ce fată frumoasă ești, femeie frumoasă! Apoi urmă pictorul pe un ton mai liniștit și vorbi de o expoziție de tablouri — ale sale bineînțeles — la care ar veni, din întîmplare, un ministru, care și-ar manifesta entuziasmul, cumpărînd o serie de tablouri, care să-i aducă glorie și bogăție în ciuda tuturor colegilor săi și mai ales în ciuda criticilor ignoranți și incapabili.

La rîndul meu, am dat din umeri : eu nu credeam în fatalitate, speranţa burgheză a proştilor. Întîmplarea poate juca uneori feste plăcute sau neplăcute, să arunce în braţele lui Biondi o fată frumoasă, un ministru la expoziţia lui Serra, dar o întîmplare nu poate niciodată, după experienţa mea, să rezolve o situaţie complicată, să schimbe existenţa cuiva. Doar dacă această întîmplare se prezintă sub forma unui automobil, care te striveşte sau a unui oblon, ce-ţi cade în cap.

Maud ne ascultă pe toţi cu atenţie, fără să piardă surîsul ei cu două înţelesuri şi fără să dea vreun semn de aprobare sau viceversa. Avea, sau mi se părea că are, un aer de indulgenţă !... Totuşi, cînd noi toţi rămaserăm cu gura căscată şi într-o poziţie de aşteptare, ea răspunse, numărîndu-şi cuvintele :

— Eu cred în întîmplare !...

Şi continuă fără să ne dea răgazul unui comentariu :

— ...Cred în întîmplare, dar nu cum o vedeţi sau v-o închipuiţi voi. Pentru mine întîmplarea e un drăcuşor ce-şi vîră codiţa între o dorinţă şi o realizare, între un lucru stabilit şi realizarea sa ; e neaşteptatul pe care noi singuri îl gonim cîteodată, cu voinţa noastră, în mod conştient sau nu. Tăceţi ?

Îşi sprijini coatele pe masă, îşi puse faţa între palme ca o figură enigmatică dintr-un tablou celebru. Continuă :

— Deseori am jucat cărţi. Voi sînteţi maeştrii mei şi m-aţi învăţat că şapte de caro e ca o fată de măritat.

La un moment dat, un jucător mai abil, care cunoaşte aproape cărţile tovarăşului său, ale adversari-

lor, face cum face, și acest șapte e al său. Jocul e matematic, nu greșește niciodată. Totuși, dacă drăcușorul își vîră coada iată că-ți scapă acest șapte, cînd nu trebuia, cînd erai sigur că-l capeți. Aceasta e pentru mine întîmplarea.

O ascultarăm cu atenție, dar omul cu cele trei licențe, adică eu, cu gîndul să descurce itele și căruia i se părea că le-a descurcat, întrebă :

— Scuză-mă, dar ai vorbit, chiar înainte, de conștiință, de voință.

— Sigur, deoarece eu cred că singurul scop al omenirii, singura dorință mare, pentru care muncim și suferim, e acela de a căuta propria nenorocire...

— De bunăvoie ?

— Și în mod conștient. Vreți o dovadă ?

— S-o vedem.

— Iată, sîntem în patru, aproape fericiți. Zic : aproape fericiți pentru că existența noastră e de o monotonie ușoară. Cu toate acestea noi vorbim de întîmplare, o chemăm cu voia noastră și ea nu va întîrzia să vină.

— Cum ? întrebară trei voci.

— După cum vrem. Aveți o gazetă ?

Pictorul scoase din buzunar „Mesagerul". Maud îl luă, îl mototoli mai rău și-l acoperi cu palma ei.

— Vreți să ne încredem în anunțurile din gazetă ?

— Da, da !

— Ce coloană, Serra ?

— A treia.

— Ce grup de anunțuri din coloana a treia, Biondi ?

— Primul !

— Ce anunț din prima grupă din coloana a treia. Révere ?

— A cincea !

— Nici unul n-a citit astăzi anunțurile din „Mesagerul“ ?

— Nici unul.

— Cuvînt de onoare ?

— Cuvînt de onoare.

— Nici eu, pe cuvîntul meu de onoare.

Desfăcu gazeta.

— Vrei să vezi, Giovanni ?

Mărturisesc că am desfăcut gazeta și că am privit-o cu o curiozitate turburată. Mă grăbii să deschid la pagina anunțurilor.

— Coloana a treia, grupa întîi... Căsătorii.

— Oho ! Oho ! exclamară amicii.

— Unu, doi, trei, patru, cinci.

Am șovăit.

— Citește odată ! — mă încurajă Maud.

Un fluierat prelung pătrunse aerul liniștit.

„Domnișoară foarte frumoasă și bogată, necăsătorită, caută persoană tînără, curajoasă. Căsuța poștală 250 C la *„Mesagerul“*.

Maud cu ochii fulgerători, ne străpunse.

Apoi zise :

— Curajoasă. Iată aventura și întîmplarea.

II

Ne privirăm înmărmuriți.

— Curajoasă. Se caută o persoană încă tînără, curajoasă ! Ce lucru se ascunde sub acest anunț ? Un mister, desigur.

— Un mister, și..., îndrăznii eu cu un aer sfidător.

Maud protestă :

— Citiți unul cîte unul celelalte anunțuri de căsătorii și apoi să vedem dacă aveți curajul să tăgăduiți că al cincilea, numai acela, ales de mata, Giovanni, în complicitate cu coada diavolului, nu ascunde spre deosebire de celelalte, aventura !

Citirăm în grabă celelalte anunțuri. Ce oroare ! Distinsă, gospodină, afectuoasă, 40 de ani, de statură frumoasă, văduvă, zestre respectabilă, casă cu stare... Oroare ! Căzurăm de acord, că singurul din toate acestea care mirosise a aventură era al cincilea, ales de mine.

— Ce facem ? întrebă pictorul.

— Să scriem și să-i propunem — explodă bersalierul.

— De acord — admise Maud. Dar trebuie să ne gîndim ce scriem. Poate să fie numai o glumă.

Gîndi puțin, apoi spuse :

— Biondi va iscăli.

— De ce tocmai eu ?

— D-ta ești soldat ; se presupune, deci, că ești curajos. Și apoi, cu un soldat nu se fac glume, care ar putea fi periculoase.

Maiorul păru prea puțin convins, dar cu cîteva argumente Maud îl convinse.

— Vrei ca Serra să iscălească ? El e pictor. Cine dă crezare unui pictor ?

E boem, joacă popice, pentru el lumea nu e decît o țintă pentru bilele sale. Nimeni n-ar crede în seriozitatea sa.

— Dar Giovanni ?

— Un student? Şi mai rău. Dacă ar spune că are trei diplome şi că trăieşte din rentă, nimeni nu l-ar crede. Eu nu pot candida, nu-i aşa? Aşadar nu rămîne decît...

— Fie! Dar cine scrie?

— Asta-i o treabă pentru Giovanni, om de litere şi filozof. Curaj, Giovanni, arată ce ştii.

Mă aşezai în faţa unei foi de hîrtie albă şi am compus această capodoperă.

„Curajos? Iată dovada. Răspund anunţului d-voastră. Am 35 de ani şi nu cer decît să fiu pus la încercare. Răspundeţi..."

Maud care citea peste capul meu, strigă:

— Foarte bine. Ai prevenit chiar o glumă posibilă. Dar să nu indici nici o adresă. Pe hîrtie este firma restaurantului.

Basta. Mai adaugă... „pentru maiorul Biondo Biondi pe adresa restaurantului „Racul verde".

M-am supus. Biondi, plin de entuziasm propuse un vinişor de Canellino şi printre urări, profeţii şi invocaţiuni ale întîmplării, luă sfîrşit ziua cea fatală de duminică 2 martie 1930. Zic fatală pentru că ea ne procură aventura. Într-un ceas bun! Dar puţintică răbdare.

Însoţirăm pe prietena noastră pînă la gazda ei şi la rîndul meu am fost condus, de către amicii mei, pînă acasă. Pictorul şi bersalierul se îndreptară cu intenţia să se reîntoarcă la cinema ca să-şi desăvîrşească cultura lor.

Am adormit îndată.

Sper că din toată această poveste, v-aţi putut face o idee despre mine. Sînt cea mai normală fiinţă, *bien rang*, cum spun franţujii, şi, mă grăbesc s-o spun, fără pic de fantezie.

Dorm așa, dintr-o răsuflare, toată noaptea, am stomac zdravăn, nervii la locul lor, n-am fost niciodată somnambul, după spusele acelora care mă cunosc.

Gîndiți-vă, deci, la surprinderea mea, cînd a doua zi, cercetînd o carte cu adrese, am găsit o foaie de hîrtie scrisă cu creionul. O examinai curios, pentru că nu-mi recunoșteam scrisul, cu toate că era al meu. Îl descifram la lumina slabă a dimineții ploioase cînd ușa se deschise și Giacomo Serra intră. Era palid și cu fața mototolită, ca după o noapte de insomnie.

Am atribuit-o prea marii culturi cinematografice din ajun și începui o predică despre nevoia de a întrebuința ochii pentru cărți și nu pentru pînzele tremurătoare.

Însă pictorul mă întrerupse :

— Lasă glumele la o parte !

Și coborînd tonul, șopti :

— Am visat-o pe femeia cu anunțul.

Aveam în mîini foaia cu scrisul, ce părea al meu. Aruncai o privire și citii :

„Nici prea frumoasă, nici prea bogată, dulce, răpitoare și nenorocită e Marcella care invocă un om curajos..."

Giacomo crezu că n-am înțeles, căci repetă mai tare :

— Am visat pe...

Îl întrerupsei și apoi îi dădui foaia de hîrtie :

— Citește !

El citi și își înăbuși un strigăt :

— Doamne ! Așa... aa... am visat-o... dulce, nenorocită și cheamă într-ajutor.

— Și numele ei e Marcella ?

— Nu mi-a spus numele...

Ridică privirea sa zăpăcită.

— Dar tu cum o știi ?

— Iată întrebarea, asta-i întrebarea, cum spune Hamlet. Am scris-o eu, dar cînd ? După toată probabilitatea chiar azi noapte... dar nu-mi mai aduc aminte.

— Ești somnabul ?

— Nu-i nevoie să fii somnambul ca să faci, în somn, ceva hotărîtor.

Îngîndurat, pictorul murmură :

— Ciudat... aceeași femeie... pentru că e vorba de aceeași femeie ! E Marcella ! Da, mi se pare că o cheamă chiar Marcella. Aș putea să jur.

— Nu exagera !

După ce m-am îmbrăcat, ieșirăm. La colțul străzii ne despărțirăm și eu m-am îndreptat spre Înțelepciune. Nu aveam cursuri în dimineața aceea, afară de o lecție liberă, care nu mă interesa.

M-am informat dacă mi-a sosit ceva poștă și împins de o nerăbdare care nu mă lăsa să stau locului, începui să rătăcesc, hai-hui. pe străzile vechii Rome. Ploua mărunt. Se cernea ca prin sită și picături mici îmi pătrundeau pînă și impermeabilul.

M-am oprit lîngă portița Panteonului să privesc pisicile încovrigate și triste, care așteptau, cu răbdare, mîncarea. După cîteva momente observai, lîngă mine, un om ciudat care mă fixa, zîmbind.

Purta o pelerină închisă, una din acele pelerine, pe care le poartă călăreții din cîmpia romană : nu i se vedeau decît cizmele roșietice și barba lungă și nepieptănată, o pălărie cu borurile pleoștite. Nu-i lipsea decît o trompetă, ca să aibă întocmai chipul unui bandit de pe vremuri. Deasupra unui nas dur și foarte pronunțat doi ochi castanii și plini de bunătate dezmînțeau expresia crudă, de asemenea surîsul prin

părul spălăcit și sur, dinții rari și stricați. Omulețul ăsta straniu lăsa să-i curgă în voie apa pe pelerină și pălărie și își îndrepta ochii și surîsul cînd spre mine, cînd spre pisici. În sfîrșit, murmură cu vocea sa subțire, care făcea și mai comică îmbrăcămintea sa de panoramă :

— Pisicile au un simț de precauție foarte dezvoltat. Ele înțeleg că nici dvs., nici eu nu avem nici o bucată de plămîn de vițel, și cu toate că li-e foame, nu ne cer nimic.

— E ușor, răspunsei eu, să faci o probă. Este un măcelar în apropiere ?

— Uite-l ! — răspunse repede omulețul. Dacă voiți. pot — continuă el indicîndu-mi o prăvălie la o mică distanță — eu pot înfiripa un început de prînz pentru acești semeni mai mici ai noștri cu toate că...

Îi dădui cîteva monede. Mă amuza. După cîteva clipe se întoarse ca să-și termine fraza :

— ...cu toate că n-ar fi tocmai potrivit să-i numesc semenii mei mai mici. Cine știe dacă, printr-o mutare a sufletelor, ele nu au într-însele sufletele lui Spinoza sau Baudelaire !

Din adîncurile pelerinei sale, scoase un cuțitaș și tăie carnea sîngerîndă, pe care pisicile, frecîndu-se și mîngîind fiarele de la portiță, o cereau cu miorlăituri tot mai insistente și mai puternice. După ce împărți, după dreptate, toată prada, își sprijini din nou fața păroasă de gard, contemplînd cu emoție fapta sa. Atunci îl auzii murmurînd ceva, ce mă făcu să tresar fără voie :

— Cine știe cît de mulțumită va fi Marcella !

Marcella ! Pentru a doua oară în acea dimineață, suavul nume feminin își arucase cele trei silabe ale sale în imaginația mea, care nu era, într-adevăr, prea

mare! Marcella! Mă întorsei spre omul încotoşmat, dar el se îndepărta în ploaia măruntă.

Un moment, avui gîndul să-l urmăresc, dar nu făcui nimic. De ce? Ca să-l întreb cine e Marcella? Probabil, fata lui bolnavă sau ocupată şi nu poate veni să asiste la ospăţul pisicilor. Şi încet, încet, din presupunere în presupunere, de la un gînd la altul, n-am observat nici timpul care trecea, nici ploaia care-mi cădea cu găleata, pe spate. Tunul de amiază mă trezi. Mă îndreptai, încet, spre micul restaurant din Prati, sperînd, cu puţină nostalgie în suflet, că voi găsi pe unul din amicii mei. Era puţin probabil: maiorul nu se urnea din mahalaua sa pînă după ora prînzului şi Maud era, la ora asta, la clinică. Se putea să-l găsesc pe Giacomo Serra: cobora deseori din biroul său aerian. Dar cînd ajunsei la colţul străzii Lucrezio Caro, masa obişnuită de lîngă fereastră mi se arătă pustie din depărtare. Se vede că ploaia îl înspăimîntase pe pictor. Petrecui o zi melancolică. Somnul îmi îngreuia pleoapele şi cînd umbrele serii se întinseră, încercai să citesc, dar romanele mă făcură să casc. Pe scaunul de lîngă patul meu era portofoliul. Îmi amintii de hîrtia scrisă din noaptea asta: o căutai şi o recitii.

„Nici prea frumoasă, nici bogată..."

De ce oare anunţul din „Mesagerul" suna cu totul altfel? Putea să fi fost publicat de altcineva, decît de Marcella... Acuma o chema Marcella... Şi revăzui pe omul cu pisicile. Anunţul a fost, probabil, trimis fără ştirea lui... poate împotriva voinţei sale. Şi iată că protesta acuma. „Nici prea frumoasă, nici prea bogată, dulce, încîntătoare..."

Orele se tîrau alene. După-amiaza aceasta plicticoasă nu mai vroia să treacă. Mă aruncai în pat și adormii. Cînd m-am trezit, am simțit un frig pătrunzător. Noaptea se lăsase deasă. Privii la ceas : era ora opt. În cinci minute am fost gata și am intrat în restaurant. Prietenii mei mă așteptau. Mă izbiră ochii lui Maud, cu fața ei palidă și gura puțin întredeschisă. În timp ce-mi scoteam impermeabilul, ea îmi vorbi, prima :

— Giovanni, arată-mi foaia aceea de hîrtie...

Fără să răsuflu, i-am pus în mîini ceea ce-mi cerea. Ea citi, reciti și se făcu aproape palidă. Murmură în șoaptă :

— Marcella !

— Cunoști o Marcella ? — întrebă pictorul.

— Cunosc și eu una ! — bodogăni Biondi.

— Da — răspunse Maud — cunosc o Marcella. Am să vă spun și mai mult, am o soră mai mică, ce poartă acest nume. E departe — continuă ea cu surîs trist — foarte departe.

Tocmai înfulecam ceva bun la grătar, dar omul e o fiară nemulțumită. Ridicai gura de pe friptură și spusei, ce mă apasă :

— Cunosc și eu o Marcella. Adică nu, nu pot spune că o cunosc. I-am auzit, astăzi, numele rostit în fața porții Panteonului, sub ploaie.

Spre fața mea se îndreptară șase ochi în diferite grade de curiozitate. Înghiții, repede, ceea ce mestecam și povestii apariția omului cu pisici, repetînd cuvintele : „Cine știe cît de mulțumită ar fi Marcella !". Nici o răsuflare. Părea că nu avusesem succes.

În seara aceea și a doua zi nu s-a întîmplat nimic de seamă. Abia miercuri 5 martie la ora opt seara (ne dădurăm cuvîntul să nu intrăm în restaurant decît

toţi deodată, calculînd sosirea scrisorii cu răspuns) zărirăm deodată, pe masa noastră, lîngă şervetul maiorului, un plic lung de culoare liliachie, cu o caligrafie lungă, pretenţioasă, a unei intelectuale ce vrea să pozeze sau a unei burgheze ce-şi dă acre de viveuse.

— Cam ce gîndiţi ? întrebă maiorul scuturînd plicul.

Îi răspunseră cîteva strîmbături nu prea măgulitoare.

— Şi ce parfum ! continuă el mirosind şervetul.

Era un parfum fin, un amestec delicat. Părea că autoarea caligrafiei, proprietara acestei hîrtii lungi, încercase cîteva parfumuri sau că braţul, corpul, poate boneta erau atît de pătrunse de acest miros atît de plăcut, încît parfumaseră hîrtia şi plicul. Trei lucruri erau sigure : caligrafia, hîrtia şi parfumul nu erau în armonie : era evident că nu aveau aceeaşi origine.

Părea că şi Maud avea plăcere de mirosul parfumului în timp ce deschidea scrisoarea cu o scobitoare. Erau cîteva rînduri cu aceeaşi caligrafie, dar fără iscălitură.

„Prezentaţi-vă sîmbătă 8 martie la ora 12 fix în strada Virginia numărul 1 intern 12. La lovitura tunului, apăsaţi butonul soneriei".

Ne privirăm cam încurcaţi.

— E o glumă !

— O glumă proastă !

— Şi cum, crede într-adevăr să ne ia peste picior ?

Numai domnişoara Maud rămase serioasă şi-şi plecase faţa spre farfurie. Văzînd că noi ne agităm, ea se îndreptă, ne fixă pe rînd şi apoi, cu o expresie de adîncă gîndire, îşi formulă propria ei părere de rău :

— Cine ştie !

III

Zilele treceau, pe îndelete, dar trecură odată și în sfîrșit veni și acea seară de vineri care ne întruni în jurul mesei de la „Racul verde". De formă eram cu toții nepăsători, dar în fond — aprinși și nerăbdători.

— Așadar ? începu Biondi.

Mărturisesc că și eu aș fi dorit să mi se răspundă la o astfel de întrebare. Dar cine putea să răspundă ? Nici Maud care întrebă :

— Să auzim părerea fiecăruia.

Părerile tuturor era una singură : să fie mîine ora 11 și să ne îndreptăm spre faimoasa stradă Virginia, unde se putea rezolva problema. Și dacă ne gîndeam bine, ce altceva se putea face ? Giacomo rezumă gîndul comun :

— Poate că-i o glumă : să admitem. Dar o glumă făcută cu patru persoane și suportată de patru persoane nu are urmări. Ridicolul se suportă mai ușor în tovărășie.

— Și-apoi sînt și eu la mijloc — adăugă Maud. Să mergi la o candidată la măritiș împreună cu o femeie poate, la nevoie, să anuleze sau să micșoreze ridicolul.

— O observație profundă.

— Va să zică — continuă prietena noastră zîmbind — pe dată ce voi vedea că e un lucru serios, mă voi retrage, lăsîndu-vă singuri.

— A propos — interveni Biondi — încă n-am hotărît cine dintre noi trei, dacă va fi nevoie, va avea dreptul să se prezinte.

— Noi doi ! răspunse Serra, arătînd spre Giacomo.

Rămăseserăm înțeleși să ne găsim a doua zi dimineața, la 11, la Latour în strada Cola di Rienzo și începurăm, frumos, o partidă splendidă de cărți.

În noaptea aceea am dormit tun. Cînd servitoarea deschise obloanele, văzui un cer înourat, dar brăzdat, spintecat, pe alocuri, de snopi de raze.

Întîlnirea o aveam în sălița internă și Biondi era acolo cufundat în lectura unei gazete. Puțin după aceea ajunse și Maud, atît de drăguță în impermeabilul ei roșu, cu fața proaspătă și gura surîzătoare, încît inundă ca un soare de primăvară sălița aceea semi-întunecoasă.

— Lipsește Serra !

Pictorul intra chiar în momentul acela.

Cerul se înnoura din ce în ce mai mult.

Nori mari, negri, se adunau jos de tot. Nici o pîrtie de azur nu ne mai bucura inimile.

Merseserăm pînă la capătul străzii Scipioni și o luarăm spre dreapta.

Cînd m-am uitat la ceas, la 11 și 35, ne găseam aproape de muntele Mario.

Înaintea noastră se întindeau livezi ce păreau că vor să înverzească ; dar pe o colină, copacii cenușii se înșirau între brazi. Se întrezărea o stradă, tăiată drept și întreruptă de tufișuri. O singură casă, una din acele clădiri populare cu prețul și comoditățile reduse, stătea chiar la început.

— Să citim : asta trebuie să fie.

Ne apropiarăm. Și într-adevăr sub un felinar, pe tăblița romană, care părea mai clară în solitudinea aceea, era scris : Strada Virginia.

Ne uitarăm. Eu încercai să fac o glumă :

— A sunat ora fatală !

Dar nimeni nu-mi răspunse; păreau zăpăciți; cei doi care se spionau, Maud și Giacomo, cu gura căscată, în timp ce Biondi, dezmițindu-și propria teorie, își frînse sprîncenele, încruntă fruntea, strînse buzele și își luă dinadins o poză de gînditor.

Trecură cîteva minute lungi, trecură cîteva repezi și, din nou, acela care povestește aici, făcu pe vestitorul:

— Mai lipsesc zece minute.

În mai puțin de 30 de secunde ajunserăm pînă la poartă.

— Să sperăm că nu vom fi întrebați încotro mergem.

— Să întrebăm de numărul 12.

Dar cușca portarului era închisă.

— Sînt două scări. Pe care apucăm?

Consultarăm scrisoarea: nu indica scara.

— Cine știe dacă amîndouă scările nu dau la același etaj — observă cu drept cuvînt Maud.

Avea dreptate: cele două scări duceau la un etaj larg pe care erau patru uși numerotate: 1, 2, 3 și 3 bis.

— Pînă la acea vrăjitoare trebuie să suim pînă la etajul 4 — spuse pictorul.

— Să pierdem timpul — răspunse Biondi.

La etajul al doilea se jucau niște copii, mai mult nespălați, care nu se mirară deloc, semn că afluența de oameni era ceva obișnuit. De la al treilea etaj coborau două femei umile, care ne priviră cu multă curiozitate, mai ales la Biondi și la Maud, cei mai chipeși dintre noi patru. Dar fără să ne pese de curiozitatea deșteptată, ne continuarăm drumul și suirăm pînă la al patrulea etaj. Cele patru uși aveau numerele 10, 11, 12 și 12 bis.

— Care din 12 să fie? — observai eu.

Prietena noastră se aplecă peste scrisoarea pe care maiorul o deschise.

— Aici e 12.

— Atunci care?

Observarăm cu dublu interes ușa, aceea și ca și celelalte, dar fără nici o indicație de nume, fără nici o carte de vizită, fără nici o firmă.

Era morocănoasă, sinistră ușa asta goală.

— Cît mai este? — șopti Giacomo.

Mă uitai la ceas.

Minutele acelea fură eterne, cu atît mai mult că, fără s-o mărturisim, eram mai mult emoționați decît am fi crezut. Rețineam respirația, ne fixarăm cu priviri fricoase și un surîs palid și silit era singura expresie a gîndurilor noastre. Deodată sună 12.

— Maud...

Maud apăsă cu hotărîre pe buton.

Din interior răspunse un foc scurt de armă.

IV

Nu-mi amintesc decît fața palidă a lui Maud. Etajul se umplu de lumea răsărită, dintr-odată, din cele trei porți, apoi de la etajul de sus, de la cel de jos. Trebuie să mărturisesc că fără prezența de spirit a lui Biondi, lucrurile ar fi luat aspectul turnului lui Babel.

Dar amicul nostru, amintindu-și de vremurile, cînd armata trebuie să mențină ordinea publică, cînd micul locotenent avea deseori mai multă responsabili-

tate decît puteau suporta umerii săi gingaşi şi făcuse practica la şcoala hotărîrilor prompte, luă imediat conducerea afacerii.

— Toată lumea rămîne pe loc, în tăcere!

Văzură un ofiţer superior şi doi civili — Giacomo şi eu — necunoscuţi şi crezură că sîntem forţa publică.

— Voi, — continuă bersalierul, adresîndu-se către oamenii care erau la etaj, unul de etate mijlocie şi trei mai tineri, cu aparenţe de meseriaşi — puneţi-vă la scări, doi la cea de sus şi doi la cea de jos şi nu lăsaţi pe nimeni să intre. Femeile să intre în casă. E vreun portar?

— Prezent, domnule ofiţer — anunţă o voce de la multe etaje mai jos. Să viu sus?

— Nu-i nevoie. Telefonează la poliţie!

— Da, d-le ofiţer, mă duc imediat.

— E vreun medic aici?

Nimeni nu răspunse.

— Spune comisarului să vină cu un medic — urlă Biondi.

— Da, d-le ofiţer — răspunse vocea de departe.

Maud, din ce în ce mai palidă, păşi înainte.

— Dar eu unde-s?

Dar vocea era atît de slabă, încît Biondi dădu din cap.

— Nu, prietena mea, emoţia a fost prea mare pentru d-ta. Să vedem. Ne scrută pe mine şi pe Serra şi păru că e mai sigur de mine decît de pictor.

— Giacomo, tu vei însoţi pe domnişoara. Fără protestări, vrei s-o laşi singură? Ne vom întîlni la Latour sau la restaurant.

Şi în şoaptă adăugă cîteva cuvinte care hotărîră pe pictor.

— Maud, să mergem ! — zise acesta din urmă.

Îi dădu brațul și coborîră printre lumea curioasă care se da la o parte și șoptea. Dar Biondi știu să se impună :

— Să fie tăcere ! Cine locuiește la nr. 11 ?

Un bărbat în vîrstă care reținea pe curioșii din etajele de jos se înfățișă.

— Eu, d-le ofițer.

— Este vreo comunicare între cele două apartamente ?

— Balconul între bucătării e despărțit de un fel de gard.

— Bine. Și cine stă acolo ?

Arătă spre nr. 12 închis și mut.

O cumătră vorbăreață care se supuse ordinului de a intra în casă dar care stătea cu capul în ușă răspunse îndată.

— Mama și cu fiica... așa cred cel puțin.

— Singure ?

— Aproape întotdeauna : uneori vine un bătrîn caraghios care pleacă bodogănind.

De ce oare îmi fulgeră în minte omul cu pisicile ?

— De cît timp locuiesc aici ?

Părerile se împărțiră : cumătra fu de părere că de o lună, o alta țipă că mai de mult, alte voci protestară : de mai puțin...

— În sfîrșit, nu e mult timp ?

Toți fură de acord.

— Și ce viață duceau ?

Retrasă, închisă. Bătrîna ieșea de dimineață să cumpere lapte și să facă cumpărături și apoi nu se mai arăta. Domnișoara nu se arăta nici duminicile, la biserică.

Biondi se uită îngîndurat spre ușa închisă. Apoi apăsă de cîteva ori butonul dar nimeni nu răspunse. Bătu de cîteva ori în ușă. Tăcere profundă.

— S-a întîmplat, desigur, ceva grav. Să mergem, Giovanni.

Tocmai era să primim invitația locatarului de etate mijlocie, care deschise ușa de la nr. 11, cînd se auzi vocea portarului.

— Vin îndată, d-le ofițer !

— Să așteptăm ! — murmură celălalt.

— Poate că e cineva grav rănit ? — observai eu.

— Cîteva momente de așteptare nu au prea multă importanță.

— Deseori un moment poate decide spre bine sau spre rău.

— Să ne gîndim la cazul... de altfel, iată !

Mulțimea, care inundase scările — casa aceea părea un furnicar — se tălăzui.

Unele persoane suiră în grabă, făcîndu-și loc, cu mare greutate, printre femeile curioase, printre copiii cățărați și puținii bărbați, în mare parte bătrîni, cărora curiozitatea părea că le dă un aspect jalnic. O figură înaltă și vînjoasă de luptător își făcea drum, doi bărbați îmbrăcați în negru îl urmau încetișor, în urma lor veneau doi jandarmi.

— Unde-i ? întrebă unul din cei doi îmbrăcați în negru.

— La etajul de sus, domnule comisar.

Pe scară, zării o față blîndă, cu mustăți groase, negre, cu bărbia nerasă, o față ce-mi păru cunoscută, dar, pe loc, nu-mi puteam bine da seama cine poate să fie. Celălalt părea mai elegant, barba ascuțită, argintie, cu ochelari în rame de aur. Văzînd un ofițer printre noi, îl salutară cu respect și vorbiră mai mult cu el.

— Ce s-a întîmplat, d-le maior ?

Biondi îi puse la curent în puține cuvinte ; de altfel nu erau multe de spus : o detunătură și apoi tăcere. Comisarul se uită spre ușă. Domnul de vîrstă mijlocie repetă presupunerea cu balconașul comunicant, care fu acceptată. Vlăjganul înaintă cel dintîi.

— Domnule maior, vreți să veniți cu mine ?

— Cu plăcere !

Intrară. Eu rămăsei cu medicul și cu jandarmii, care făcură minuni ca să convingă mulțimea asta să se retragă în casă. Dar nu trecură nici trei minute că vlăjganul deschise ușa de la nr. 12.

— Domnule doctor !

Îl urmai pe doctor fără ca cineva să se opună. După noi, jandarmii se postară în prag.

Vlăjganul pătrunse într-o odaie unde se aflau comisarul și cu Biondi. Într-o clipă descoperii două corpuri de femei : unul al unei bătrîne, cu o expresie de deznădejde pe față, cu un rictus pe buze, o contracție spasmodică ; era o față respingătoare pe care șerpuiau smocuri albe de păr murdar. Medicul făcu un pas spre ea, dar comisarul îl opri :

— Degeaba, e moartă : cercetați pe cealaltă...

Și arătă celălalt corp de femeie, care părea tînără, cu fața spre podea, cu părul bogat, castaniu, cu o cărare largă spre ceafă. De pe spate curgea un șiroi mic de sînge, care se închegase pe podeaua de cărămidă spălăcită. Medicul examină rana.

— O rană de foc, rană mai mult dureroasă decît gravă.

Scoase din buzunar niște tifon, o fașă și bandaj.

Comisarul și brigadierul (am aflat mai tîrziu că vlăjganul era brigadier) observară, curioși, puținele bulendre fără să le miște din loc. Medicul întoarse pe

tînăra femeie cu fața în sus : apăru o față albă, uscată, dar cu trăsături fine, de o gingășie infinită.

— Ajută-mă, domnule...

Biondi se repezi imediat : așezară rănita pe un divan modest care stătea lîngă perete, paralel cu patul. În timpul cînd o transportară ea gemu ușor.

— Mă tem de o comoție cerebrală ! Rana e o nimica toată, dar șocul nervos trebuie să fi fost violent...

Și adresîndu-se comisarului :

— E absolută nevoie de un ajutor urgent.

— E în apropiere un post de prim ajutor, la Clodia — observă brigadierul — și cred că trebuie să fi venit... „Salvarea" pe care am anunțat-o în orice caz...

— Vezi, dacă mai e lume pe scări, ordonă să se retragă.

Tocmai completa un buletin, cînd apăru brigadierul cu doi agenți sanitari care duceau o brancardă.

— Scările au fost evacuate, d-le comisar. Iată...

Și depuse biletul, în timp ce tînăra femeie, care nu se mai văita, fu întinsă pe brancardă și acoperită cu o pînză aspră și cenușie.

— Ia seama, Santini, îndată ce va fi dezbrăcată, obiectele să-mi fie puse la dispoziție neatinse, așa cum sînt.

— Bine, d-le comisar.

Am rămas noi doi, comisarul și bătrîna înțepenită, pe patul din față. Aplecat peste niște foi de hîrtie, pe care le răsfoia cu o mînă, funcționarul scria repede. La un moment dat, ridică capul.

— D-voastră domnilor, locuiți la acest etaj ?

Tresării : am înțeles în mod confuz că acum vin o serie de formalități neplăcute care putea da naștere unei situații cam încurcate. Biondi răspunse cu obișnuita sinceritate de militar.

— Nu, domnule comisar.

— De sus, de jos ?

— Nu, noi nu locuim în căsuța asta.

— Erați în vizită la niște cunoscuți ?

— Nu cunoaștem pe nimeni aici. Am venit astăzi, pentru prima dată.

— La ce oră ?

—Puțin înainte de detunătura revolverului.

— Și unde vă aflați în acel moment ?

— Chir la acest etaj.

— Lîngă care ușă ?

— Lîngă aceasta.

— Pentru ce ?

Acum venea momentul neplăcut.

— E o poveste cam lungă...

— Puțin importă...

Biondi explică cum putu mai bine ciudata aventură, care fu ascultată în tăcere fără să manifeste vreun interes.

Cînd maiorul tăcu, el zise :

— Pare să fie un roman...

Ne privi cu seriozitate.

— Înțelegeți, domnilor, că trebuie să vă rog să mă urmați la comisariat.

Noi aprobarăm cu capul : o așteptam și pe asta. O cameră urîtă de poliție era mai plăcută decît odaia aceasta, unde ne găseam.

— Numele d-voastră, vă rog.

— Maiorul de bersalieri, cavaler Biondi Biondi.

— Profesor, doctor Giovanni Révere.

Comisarul care scria, se opri.

— Révere ? Da sigur, fizionomia nu-mi pare nouă.

Îl observai, îl cunoșteam și eu. Dar cine-i ?

— Nu mă cunoşti ? Bonichi, Ascanio Bonichi : colegul tău de facultate...

— Bonichi ? Desigur, acuma da, chiar printre mustăţile astea !

— Pe vremuri erau mai elegante ! Ei, viaţa ! Puţin importă : sînt mulţumit că te văd ! Şi trebuie să aprinzi o lumînare la biserică, dragul meu. Dacă nu ştiam cine eşti... povestea pe care mi-a îndrugat-o domnul maior putea să vă dea multă bătaie de cap !

Îşi puse în buzunar hîrtiile şi condeiul, apoi porni.

— Da, oricum, să mergem la poliţie ; ne vom simţi mai bine decît aici.

V

Lăsă de pază un jandarm la apartament, pe un altul jos la portar şi ne invită într-un taxi, care aştepta. Ajunserăm repede la comisariat.

— Daţi-mi voie să dau cîteva ordine şi merg cu voi — se scuză amicul Ascanio lăsîndu-ne singuri.

Aceste cîteva minute fură suficiente pentru Biondi ca să facă cîteva observaţii amare.

— S-o dai dracului de aventură ! Am trecut peste un mare pericol ! Cine dracu ne-a pus să umblăm pe-acolo ! Îţi jur...

— Dragul meu — l-am întrerupt eu — pentru noi e o lege : sau ne cade în cap un oblon, ne muşcă o viperă sau o scorpie. Vreau să-ţi spun că ori cu piatra în cap, ori cu capul în piatră. Degeaba te mai mănînci. Mulţumeşte Celui de Sus că am dat de Ascanio Bonichi...

Acesta tocmai se întorcea urmat de un scrib buimăcit, cu mîneci false, cu o beretă grecească, ochelari moderni, înfăşurat într-o mantie lungă.

— Unele formalităţi necesare şi apoi vom discuta în voie. D-le Esponta, te rog !

Conţopistul se aşeză la o masă încărcată, făcu puţin loc cu podul palmei şi ne luă generalităţi cu multă grijă.

— Şi acuma — sfîrşi Ascanio — povestiţi-ne totul în cele mai mici amănunte.

Eu i-am povestit pe scurt, întîmplarea noastră, trecînd sub tăcere cuvintele scrise de mine, chestia cu omul cu pisicile şi confidenţele lui Maud faţă de Serra. Mă mărginii deci la conversaţia noastră de duminică 2 martie asupra aventurii, la felul cum ne căzuse sub ochi anunţul din „Mesagerul", la scrisoarea primită şi la surpriza noastră de la ora 12.

Maiorul luă cuvîntul.

— Fereastra de la bucătărie de pe balcon era închisă, semn că nimeni nu ieşise pe acolo. Dar şi uşa de intrare de pe scări era închisă şi apartamentul nu are altă ieşire.

— Semn că nu era nimeni în afară de cele două femei, pe care le-am găsit ? întrebă comisarul. Asta vreţi s-o deduceţi ?

— Mi se pare că sînt cît se poate de logic.

— Şi cine a rănit pe fata aceea ?

— Bătrîna, înainte de moarte, poate într-un acces de deznădejde.

— Şi cu ce armă ?

— Cu un revolver.

— Aşteptaţi.

Sună. Jandarmul cel enorm apăru.

— Santini, cum se simte fata ?

— Nu prea rău în ceea ce privește rana, domnule comisar. Dar prognoză rezervată în ceea ce privește comoția cerebrală. Pare că aceasta e foarte gravă. Am dus-o la un institut din strada Plinio.

— Vorbește ?

— Se vaită. E acolo o infirmieră pricepută care înțelege ce spune.

— Bine. Și acuma altceva. Nu s-a găsit nici o armă în casă ?

— Nici una, domnule comisar.

— Trebuie cercetat tot apartamentul, fără să fie mișcat nici cel mai mic obiect. Ia seama.

— Fiți liniștit. Îndată ce cadavrul va fi transportat, voi face-o singur.

— Ai făcut schița ?

Iat-o, domnule comisar.

Desfășură pe masă o foaie de hîrtie.

— Poți să te duci, Santini. Mulțumesc.

Rămași singuri ne aplecarăm deasupra foii de hîrtie. Era planul apartamentului nr. 12.

Rana de pe omoplatul drept al fetei, după raportul medicului, a fost produsă de un glonte tras de la o distanță mică, aproape de tot. Dacă găsim glontele, vom găsi și arma. Între detunătură și apariția noastră a trecut totuși destul timp, suficient ca asasinul care nu știe să aprecieze o rană să poată fi convins că e mortală și să fugă. Dar pe unde, cînd cele trei intrări sînt închise pe dinăuntru ? Iată problema de rezolvat.

Comisarul ajunsese tocmai la acest punct al demonstrației sale, cînd în fața biroului se opri un taxi. După cîteva clipe fură introduși Maud și Giacomo. Omul cu bereta și cu mînecile false își reluă grav locul.

Prietena noastră se uită la Biondi și la mine cu oarecare uimire, dar văzîndu-ne zîmbitori, se liniști.

Pictorul părea să nu fie tocmai liniştit. Urmă un interogatoriu cam la fel cu al nostru. Declaraţiile celor doi se potriveau cu ale noastre.

Maud arătă şi scrisoarea, care păstra încă parfumul distins.

Comisarul o mirosi prelung.

— Această scrisoare e de la nr. 1 intern 12 din strada Virginia? Un parfum de 500 de lire? Nu pot crede, chiar dacă mi-aţi dovedi-o.

Tăcurăm. El continuă, dînd scribului scrisoarea ca s-o copieze în procesul-verbal.

— Cu toate astea, cele două declaraţii sînt în legătură, cel puţin în aparenţă... Parelzo!

Un tînăr, îmbrăcat cu o eleganţă pretenţioasă, bine ras, apăru imediat:

— Avocatul Parelzo, sub-comisar — îl prezentă Bonichi.

Îi dădu scrisoarea.

— Parelzo, du-te la administraţia gazetei „Mesagerul" şi caută să afli cine a dat anunţul matrimonial nr. 5, apărut în numărul de duminica trecută; arată scrisoarea asta, dar păstreaz-o, ca să nu-şi piardă parfumul... Şi asta poate să fie un indiciu.

Cînd Parelzo plecă, intră brigadierul Santini. Depuse un pachet pe birou.

— Ce e, Santini?

— Revolverul, domnule comisar.

Liberată dintr-o gazetă veche, care o învelea, apăru o armă cu 5 focuri.

— Un singur glonte a fost tras. N-am putut inspecta bine pereţii, pentru că, după transportarea cadavrului, ducîndu-mă în balconaş am văzut jos un fel de teren necultivat acoperit de buruieni. Mi-a venit în minte, poate se ascunde acolo ceva important şi poate arma

pe care o căutam. Şi aşa, în timp ce geamgiul schimba geamul, pe care l-am spart eu ca să deschid fereastra... m-am gîndit c-ar fi mai necesar să încui apartamentul şi să nu-l expun curiozităţii vecinilor... Am coborît în dosul casei şi orientîndu-mă după o linie probabilă nu mi-a fost greu să descopăr arma. Cred că e aceea întrebuinţată de criminal.

— Desigur, Santini.

— Şi asta mă face să mă gîndesc la altceva, d-le comisar.

— Să auzim.

Toţi ascultau plini de interes.

— E posibil că atunci cînd focul fu tras, fereastra era deschisă aşa că glontele a zburat pe ferastră înaintea revolverului. E o explicaţie, pe care mi-am dat-o avînd în vedere poziţia exactă a corpului fetei, pe care am însemnat-o, azi dimineaţă, cu o linie de ghips. În ceea ce priveşte glontele, am renunţat să-l mai caut pe locul acela. Din întîmplare ar putea fi găsit, dar după ce un expert va fi studiat calibrul armei. De altfel nu mi se pare că ar avea o importanţă prea mare.

Comisarul aprobă. Celălalt continuă :

— M-am suit din nou în apartament ca să cercetez mai cu de-amănuntul, cînd zării, pe scări, o uşă cu o tăbliţă : incizor. Ţineam ţeava revolverului, cum vă puteţi închipui. Gîndeam că incizorul putea să aibă o lentilă. Nu mă înşelasem. Examinai bine mînerul armei, cu multă atenţie, am pus pe stăpînul lentilei să observe şi el ; nimic, nici o amprentă digitală, nici cea mai mică. Poate că noroiul, poate din cauză că s-a frecat de tufişul de urzică unde l-am găsit. Nu pot admite că acela care a tras, şi-a pus mănuşi.

— Şi de ce crezi ?

— Uitați-vă bine la armă, domnule comisar. E o armă ofițerească din Piemont din 1848...

Maud se aplecă curioasă.

— Pot s-o văd ?

— Cum nu : am descărcat-o.

Printre degețele albe ale fetei, arma aceasta demodată părea că se lipește de ea, parcă ar fi recunoscut-o.

— Straniu ! murmură Maud. O astfel de armă avea străbunicul meu care a fost ofițer piemontez la 1848. Dar era greu de mînuit. Îi lipsea ultimul șurub aici, de la mîner...

Scoase un țipăt. Revolverul căzu jos.

Ne uitarăm, înmărmuriți, unul la altul în timp ce Santini ridică arma.

— Lipsește ultimul șurub de la mîner ! strigă el.

Maud, transfigurată, imploră :

— Vă rog, spuneți-mi cine era în casa aceea ?

Cînd află că era o fată, tînără, deveni nervoasă.

— Vreau s-o văd, domnule comisar, vreau s-o văd.

Bonichi nu șovăi.

— Desigur, domnișoară ! Santini, te rog, un taxi.

VI

Fata din strada Virginia fusese internată într-un spital din strada Plinio.

Medicul de servici fu chemat. El confirmă prognoza rezervată, exprimîndu-și părerea că s-ar trata de o meningită cu toate consecințele grave.

— Aș dori — spuse el — să fiu informat despre antecedentele din familia bolnavei, asupra cauzelor po-

sibile ale unei astfel de boli; toate acestea sînt elemente importante pentru noi, ca să regulăm cura.

— Nu știu mai mult, d-le doctor, — îi răspunse comisarul. Dar poate că această domnișoară — și arătă spre Maud — ar putea să ne dea unele informații hotărîtoare. Bolnava poate fi văzută ?

Medicul făcu un gest de îndoială.

— Cazul e grav, nu vreau prea multă responsabilitate. O emoție îi poate fi fatală.

— Dar nu e vorba să-i producem vreo emoție, d-le doctor — îi răspunse Bonichi. E destul ca domnișoara să se poată uita, fără să fie văzută, și să declare dacă o cunoaște sau nu.

— Asta se poate. Îmi dați voie să aranjez eu !

Puțin după aceea se întoarse și ne făcu un semn să-l urmăm.

Ajunși lîngă o ușă de la etajul al doilea, care era deschisă, dar drapată cu o perdea, el lovi ușor cu călcîiul pe podea. Luă apoi cu amîndouă mîinile cele două capete ale perdelei și le oferi lui Maud, șoptindu-i :

— Priviți !

Mă dădui aproape lîngă fata noastră și zării, un moment, fața palidă a unei copile cufundată într-o pernă, și cu o bonetă albă pe cap. Luai în brațe pe prietena noastră care leșinase. O transportarăm într-o cameră vecină și o așezarăm pe un pat.

Cu greu își reveni în simțire, dar cînd deschise ochii, citirăm în ei atîta groază încît doctorul nu voia s-o lase să mai vorbească, oricît de naturală era curiozitatea noastră și mai mult a lui Ascanio Bonichi. Dar am ghicit noi singuri fără explicația lui Maud. Cîteva minute după aceea, era în picioare și declară :

— Da, e Marcella, sora mea !

— Doctorul dădu brațul lui Maud și coborîrăm în biroul, unde, cu multă delicateţe, Ascanio procedă la primul său interogatoriu adevărat.

— Cîţi sînt în familie, d-ră ?

— N-am rămas decît noi două.

— Fără rude apropiate ?

— Nu cunosc rude apropiate sau de departe... adică, da, un unchi, fratele tatălui meu, pe care nu l-am văzut niciodată, trăiește în Australia.

— Și nu știai că sora d-tale locuiește la Roma ?

— Deloc. În noiembrie anul trecut, am văzut-o pentru ultima dată în tîrgul C... din provincia Perugia unde era institutoare. Trebuia să ne vedem în timpul vacanţei de vară, ca să petrecem împreună.

— Și vă scriaţi ?

— Da, dar nu prea des. Marcella avea obiceiul să spună că scrisorile se trimit ca să facă numai supărare. Din cînd în cînd, cîteva rînduri ca să mă anunţe că e bine.

— Și cînd aţi primit ultima scrisoare ?

— N-aș putea preciza. Sînt vreo 15 sau 20 de zile.

— N-aţi observat ceva, nu v-a mărturisit ceva...

— Nu. Cîteva rînduri : lucrez, e frig, dar mă simt bine. De altfel, cred că o mai am și am s-o caut.

— Mulţumesc. E nevoie de ea pentru interesul comun.

Un moment de tăcere. Dar Maud întrerupse.

— Scuză-mă, te rog, spune-mi acum d-ta, cum și cu cine a fost găsită.

Fu pusă la curent cu totul ; cîteva cuvinte despre moartă, puţine despre sărăcia din locuinţa aceea. Ea murmură :

— O femeie bătrînă ? Cine să fie ? Marcella nu mi-a vorbit niciodată despre o femeie bătrînă.

— Cum te simţi, d-ră ? întrebă comisarul.

Doctorul ghici dinainte.

— Dacă vrei s-o conduci pe d-ra să vadă cadavrul, eu mă opun. Nu e încă în stare...

Maud surîse ridicîndu-se cu energie.

— Mulţumesc, d-le doctor, dar e mai bine să nu pierdem timp. Sînt la ordinele d-tale, d-le comisar. Prietenii mei mă pot însoţi ?

— Desigur.

Zece minute după aceea ne aflam într-o sală, care-ţi îngheţa sîngele în vine. Maud, însă, îşi recăpătase prezenţa ei de spirit.

Ascanio Bonichi îi exprimă, sincer, admiraţia sa.

— Curaj ! — zise el.

— Nu uitaţi, vă rog, răspunse ea adresîndu-se tuturora — că sînt studentă la medicină, obişnuită cu lucrări anatomice.

Se mişca aproape familiar printre mesele de marmură, pe care erau cadavrele în aşteptarea autopsiei şi se opri lîngă aceea, care-i fu arătată. Zăcea acolo, înfăşurată într-un giulgiu, un cap rigid ; nu se vedea decît faţa bandajată, de la bărbie pînă în creştetul capului, de o faşă subţire. Părul puţin sur şi rar, pe tîmple erau pete de o culoare galben-verzuie, ochii încă deschişi, sticloşi, injectaţi cu sînge, zbîrcituri pe obraji şi pe frunte, nasul foarte pronunţat ; colţul drept al gurii, printre buzele deja negre şi uscate, arăta doi dinţi de aur, puţin roşi.

Înainte ca să fi fost întrebată, Maud dădu din cap.

— N-o cunosc !

Ne îndepărtarăm în grabă ; taxiul ne aştepta.

— Vreţi să mă însoţiţi la comisariat ? Vom afla poate ceva despre anunţul de duminica trecută.

Avocatul Parelzo ne aştepta cu oarecare nerăbdare. Părea mirat, cu toate că încercase să-şi dea un aer de nepăsare decorativă.

— Ei, Parelzo ?

— Uite aici, d-le comisar.

Înmînă o adeverinţă din partea gazetei, o copie a unei recipise de anunţ. Era pe numele contelui Lampugnani, cu un număr din strada Ludovisi. Ne privirăm înmărmuriţi.

— Dar nu numai atît, d-le comisar.

— Ce e ?

— Administratorul gazetei a observat că anunţurile matrimoniale trimise de domnul conte Lampugnani erau mai multe, şase... uitaţi-vă !

Desfăcu faimosul număr al gazetei pe care-l avurăm noi la „Racul verde" şi ne arătă şase anunţuri unul după altul. Al nostru, pe care-l aleseserăm la întîmplare era al cincilea din serie, al treilea din seria Lampugnani.

Dacă în celebra seară de duminică, nu ne-am fi mărginit să parcurgem numai cu privirea celelalte anunţuri, am fi observat desigur că aveau aceeaşi origine. Primul, „văduvă în vîrstă, zestre importantă" cerea un om puternic care să poată da dovadă că poate ridica greutăţi mari. Al doilea, „casă bine situată" cerea un tînăr poet cu părul mare şi aşa mai departe, un bărbat impecabil în arta de a se îmbrăca, un om care să cunoască cel puţin şase dialecte italiene, un om care să nu aibă rude apropiate şi supărătoare.

Parelzo luă cartea telefonică şi o răsfoi, cu înfrigurare.

— Uite aici, chiar este şi are telefon. Să încercăm.

Ceru numărul şi aşteptă.

— Allo... contele Lampugnani... da... aici Asociația vînătorilor... ah... ce-i... cum..., da mersi...

Ne privi cam încurcat.

— Ei bine ?

— Contele Lampugnani e în India de patru luni ; e așteptat să sosească zilele acestea cu vaporul Isadora al Navigației Generale. Așteptați să înlăturăm imediat orice îndoială.

Ceru un alt număr și așteptă.

— Allo... Agenția din Roma a Navigației Generale ? Aici comisariatul din cartierul Trionfale... da... poliția... Aș vrea să știu în ce zi și în ce port e așteptat vaporul Isidora, via India... Da... Da, aștept...

Scuzați. Aveți lista pasagerilor ? Da... aștept.

Așteptarea fu cam lungă. În sfîrșit făcu un semn de atenție.

— Allo... ah ! pentru ziua de 10 la Neapole ! Mulțumesc. Aveți lista pasagerilor ? Da... desigur. Citiți, vă rog.

La un moment dat ridică mîna și o agită, dar fără să înceteze să asculte pînă la sfîrșit.

— Mulțumesc... da, aș dori o copie... puteți să mi-o trimiteți ? Comisariatul poliției din cartierul Trionfale. Mulțumesc.

Agăță receptorul și ne privi cu un aer interogator.

— Pe Isidora e un conte Lampugnani. Desigur că cineva a abuzat de numele lui. După ce va sosi, vom putea ști ce trebuie să presupunem.

Se ridică, dădu, călduros, mîna lui Maud.

— Voi avea grijă să vă informez despre sănătatea sorei d-voastră. Cînd va fi posibil și orice pericol înlăturat, veți putea s-o vedeți. Să avem încredere în medic. Nu sînteți doctor ? Să avem speranța în Cel de Sus !

Ne strînse și nouă mîinile, rugîndu-ne să-l informăm de orice fapt, cît de mic, care ne-ar părea că are vreo legătură cu întîmplarea asta.

— Salutare, Giovanni — îmi zise — și la revedere, acuma că ne-am întîlnit iară.

Și pe cînd ieșeam, adăugă :

— Să nu plecați, în nici un caz, din Roma fără să mă anunțați.

VII

Strada plină de lume ne înghiți. Pășeam ca în vis fără să schimbăm măcar un gest.

Serra și cu mine păream două sălcii plîngătoare la mormîntul Desdemonei, numai Biondi reacționa împotriva tristeței generale.

— Maud, zise el, nu fi îngrijorată. Îndată ce sora d-tale se va însănătoși, vom avea încă o prietenă.

Fata îi puse mîna pe braț.

— Și nu vom mai îngădui — interveni pictorul — să te duci să predai abecedarul într-un sat din Trasiment. Și romanii au fost învinși odată, ce dracu !

În zadar alergă maiorul în strada, care era pustie. Ploua mărunt și liniștit.

Unicul lucru găsit de Biondi fu o trăsură resemnată și melancolică. C pofti pe Maud. Amicii erau aproape de locuințele lor. Ne despărțirăm. Fata părea cufundată în gînduri. Dar cînd trăsura se opri puțin în fața liniei de tramvai, mi se păru că o aud plîngînd.

— Maud, ce ai ?

Întrebarea mea era stupidă. Dar mîna prietenei o strînse pe a mea cu o recunoștință instinctivă și nu am

mai întrebat nimic. Pe cînd i se deschidea poarta, ea îmi spuse :

— Mulţumesc, Giovanni !

Am încercat să mă scuz, să ies din încurcătură.

— Nu, Giovanni ! Sînt recunoscătoare tuturora şi în special d-tale care ai sensibilitate atît de asemănătoare cu a mea. Noi sîntem caractere tari, şi de aceea avem momente de mare descurajare. Sînt deznădăjduită, prietene. Dacă mai e un lucru care-mi dă încredere în viaţă, aceasta este prietenia d-tale. Îmbrăţişează-mă, frate...

Am strîns-o în braţe. Niciodată o sărutare nu fu mai castă.

— ...şi ajută-mă.

— Da, Maud, întotdeauna ! Mulţumesc pentru aceste cuvinte.

Îmi dădu mîna pe care o sărutai. Ciudat ! Sărutarea mea pe mîna ei mă emoţionă mai mult decît a ei pe gura mea.

Poarta se închise uşor.

VIII

În noaptea aceea, am dormit puţin şi agitat. Auzeam cele mai îndepărtate zgomote, clopotele cele mai surde, clipocitul uşor al ploii. Şi, pe cît de uşoară, ploaia bătea mereu în oblon, părea că o melancolie imensă se coboară din ceruri şi o făcea să plîngă.

Cînd zorii începură să-mi bată în oblon, sării din pat. Era un frig puternic. Era duminică, 9 martie. Probabil că portarul care trebuia să încălzească caloriferul, făcuse chef toată noaptea. În casă era rece. Pentru

mine, care-mi place să fie cald, a fost un chin să mă îmbrac. M-am gîndit să mă duc la policlinică, unde puteam să am ceva veşti despre Marcella. Întîmplarea mă ajută. La bărbier îl găsii pe doctor. Mă recunoscu şi fără ca să-l întreb, îmi dădu veşti noi. Puţine, dar importante. Nici o înrăutăţire, dar nici o ameliorare.

— Spune sorei că nu e încă posibil s-o vadă.

— Am să-i spun, mulţumesc!

Era un pretext să mă duc s-o văd pe Maud. Am întîlnit-o în timp ce trecea la colţul străzii. Îi comunicai noutăţile. Credeam că mergea la spital şi voiam să-i spun că era inutil, pentru că n-ar fi putut să-şi vadă sora, dar văzui că o ia înspre partea opusă.

— Mă duc, Maud...

— De ce, amice? Poţi să mă însoţeşti, dacă n-ai altceva de făcut.

— Cu bucurie.

Ne îndreptarăm spre piaţa Risorgimento. O apucarăm apoi spre poarta Angelica.

— Unde mergem?

— La Sf. Petru, amicul meu. E duminică, azi e serviciu religios!

În ziua aceea nu mai avurăm veşti despre Marcella. Era o zi tristă şi ploioasă. După masă, Maud se întoarse acasă şi o imitai, rezistînd promisiunilor unui film, pe care Biondi îl lăuda că te învaţă ştiinţele naturale. M-am întors deci pe la vreo două după masă acasă hotărît să trag un somn pînă la masă. Dar gazda mă aştepta puţin mirată. Eu sînt un locatar exemplar, nu deranjez, n-am pretenţii, n-am nici măcar nevoi. Soneria poate să ruginească. De obicei mă întîlnesc rar cu locatarii ceilalţi şi-mi văd gazda numai cînd trebuie să plătesc ceva. Nu o caut şi nici ea nu mă caută. Dar acuma mă căuta, se vedea că a spionat să vadă cînd vin.

— D-le Révere — îmi zise ea — a venit cineva să vă caute.

— Cine, coană Lalla ?

— Un om rău. Şi ce îndrăzneală ! Părea un perceptor...

O privii mirat.

— A întrebat chiar de mine ?

— Da, de d-ta, de profesorul Révere. A venit pe la nouă.

— Cum era ?

— Părea „Nico călăul".

Anumite expresii din romane sînt pitoreşti, dar cer o explicaţie. „Nico călăul" era un tînăr vagabond, croit după imaginaţia populară, care dădea lovituri mari.

— Şi se va întoarce ?

— Nu mi-a spus nimic. Ce rău crescut. Cînd a plecat a trîntit uşa parcă-ar fi la el acasă. Sînt unii oameni, d-le profesor...

— Dă, coană Lalla, dacă se mai întoarce, eu nu primesc în camera mea decît prietenii. Dacă are nevoie de mine, să vie la universitate.

— Am înţeles ,d-le Révere. Noapte bună...

— Mulţumesc, coană Lalla.

Ploua mereu, dar acum caloriferul funcţiona. Se vede că portarul îşi făcuse treburile. M-am culcat alene, am luat o carte la întîmplare, dar n-am citit multă vreme.

Adormii. Poate încordarea de ieri, poate noaptea neliniştită sau din cauza căldurii, am dormit liniştit vreo două ore. Cînd lumina din stradă învinse somnul şi mi se păru că printre obloane se ivea o lumină mai puternică decît ziua, am sărit din pat şi m-am apropiat de fereastră.

Mă uitai în strada populată.

Era mulțimea de duminică, care nu se grăbea, căci avea timp liber astăzi. O observam cu oarecare interes, de cîteva minute, cînd deodată apăru în sectorul de sub privirile mele, o figură cunoscută. Desigur, nu mă înșelam: era pălăria, paltonul, erau cizmele largi ale marchizului di Carabas! Dedesubtul și în aceste trei obiecte nu putea să fie decît omul de la Panteon și de la „Ciorchinele de aur"! Și era el într-adevăr, dar nu avea acea lene și filosofie în mersul pe care-l cunoșteam. Cineva îl sprijinea, se putea spune, că-l ducea și acela era „Nico călăul" coanei Lalla. Nici o eroare nu era posibilă. Îmbrăcat, mai bine zis înfășurat într-un impermeabil pretențios de aviator, cu inele grele și fireturi, avea o pereche de pantaloni care-și arătau dunga impecabilă și cădeau cu dunga asta pe niște pantofiori strălucitori, cu vîrful lung și tocuri anormale. Dar pălăria era o poemă. Pe frizura coafată cu fierul, o plărie de culoarea drojdiei de vin, pleoștită cu fantezie pe trei sferturi, panglica largă, albă, era încheiată cu un fionc de piele roșie. Un bastonaș ca o cravașă completa pe acest domnișor. Am observat îndată, că era preocupat de ceva: sprijinea pe omul acela și privea în jur cu un interes straniu. Tovarășul lui mergea cu capul plecat, dar noua mea cunoștință îl ridică deodată, tocmai cînd trecu sub fereastra mea pe caldarîmul din față.

Mă dădui, instinctiv, la o parte. De ce? Nu știu, poate dintr-o curiozitate inconștientă. Ce trebuia sau putea să mă importe acel trist personaj? Totuși nu m-am retras atît de repede ca să nu mă ajungă privirea sa. O secundă simții pe fața mea, vîrfurile de oțel a doi ochi foarte clari, reci, cruzi, care mă înghețară. Și mi se păru că pe gura sa vicioasă rătăcea un zîmbet,

care stăruia în ochii mei cînd nu-l mai văzui, — un zîmbet care şerpuia cu furie, care ştia să atace, să ameninţe, să fie rău şi care mă făcu să tremur. Un fior rece îmi trecu prin corp, ca o presimţire funestă.

IX

Pînă în ziua de 13 martie nu s-a mai întîmplat nimic. Pe la opt dimineaţa am primit o invitaţie de la Ascanio. M-am dus la el fără întîrziere.

— Révere — îmi zise el — a sosit contele Lampugnani.

— Cînd ?

— Ieri, la miezul nopţii, din Neapole, vii cu mine ?

— Vrei să-i iei un interogatoriu ?

— Desigur. Sau o ştie, sau îi vom spune noi că cineva s-a servit de numele lui. Numai că este necesar ca cineva dintre voi cu anunţul matrimonial să vină cu mine. Sînteţi doar direct interesaţi, nu-i aşa ?

— Să mergem.

— Un taxi ne duce în strada Ludovisi. Portarul voi să se opună. Dar cînd Ascanio se legitimă, deveni umil şi binevoitor.

Contele Lampugnani, sosit cu o noapte înainte, nu ieşise încă şi probabil că dormea. Găsirăm însă un obstacol mult mai mare în lacheul ferchezuit care deschise uşa.

— Domnul conte nu primeşte.

Şi încercă să închidă, dar comisarul prevăzător îşi trecuse bastonul gros prin deschizătură şi vînjosul Santini făcu restul cu spatele.

Surprinderea lacheului spilcuit se sparse ca o oglindă luxoasă lovită de piatră, cînd auzi pronunţîndu-se la uşa patronului său următoarele cuvinte de gheaţă :

— În numele legii !

— Contele Lampugnani ? — întrebă Ascanio după ce-şi declină calitatea.

— Doarme, d-le comisar — bombăni lacheul. A sosit azi noapte din Neapole.

— O ştiu. Îmi pare rău că trebuie să-i întrerup somnul, dar d-ta mă înţelegi : n-am venit de plăcere.

— Mă duc să-l trezesc, d-le comisar.

— Stai. Cîte telefoane are acest apartament ?

— Unul — răspunse servitorul, zăpăcit.

— Nici o derivaţie nu există în celelalte camere ?

— Nici una.

— Şi unde e ?

— În birou.

— Condu-ne.

Intrarăm, însoţiţi de lacheu, în birou, o cameră elegantă şi cu gust mobilată, cu fotolii largi, tablouri ce păreau originale şi o masă boloneză cu un necessaire pentru scrisori. Dar nici o urmă de cărţi, nici un model.

— Cine-i în casă ?

Servitorul îl privi cu ochi speriaţi.

— În afară de conte şi de d-ta, cine mai e ?

— Nimeni, d-le comisar.

— Brigadier, condu-l pe dumnealui la uşa dormitorului stăpînului. Trebuie deşteptat fără multe vorbe, ai înţeles ? Poţi să-i spui că-l aştept, dar nici o vorbă mai mult. Roagă-l pe conte să vină aici şi d-ta să aştepţi cu dumnealui ! Ne-am înţeles ?

Şi lacheul ieşi însoţit de Santini.

Rămaşi singuri, Ascanio se apropie de masă şi deschise o cutie, care trebuia să conţină hîrtii de scrisori.

Și într-adevăr nu se înșelase. Scoase un plic pe care-l compară cu faimoasa caligrafie feminină, care dăduse întîlnirea în strada Virginia. Dar nu se asemănau. Aceea a contelui era albă, și pătrată. O mirosi. Nu era parfumată. Închise cutia, cînd auzirăm o șoaptă prelungă lîngă ușă și vocea lui Santini care-mi părea caraghioasă.

— Vă rog, d-le conte ! Domnul comisar e în birou.

O ușă se deschise deodată, o perdea fu dată la o parte și apăru un om atît de comic, așa cum nu crease niciodată fantezia lui Daumier. Închipuiți-vă o pijama de mătase galbenă și papuci auriți, firește fața uimită și somnoroasă cu ochii umflați. O pereche de mustăți ce se bălăbăneau în lungime, un craniu lunguieț pe care tremura, rău strînsă, o șuviță de păr murdar și un nas ! o frumusețe de nas, ca din povești ! Mai adăugați ca o aureolă, o batistă de mătase galbenă înnodată la ceafă, cu două fire de păr lîngă urechile de iepure, toate împreună reprezentau ceva atît de comic, numai să izbucnești într-un rîs de paiață. Înainta cu pași mărunți, șovăitori, tîrșăitori, ca vrăjitoarele din povești.

— Ce e ? Ce e ? Ce s-a întîmplat ?

Puțin lipsea ca Ascanio Bonichi să-i rîdă în nas, atît era de comic. Se reținu cu greu și, respirînd tare, îl liniști, întîi cu gestul și cu vocea, apoi :

— O informație, d-le conte !

Nimic mai frumos decît un om fricos, care își revine în fire.

Personajul comic se oțări ca un curcan ofensat, ca un Dalai-Lama luat peste picior și fu gata să sară peste adversar.

— Și pentru o informație vii așa în casa unui om nobil ?

— Mă rog, mă rog — îi răspunse comisarul scurt — n-o luați pe acest ton. Am atîtea pe socoteala d-voastră, adevărate sau nu, încît am dreptul să vă iau cu mine.

Genele începu să tremure.

— Dar nu înțeleg ?

Drept orice răspuns îi puse sub nas recipisa anunțului din „Mesagerul". Ar fi putut să protesteze că la acea dată era în voiaj, un alibi mai mult decît dovedit : în schimb însă avu un zîmbet și murmură fără să vrea :

— A ! Canalii ! Au făcut-o chiar !

Rămaserăm înmărmuriți și ne privirăm întrebători. În sfîrșit, așa cum nu mai vorbea, Ascanio îl întrebă :

— Vreți să ne faceți plăcerea și să ne dați cîteva lămuriri ?

Caricatura aceea își aminti că e o persoană bine crescută :

— Cu plăcere ! Dar ședeți, vă rog !

Ne așezarăm.

— Iată despre ce este vorba. Cu cîtva timp înainte de plecarea mea în India, am fost într-o seară la principesa di Capodimonte, în grădina ei din strada Nomentana pe care o cunoașteți, desigur.

Făcurăm un semn afirmativ.

— Se vorbea de păcăleli făcute prietenilor, cînd principesa care e plină de vervă își zugrăvi surprinderea cuiva, care, primind un anunț matrimonial pe o adresă inventată, s-ar duce acolo. Și am făcut o experiență rămasă fără rezultat.

Tăcu și ne privi cu un zîmbet prostesc.

— Și asta-i tot ?

— Cred — răspunse el. — După cum știți am sosit aseară după patru luni de absență. Presupun, după această recipisă, că amicii mei, ca să evite o confuzie

la gazetă, s-au servit de numele meu și au trimis un nou anunț și apoi răspunsul. Greșesc poate ? Cineva a scris o ofertă și i s-a răspuns ?

— Întocmai. Iată scrisoarea.

Contele o luă, o examină, o mirosi. Apoi zise :

— Caligrafia n-o cunosc, hîrtia e proastă, dar parfumul... da ! parfumul e vestit. E o esență a principesei, al cărei secret numai ea îl are. E sigur !

Explicația aceasta părea adevărată.

— Așadar, d-voastră acuzați pe principesa...

— Un moment. Nu acuz pe nimeni și cu atît mai puțin pe principesă. Chiar dacă s-a servit de numele meu, eu nu voi protesta împotriva unei glume nevinovate. Și apoi, asta nu-i hîrtia ei de scrisori, nu e scrisul ei... nu e decît parfumul...

— Al cărui secret, ați spus, îl cunoaște numai ea și deci nu-l încredințează nimănui...

— Prietenilor nu, dar lacheilor !... Cine poate fi sigur de oamenii de serviciu ?

Drept orice răspuns comisarul se apropie de telefon :

— Principesa are număr ?

— Da, în salonașul verde : 23624.

— Vreți s-o chemați ? Cred că n-ați avut timp să vă salutați prietenii. Începeți cu prințesa, vă rog. Dar numai cîteva cuvinte... fără întrebări și fără explicații.

Supus, contele luă telefonul.

— Allo... allo... vila Capodimonte ? Eu sînt, contele Lampugnani... ah ! Bine... aștept...

Trecură cîteva minute.

— Bună ziua, prințesă... dar... eu sînt, Lampugnani... sosit aseară... Ce mai faceți ?...

Conversația dură cîteva minute, dar nu s-ar fi terminat niciodată, întrucît contele vorbea deja despre junglă, cînd Ascanio îi făcu semn să înceteze.

— Domnule conte, totul se va termina, cred, și se va dovedi că-i un balon de spumă, dar mai e nevoie de răbdarea d-voastră pentru vreo două ore, adică timpul cît va dura toaleta d-voastră.

— Vrei să-mi spui ce trebuie să fac ?

— D-voastră ? Nimic. Îmi veți permite să-l las aici pe brigadierul Santini. Promiteți-mi că nu veți ieși, nici servitorul d-voastră pînă cînd nu vă voi înștiința.

— Dar...

— E interesul d-voastră, credeți-mă. S-au întîmplat lucruri atît de grave, încît vreau să vă țin deoparte. Închipuiți-vă scandalul. Mulțumesc, d-le conte. Santini, nimeni nu trebuie să comunice cu această casă, nici personal, nici prin telefon. Bună ziua, d-le conte !

X

În vila Capodimonte am pătruns mult mai ușor decît în apartamentul din strada Ludovisi. Părea că ne așteaptă. Dar nu era așa. Despre drama pe care am povestit-o aici, gazetele nu vorbiseră, încă, pentru că poliția dăduse ordine în acest sens. Ascanio obținuse tăcere pentru cîteva zile de la mai marii săi. Orice lucru ce vrea să reușească trebuie să fie făcut în tăcere.

Nici o indiscreție cu privire la misterul din strada Virginia nu se putea face și închipuiți-vă mirarea noastră, cînd introduși la principesă, o femeie bătrînă cu accentul neapoletan, voioasă și ușurică, care-și purta cu sinceritate zbîrciturile de pe obraz, auzirăm deodată :

— Poliția se ocupă de anunțurile mele din „Mesagerul" ?

Amicul Ascanio rămase împietrit.

— Nu-i nici o mirare, domnule comisar. Şi sînt gata să vă dau toate lămuririle necesare.

— Vă rog.

— Desigur! Nu vă vor ajuta cu nimic, dar sînt gata. Voi încerca să fiu cît mai clar.

Un servitor aduse un tacîm cu aperitive.

— Vă rog, domnilor, în timp ce voi povesti.

Sorbirăm un cocktail delicios şi ascultarăm.

— Sîntem leneşe, noi, bătrînele, domnule comisar şi ne agăţăm cîteodată de o idee ciudată ca să ne mai trecem timpul. Aşa s-a întîmplat că într-o seară din septembrie trecut, în vila mea din Viterbese, citind din întîmplare anunţuri matrimoniale, ne-a venit o idee comică: ticluirăm şi noi unul pe care contele Lampugnani îl trimise la „Mesagerul". Cînd primirăm răspunsurile ne-am amuzat foarte mult, dar nimic altceva.

Numai, că acu cîteva zile unul dintre noi spuse că s-ar putea continua jocul, dacă s-ar răspunde la scrisori. Acesta a fost oul lui Columb şi ne-a venit dorinţa irezistibilă să încercăm. Aşa am trimis unele scrisori la „Mesagerul" sub numele contelui Lampugnani deşi el era departe. Primind răspunsul, răspunserăm la rîndul nostru.

— La toate?

— La toate.

— Aşadar — spuse comisarul — aţi dat adrese la întîmplare...

— Întocmai.

— Şi pe aceea din strada Virginia?

Principesa ne privi acuma uimită.

— Strada Virginia? N-o cunosc.

Ascanio scoase faimoasa scrisoare roză.

— Aceasta o cunoaşteţi ?

— Da — răspunse ea cu calm — e una din cele cinci sau şase. Dar de scris a scris-o camerista mea. Se vede că a pus adresa din capul ei. Eu n-am ştiut niciodată că există o stradă Virginia.

— S-ar putea să-mi chemaţi camerista, prinţesă ?

— Cu plăcere.

Subreta vioaie care apăru în prag avea toate trăsăturile unei romane, arătoasă, bănuitoare, gata să înţeleagă prost şi să răspundă mai rău. A fost nevoie de sforţări mari ca să scoatem adevărul din gura ei şi probabil că în gîndul ei ne dărui în dialectul celor şapte coline mai mult decît o înjurătură. Dar trebui să răspundă şi o făcu cu o sforţare evidentă.

— Acolo stă logodnicul meu.

Aflarăm apoi că acest logodnic, la care se ducea cîteodată, locuia chiar la numărul 11 şi îi vorbise odată de o femeie bărînă şi de o fată care plîngea mereu, dintr-un apartament vecin.

Astfel Gina, camerista principesei, trebuind să scrie o adresă pe scrisoarea stăpînei, puse nr. 11 intern 12 din strada Virginia, cu gîndul ascuns să trimită pe cineva ca să vadă rezultatul. Asta era tot.

— Cum vedeţi — încheie doamna zîmbind — am avut dreptate cînd v-am spus că explicaţiile mele vă vor fi de puţin folos.

— Orice element, pe cît de neînsemnat, e întotdeauna bine venit şi însemnează un pas înainte — răspuse Ascanio.

Dar vorbind de paşi, făcu, vai, unul fals.

— Prinţesă — zise el luînd un aer serios care-l făcea ridicol — nu v-aţi gîndit niciodată că glumele se revarsă asupra capului aceluia care le face ?

Principesa, neatinsă, îl măsură, fără să piardă zîmbetul ei obișnuit.

— Nu, stimate domn, nu m-am gîndit niciodată.

Ascanio se umflă. Înțepat, răspunse:

— Aș putea să implic în această afacere, pe d-voastră și pe conte.

Ea răspunse liniștită:

— N-ai s-o faci, d-le.

— Cine o spune?

— O spun eu, stimate domn!

Și cu un gest, care nu-l lăsa să vorbească:

— Vrei să-ți dezvălui toate persoanele care au fost în vizită la Viterbese?

Urmară o serie de nume! Ascanio se făcu palid.

— Ar trebui să-i implici pe toți, pentru că toți sînt complici.

Și zîmbea mereu.

— Pentru d-ta e mai bine s-o iei drept glumă și să-ți îndrepți cercetările în altă parte, acolo unde e amestecat domnul...

Mă indică pe mine.

— ...cum arată raportul d-tale.

Ascanio mă privi și eu îl privii pe Ascanio.

— Cum? Cunoașteți?

— Știu tot, domnule comisar. Mi se pare că printre persoanele pe care le-am citat e una, care e la curent cu toate. Nu-i așa?

Desigur că da! Ce nume! Ascanio se făcu pămîntiu și umil.

— Nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc și să vă cer scuze, doamnă principesă.

— Mă rog. Voi fi fericită să vă pot fi de folos!

— Vă voi ține la curent, dacă doriți!

— Mulțumesc, nu te deranja,. am să știu oricum totul.

Se ridică, era semnalul de plecare. Îi sărutarăm mîna și subreta ne conduse pînă la scară, unde ne moșteni un lacheu, care ne însoți pînă la poarta parcului.

Cînd ajunserăm la taxi-ul care ne aștepta, amicul Ascanio era tăcut și gînditor. Nu l-am deranjat. În piața Cola di Rienzo m-am dat jos și m-am îndreptat direct la „Racul Verde". Acolo n-am găsit decît pe Maud și pe Biondi. Giacomo lipsea. Îndată după masă, bersalierul se scuză că trebuie să plece.

Am condus-o pe Maud acasă. Prietena mea părea descurajată : veștile despre sora ei erau rele.

— Giovanni — îmi zise ea — mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat așa prieteni. Ce m-aș face singură ? Aș fi nenorocită.

— Maud ! D-ta, care ești atît de hotărîtă și curajoasă să vorbești așa ?

— Există momente în viață, cînd nu ai puterea să rezești și să lupți. În aceste momente, prietenii sînt mai necesari decît oricînd.

Mergeam pe malul Tibrului. Noaptea se lăsase. Norii ne apăsau. Tăcerea întreruptă de cîte o mașină își întindea din nou giulgiul misterios.

— Maud, scumpa mea Maud, prietenii vor fi întotdeauna alături de d-ta, cu atît mai mult în nenorocire. Dar curaj, simt că totul va merge bine, că sora d-tale se va vindeca, că acest mister va fi dezlegat...

— Dragul meu Giovanni...

— E oare posibil, ca trei bărbați hotărîți cum sîntem noi, care te iubim, să nu reușim să rezolvăm această problemă ?

— Giovanni, să fie vreun pericol...

— De ce ?

— Nu ştiu. Cum a venit Marcella la Roma fără să mă înştiinţeze şi să stea într-o casă necunoscută ?

— O vom afla.

— Dar voi, amicii mei, şi mai ales d-ta Giovanni, care eşti atît de bun, de ce trebuie să vă expun la un astfel de pericol ?

Ne oprirăm printre copaci, bezna era deasă. Îi luai o mînă, pe care o dusei spre buze.

— Totul pentru d-ta, Maud, draga mea Maud...

N-am putut să termin. Simţii parcă o arsură neaşteptată la umărul drept; am scos un urlet, am şovăit şi-am căzut ca mort la picioarele alesei inimii mele.

Povestea lui Maud Terzi

I

Astăzi dimineaţă, 15 martie 1930, comisarul Bonichi ne-a invitat să-l însoţim în vizita, pe care voia s-o facă bietului Giovanni. Mai întîi ne întrebă dacă Giovanni are ceva rude apropiate. Nici Biondi, nici Serra nu ştiau.

Şi într-adevăr, sînt atîţia ani de cînd se cunosc atîţia ani de cînd sînt prieteni, dar n-au vorbit şi nici n-au văzut vreo rudă.

— Bine ! — spuse comisarul — voi trei veţi fi rudele lui. Cînd se va vindeca, şi să sperăm cît mai curînd, îi vom putea arăta procesul verbal semnat de noi toţi.

Se va vindeca ? Bietul Giovanni ! Rana era teribilă. I-au făcut o laparatomie : e mereu în pericol de moarte. Aşadar, acuma două persoane dragi nouă sînt în pericol.

Vizita în camera lui Giovanni fu simplă şi uşoară. Era... nu, e atît de precis, îi plăcea aşa de mult ordinea ! Coana Lalla ne însoţea ştergîndu-şi lacrimile.

— Sărmanul conaş Giovanni ! Uite, d-le comisar, cît era de aşezat. Nici un fir nu-i mişcat. Nici nu simţeam că-l am în casă. Uite, d-le comisar, cărţile toate frumos rînduite, călimara închisă, o peticuţă să-şi şteargă condeiul. Era ca o domnişoară, d-le comsiar !

Comisarul se opri la un caiet gros, pe care-l răsfoi curios.

— O, uitaţi-vă !

— În cartea asta, dragă d-le comisar, domnul Giovanni scria în fiecare zi cîte ceva, cum venea acasă...

— O iau cu mine — întrerupse el.

Mai tîrziu, spre seară, am primit un bilet, în care mă invita la comisariat.

— Domnişoară — îmi zise Bonichi, dîndu-mi caietul lui Giovanni — iată un lucru interesant şi foarte preţios. Amicul nostru povesteşte aventura la care aţi luat, cu toţii, parte, cu elemente noi, cu observaţii fine şi mai ales cu acea metodă, pe care coana Lalla o numeşte ordine. Această colaborare cu poliţia e foarte utilă : e mai de preferat decît un interogatoriu sec şi monoton.

Se uită la mine cu un zîmbet ironic.

— Ia, d-ră, și continuă-l d-ta. Cine știe dacă nu ne vom ajuta reciproc în afacerea asta.

— Trebuie...

— Da, d-ră. D-ta ai multe însușiri care completează pe acelea ale lui Révere. Caută să fii clară și precisă ca dînsul. Cît despre mine, te voi ține la curent cu totul. Deocamdată, mîine dimineață vino aici pe la nouă. Coana Lalla va povesti ceva despre o persoană care se cheamă Nino călăul și care mă interesează. D-ta, vezi dacă poți, luîndu-te după cele ce a scris Giovanni, să-ți fixezi în minte figura unui bătrîn cu pelerină și cizme care mă interesează ca și celălalt. Poftă bună, d-rei Terzi, pe mîine.

Iată-mă deci că trebuie să continui povestirea lui Giovanni. Deocamdată am citit-o, cam nedumerită în ceea ce mă privește pe mine. Dragul meu Giovanni! S-a oprit după convorbirea ciudată cu principesa di Capodimonte. Nici o vorbă despre ceea ce gîndeam amîndoi, cînd a fost rănit pe malul Tibrului și nici nu poate să fie; totuși îi voi spune să completeze, pentru că eu nu vreau să încep decît din momentul în care l-am auzit țipînd și căzînd. N-am înțeles: credeam că a lunecat. Noaptea era atît de neagră și de tăcută încît cursul liniștit al fluviului ajungea ca un susur lin pînă la noi, cum era departe de amîndouă podurile. Mai tîrziu am încercat să-mi amintesc dacă cineva ne-a urmărit. Nu, în nici un caz. Mi-amintesc numai că în momentul cînd a căzut, prietenul meu era înaintea mea, cărarea cotea și el se oprise ca s-o iau eu înainte. N-am văzut pe nimeni și n-am auzit ca cineva să fi fugit. M-am întors și văzînd cum cade prietenul meu, m-am aplecat să-i dau mîna, pe care el n-a luat-o și atingînd pămîntul am simțit ceva umed și cald.

— Giovanni! Ce s-a întîmplat?

Nu mi-a răspuns. Am înghenunchiat lîngă el, m-am sforţat să-l ridic. Numai atunci am înţeles situaţia. Era întuneric. Mi-am scos fularul de lînă, pe care-l purtam la gît şi am încercat să-i tamponez rana. Apoi am început să ţip cît mă ţineau puterile. Un taxi care trecea, se opri. Cîţiva trecători veniră de pe altă cărare. În scurt timp, se adună un grup de oameni.

La spital era de serviciu tînărul medic care o îngrijea pe Marcella, ne primi cu multă atenţie, telefonă medicului-şef, poliţiei şi admise ca, în calitatea mea de studentă în medicină, să-l ajut să panseze rana. Bietul Giovanni !

— Se vede — observă medicul — că prietenul dvs. se plecase înainte ; cuţitul, din cauza violenţei loviturii, ar fi pătruns pînă la mîner şi ar fi tăiat ficatul. E grav, foarte grav, totuşi... Uitaţi-vă, tăiat de sus în jos... ar fi fost prost de tot dacă nu se pleca înainte !

Puţin după aceea sosi comisarul, apoi cîţiva doctori şi bietul nostru prieten fu operat repede. Cînd, palid, nemişcat ca un mort, el fu culcat într-o rînă pe un pătuţ, cu gura întredeschisă, ochii semi-deschişi, eu m-am aşezat la căpătîiul său, abia reţinîndu-mi lacrimile. Comisarul se întoarse de la locul crimei fără să fi găsit ceva.

— Plouă şi urmele sînt şterse. Asta era pe malul Tibrului şi cuţitul a fost desigur aruncat în apă. Proastă afacere ! Să vedem, d-ră, dacă poţi să ne fii de ajutor.

Dar ce puteam spune eu, care nu ştiam nimic ?

— N-aţi observat dacă vă urmăreşte cineva ?

— Nu.

— V-a ieşit cineva în drum ?

— Nimeni. După ce am trecut podul nu-mi aduc aminte de nimic !

— Și cînd ați observat că amicul dvs. a căzut? Vocea era dură, ca de metal.

— Cînd îl auzii țipînd, m-am întors...

Mă întrerupse și păru că se gîndește la ceva:

— Sînt cel puțin 15 pași pînă la parapet.

Îl privii uimită.

— Nu știu. Nu eram lîngă parapet, ci printre copaci...

— Știu, scuzați vă rog, continuați.

— ... nu mi-am dat seama imediat că a căzut... auzii un geamăt... atunci am văzut...

— Și ați încercat să tamponați rana. Frumoasă prezență de spirit.

— Știu ce este o rană...

— Ah, da, studentă în medicină... în ce an?

— Trei.

Își lua note. Vocea devenise mai puțin dură.

— D-ră Terzi, d-ta știi că nici amicii d-tale, nici d-ta, nu aveți voie să plecați din Roma?

— O știu.

— Te-aș ruga să-mi faci încă o plăcere. Să lași întotdeauna vorbă, acasă sau la restaurant, unde te duci.

— Făgăduiesc.

Biondi și Serra veniră și ei. Comisarul păru schimbat. Ne dădu întîlnire pe a doua zi: dorea să fim de față la vizita pe care vroia s-o facă la locuința lui Giovanni.

— Amicii mei —am spus în seara aceea după cină lui Biondi și lui Serra — trebuie să ne punem pe lucru și să dedicăm toate puterile noastre ca să dezvăluim acest mister. Acuma nu sînt interesată numai eu, ci noi toți de soarta scumpului nostru Giovanni.

Cei doi îmi strînseră mîna și se declarară hotărîți.

Căzurăm de acord să ne împărțim munca : eu trebuia să îngrijesc de rănit, Biondi trebuia să caute în viața lui Révere motivele atacului, iar Serra care locuia aproape de strada Virginia trebuia să facă o anchetă printre locatarii de la nr. 12.

II

A doua zi, după ce am asistat la pansarea lui Giovanni, care deschisese ochii și-mi zîmbi, am rămas mai liniștită, pentru că medicii susțineau că dacă nu intervin complicații, el va fi peste 10 zile, în afară de orice pericol. Apoi mi s-a permis s-o văd pe Marcella. În odaie era întuneric, afară, soarele vesel anunța primăvara. Pe ușă, o soră îmi făcu un semn să tac și ieși după ce-mi șopti că se întoarce îndată.

M-am apropiat de patul, a cărui albeață strălucea în umbră. Cu încetul mă obișnuii cu întunericul : distingeam pereții albi și goi, două scaune, un lavoar și, la fereastră, perdele albe. Totul se contopea în alb : capul bolnavei înfășurat în comprese umede era ca o brazdă în pernă, iar corpul se relieia ușor sub cearșaf. Mă uitai prelung la fața palidă, buzele fără sînge, printre care se auzea o respirație ușoară, fără să vreau, deși îmi era imposibil să nu fiu emoționată, simțeam că un fel de sufocare ușoară îmi golea venele și-mi închidea ochii. A trebuit să mă apuc de marginea patului și am închis ochii.

Am îngenunchiat la căpătîiul ei, murmurînd în șoaptă, ca un suflu numele ei.

Mi se păru că o rază se aprinde în pupila ei tulbure. Repetai puţin mai tare :

— Marcella !

O mînă ușoară îmi atinse braţul. Era sora de caritate :

— Medicul nu dă voie !

Ochii mi se umezîră. Şi vocea lină continuă :

— Să sperăm că minunea se va împlini cît mai curînd.

Îngenunche alături de mine, murmură o rugăciune. Şi m-am simţit mai încrezătoare. M-am dus, apoi, la Giovanni, care-mi zîmbi şi şopti :

— Mulţumesc.

Era şi comisarul acolo, care-mi ceru veşti despre Marcella. Nu-i vorbii de scînteierea aceea conştientă din ochii ei.

— Tot aşa !

— Giovanni e mai bine — zise el — O, doamne, nu vreau să spun că e în stare să se plimbe cu barca pe Tibru, dar e mai bine. Şi mi-a răspuns chiar la întrebările mele.

Ridică capul.

— Fireşte, n-a văzut pe nimeni. Îmi închipuiam eu.

Îmi zîmbi prieteneşte.

— Se gîndea desigur la altceva.

Simţii că roşesc, iar un zîmbet palid apăru pe buzele lui Giovanni. Ca să-mi ascund tulburarea m-am apucat să fac ordine în cameră. Giovanni aţipi şi comisarul mă ajunse :

— D-ră — îmi zise el — ai vreo noutate ?

Dădui din cap în semn că nu.

— Eu, poate, dar te rog...

— Contele Lampugnani ? — spusei timită.

— Da... nu-ţi aminteşti de vizita noastră în strada Ludovisi ?

— Desigur.

— Ei bine, două lucruri m-au lovit în timpul vizitei pe care i-am făcut-o. Unu : că a murmurat „Ah ! canaliile !“, cuvînt cam tare, adresat unor prieteni care au abuzat de numele lui. Doi : că a dat imediat numele prințesei di Capodimonte. Două fapte m-au mirat la doamna asta. Unu : că ne-a povestit chestia așa de bine. Doi : că a amestecat cu vădită plăcere numele unor persoane, prea sus puse. De ce mi-a descoperit imediat cărțile ? Ca să mă împiedice să mai suspectez complicitatea ei. Crezi ?

— Desigur... ai dreptate.

— Sînt și eu cam convins, deși în aparență am încercat să scot din cauză pe conte și pe principesă. Dar așa cum pentru mine e lege că orice element, care are vreo legătură cu fapte, devine necesar, nu i-am scos din cîmpul meu de cercetări. Am controlat, deci, dacă într-adevăr contele Lampugnani a trimis un anunț la „Mesagerul“ în octombrie trecut, dacă e adevărată declarația principesei. Există un anunț. Și ce crezi că se caută ?

— Nu știu.

— Un om curajos.

Îmi oprii un țipăt.

— Așa e — preciză domnul Ascanio. Ce straniu ! Și cum întîmplarea e într-adevăr un agent fără pereche, răsfoind colecția gazetei ca să văd dacă nu mai sînt și alte anunțuri de felul ăsta, am dat de lista persoanelor de pe Prince Albert, rada Neapole, pentru Australia. 12 mai. Și cine era acolo ? Contele Lampugnani. Așadar el a plecat cu cinci luni înainte de anunțul matrimonial publicat în 10 octombrie. Cum putea să-l trimită, dacă nu era la Roma ? S-a abuzat de numele lui ; principesa

a pus pe seama lui Lampugnani acele anunțuri. Desigur că a exagerat puțin.

— Și atunci ?

— Atunci am vrut să-mi împac conștiința. De ce a plecat contele cu luni mai înainte decît voia să pară ? Unde a plecat ? În India ? Hm ! Această pasiune cerebrală pentru India, din partea unui om care nu posedă în casă nici o carte, afară de cartea de telefon ! Căruia nu-i place vînătoarea, nici măcar a iepurelui din magazin. Ce-l interesează pe el Brahma sau tigrii ? De ! Să urmărim puțin drumul vaporului Prince Albert. O oprire la Port-Said și una la Bombay. Bombay e în India și cu toate că oprirea nu e decît 4 ore, e suficient să debarci și să rămîi acolo. Aici chestia se complică. E nevoie de o serie de telegrame, întrebări și asta costă mult. Trebuie să scriu, cît mai repede, prin consulat, care răspunde cîte o dată prea repede și pe un ton rece. Deocamdată știu numai că Lampugnani s-a îmbarcat pe un vapor cu destinația Australia. Mai știu că s-a întors cu un altul, ce vine tot din Australia, pe cînd există vapoare care pleacă și se întorc direct din India. Fapt e că a fost plecat departe, aproape 10 luni și el susține că a fost numai 5 luni. Ce dracu putea să facă în India ? Să studieze cărțile sfinte ?

Aici Ascanio Bonichi se opri, apoi mă întrebă :

— Ce spui ?

— Totul mi se pare logic. D-ta crezi că n-a fost o glumă cazul cu anunțurile matrimoniale ?

— Hm ! Mai întîi, o glumă nu se repetă și apoi informațiile ce le am despre conte și principesă miros a echivoc. Prea multe dancinguri, prea multe camere la hoteluri mari, prea multă intimitate cu persoane stranii, despre care ambasadele strîmbă din nas. Aici se ascunde ceva. Dar am ținut să te avertizeze pentru că am moti-

vele mele. Sora d-tale e implicată în toate astea și în curînd vom ști de ce ea și nu d-ta.

— Și de ce eu ?

— O repet, nu știu încă. Trebuie să mă mai gîndesc și să mă orientez. Deocamdată vreau să-mi spui tot ce afli. Vezi că eu am cea mai mare încredere în d-ta. Vei face același lucru ?

— O promit.

— Atunci, la revedere !

Îmi întinse mîna și plecă.

III

Pe la ora opt, în seara de 16 martie, cei doi prieteni ai mei veniră să mă aștepte lîngă poarta universității, unde am fost chemată să facem o raită prin spitalele din împrejurimi.

A fost o surpriză pentru mine, cînd am zărit paltonul lui Biondi și pălărioara lui Serra. Nu erau nici două ore de cînd părăsisem clinica și mă așteptam la vreo veste neplăcută.

— Ce-i ? Marcella ? Giovanni ?

Maiorul se grăbi să mă liniștească.

— Nimic... dacă d-ta n-ai ceva noutăți !

— I-am lăsat acu două ore : nici o înrăutățire...

— Atunci totu-i bine. Mai bine așa. M-am întîlnit cu Serra, știam că ai ieșit tîrziu și am gîndit să-ți ieșim înainte.

— Ce buni băieți.

— Cu atît mai mult — continuă pictorul — cu cît la „Racul Verde“ locul gol al sărmanului Giovanni mă face melancolic.

— Mîncăm deci undeva, la întîmplare ? întrebai eu.

— All right !

Porniram. Din grădina Senatului venea un miros de iarbă spălată de ploaia recentă. Cîteva stele sclipeau printre norii sfîşiaţi. Mergeam agale, fără să vorbim, printre trecătorii rari. Felinarul unui automobil ne făcu să ridicăm ochii. Eram în faţa Pantheonului.

Cînd maşina fu aproape, ceva, care se mişca la colţul străzii Palombella ne atrase atenţia. Ne uitarăm toţi, cu acelaşi gînd. Da... o pelerină ce flutura... o pălărie pleoştită... era omul cu pisicile ! Maiorul murmură :

— Am fost nişte stupizi că nu ne-am gîndit că el trebuie să fie prin locurile astea...

Dar înainte de a putea face un pas, o umbră trecu şi o voce cunoscută murmură :

— De trei zile tot îi urmăresc.

Era brigadierul Santini. Şi continuă :

— Nu trebuie să ne scape... nici să ne bănuiască. Eu fug spre partea de lîngă Minerva... Voi staţi aici. Dar fără să bănuiască că-i spionaţi.

Şi dispăru fugind spre faţada Pantheonului.

Am rămas nemişcaţi în umbra cea mai deasă. Dar, părea că omul acela nu ne zărise nici pe noi, nici pe Santini. Se aplecă printre zăbrelele gardului, chemîndu-şi probabil „semenii mai mici", care miorlăiau de veselie şi poftă. Nici nu se preocupa dacă e urmărit sau nu. De la locul unde eram noi nu se puteau auzi cuvintele sale, dar trebuiau să fi fost cuvinte drăgăstoase, fără importanţă. Părea că e la mii de kilometri departe de gîndul că e spionat. Santini trecu lîngă el, fără ca să observe. Ne făcu semn să-l urmăm şi ne-am supus. Ca nişte curioşi, fără ţintă, observam masa pisicilor. Erau resturile unui prînz modest, dar sărate cu vorbe

afectuoase, printre care auzirăm unele cu bătaie de inimă :

— Nu mai e Marcella, ca să se gîndească la voi, sărăcuțele, nu mai e domnul acela bun, care vă cumpără plămîni...

Văzurăm că brigadierul se urni și-i puse o mînă pe marginea gulerului :

— Domnule, știi că e oprit ?

O voce resemnată, plină de durere îi răspunse :

— Nu, d-le, nu știam. O face toată lumea... oamenii buni...

— Și rău fac ! E oprit. Și înțelegi de ce.

— Nu, d-le, nu pricep... De ce ?

— Pentru că... pentru că... Pentru că între aceste resturi pot fi unele otrăvitoare.

Omul se întoarse : văzui o barbă nepieptănată și doi ochi umflați prin părul vîlvoi al bărbii.

— Oho ! Ce lume păcătoasă ! E adevărat ?

— Ehei ! Lumea e rea !

Celălalt nu răspunse.

— Și acum că ai terminat — completă brigadierul— du-te acasă, d-le. N-am să-ți fac nici o contravenție. Du-te, d-le, acasă.

Celălalt nu se mișcă. Cu fața printre zăbrele părea că nu auzise. La a treia invitație, zguduit de mîna puternică de pe umăr, sări și răspunse cu voce plîngătoare :

— Nu, nu... nu vreau acasă...

Era un amestec ciudat în acele cuvinte : o tristețe profundă de copil, un tremur de frică dureroasă, aproape de teroare, încît însuși brigadierul se cutremură. Aș putea să jur că era tentat să-l liniștească :

— Vino, te însoțesc eu !

Dar se reţinu. Ne făcu un semn să-l urmăm şi ne îndepărtarăm cu el spre strada Santa-Chiara, unde ne oprirăm.

— Domnilor — zise el — eu stau aici, trebuie să se mişte de-acolo ! Oho !

Exclamaţia aceasta surdă, înăbuşită ,era motivată. Lîngă omuleţul acela, apăru o figură care venise dinspre Minerva. Giovanni îl descrisese cu precizie aşa cum îl văzuse de la fereastra camerei sale. Nu era posibilă nici o eroare : Nino călăul. Era suficient acel impermeabil de aviator ; dar mai era ceva care să completeze : o pălărie scoţiană de voiaj, cu borul larg. Văzurăm cum îl apucă pe om de braţ şi-l scoate dintre zăbrele. La un moment dat, scoase un geamăt de durere. Santini sări din loc, amicii mei îl urmară şi eu cu dînşii. Ajunserăm într-o clipă lîngă cei doi care se mai luptau. Mîna brigadierului căzu ca o catapultă pe braţul necunoscutului şi-l sili să dea drumul bătrînului.

— Ei, ce-i aici ?

Drept răspuns, gura acestuia se abătu peste mîna care-l strîngea, dar Santini, care se vede se aştepta la aşa ceva, şi parînd cu o forţă admirabilă, prezentă dinţilor chiar mîna aceluia, care se zbătu, în timp ce scoase un fluierat prelung, ca să adauge :

— Glume pentru femei, dragă Michele !

Celălalt urlă :

— Pe aici...

Dar nu putu să termine. La fluierul brigadierului apărură vreo patru sau cinci umbre. Nino călăul fu înconjurat, redus la neputinţă.

— Căutaţi-l, e Michele Abadia.

Perchiziţia dădu la iveală un revolver, un cuţit, o legătură de chei, un portofel, care la prima inspecţie scoase la iveală un pachet de bilete a o sută.

— Complimentele mele, Micheline !

— Am permis ! — urlă el zbătîndu-se.

— Şi pentru cuţit ?

Agenţii rîseră în cor.

— Michele Abadia, eşti cam îndrăzneţ. Cum se poate să te plimbi noaptea, cu un cuţit în buzunar ? Îl duceai poate la muzeu ?

Toţi rîseră din nou.

— Bine — tăie scurt Santini — permis de armă sau nu, ai destule ca să stai o noapte adăpostit de ploaie. Duceţi-l în camera de siguranţă !

Trecu un auto : fu oprit.

— Să nu-i vorbiţi şi să nu comunice cu nimeni. Poate să-şi petreacă o noapte cu botul închis.

Automobilul plecă.

— Şi acuma celălalt.

Nu sfîrşi, sau cel puţin sfîrşi cu o exclamaţie pe care n-o pot repeta. Dar avea circumstanţe atenuante. Omul cu pelerina dispăruse.

IV

Nu-l mai văzusem pe Ascanio Bonichi de cîteva zile, cînd primii un bilet (... *Puteţi trece pe la comisariat ? Nimic urgent).* Am alergat fără întîrziere.

Am dat cartea mea de vizită unui uşier ocupat să scrie o petiţie pentru o bătrînică ce stătea în faţa lui, l-am avertizat că mă aşteaptă comisarul, şi că la rîndul meu aştept în stradă şi am ieşit.

Un soare cald aproape de primăvară lumina strada plină de mulţime şi faţada unei şcoli. O dubă de închisoare se opri în faţă şi Nino călăul coborî. Purta

impermeabilul de aviator, care părea mototolit și la gît avea o batistă de mătase galbenă, pălărioara scoțiană pleoștită peste urechi. Un muc de țigară stinsă de la colțul gurii punea în relief buzele subțiri și contracția fălcii puternice de animal. Văzui privirea sa rece, care avu o fulgerare de ură, apoi gura aceea schimonosi un dispreț. Scuipă mucul și mînat de un ghiont al agentului se îndreptă spre poarta comisariatului. De la poartă întoarse capul și avui impresia unei priviri lungi și ostile, care-mi dădu un fior.

Ca să-mi revin în fire și să șterg imaginea aceasta tristă, am ridicat ochii spre școala, de unde venea un zgomot înăbușit. Am făcut cîțiva pași ca să-mi scutur gîndurile.

În momentul acela, apăru ușierul bătrîn care mă căuta și-mi strigă :

— Domnișoară, domnul comisar vă roagă să intrați.

M-am supus și trecui repede prin sala întunecoasă, bătui într-o ușă și la răspunsul „poftim", am deschis.

Ascanio Bonichi era în picioare lîngă fereastra deschisă, care dădea într-o curticică cu pretențiuni de grădină. Mă întîmpină cu o mînă întinsă.

— Îți mulțumesc pentru grabă, d-ră, dar n-aș vrea să te fi deranjat pentru mine : ți-am scris, mi se pare, că nu era urgent.

Murmurai cîteva cuvinte banale.

— Am promis — zise el — să te țin la curent cu tot ce ne interesează pe amîndoi. D-ră Terzi, eu știu că ești o fată curajoasă...

Inima începu să-mi bată cu violență iar fața mea se făcu atît de palidă, încît Bonichi se opri.

— Te rog... nu te emoționa, că...

Murmurai repede :

— Spune, spune te rog...

— Aşteaptă puţin. Ca să-ţi dau timp să te calmezi îţi voi spune mai întîi cîteva amănunte. Aşadar, strada Virginia egal cu zero. De la camerista principesei di Capodimonte n-am putut afla nimic. Are într-adevăr un logodnic, incizor, care lucra în atelierele naţionale, aşa, cel puţin, pretinde şi locuieşte cu sora şi cu socrul la numărul 11. Aşadar, întuneric beznă acolo, unde speram să găsesc vreo rază de lumină. Dar faptele sînt fapte : două rănite, dintre care una foarte grav, astea nu mai sînt idei.

— Aşadar, d-ta crezi că este o legătură între aceste două fapte ?

— Fireşte. Mai mult încă. Cred că lovitura de cuţit n-a fost îndreptată împotriva lui Giovanni.

Un fior mă trecu. Comisarul continuă :

— Cunosc viaţa bunului nostru Révere şi nu există nici un om care să-i vrea răul sau să fi suferit din cauza lui.

— Nici eu, te rog să mă crezi.

— Cine ştie, o femeie poate să trezească o ură violentă în mod indirect, prin simplul fapt că este femeie, că e frumoasă şi că nu poate în mod cinstit, să facă bine decît unui singur om... dacă...

— Te rog să mă crezi...

— E inutil, d-ră, ştiu ce vrei să-mi spui şi e inutil. D-ta eşti doar sora Marcellei !

Cu gîndurile în altă parte, murmurai :

— Şi Biondi ?

— Ce spune d-l maior ?

Îi povestii convorbirea din piaţa Navona.

— Vezi ? Nu numai eu gîndesc aşa. Bine. Bine ! Asta dovedeşte că ceva pluteşte în aer.

— De ce ?

— A, domnişoară, dacă aş şti de ce sora dumitale şi Ciovanni au fost răniţi, aş avea cheia acestui mister. În schimb eu umblu în întuneric. Bătrînul a dispărut ; îl vom găsi, sînt sigur, e imposibil să nu fie găsit. Dar mă îndoiesc dacă el singur va putea fi de folos şi pînă cînd sora dumitale...

Văzui că tresare.

— ... se va vindeca — continuă el. — Dar trebuie răbdare şi dacă noi nu procedăm repede !... Dar n-are a face ! Aşadar, bătrînul nu-i, nici strada Virginia nu există, nu avem nici o informaţie despre moartă : deocamdată e necunoscută. Presupuneri...

Îmi arătă nişte hîrtii de pe birou.

— Fără importanţă. Nu există nici camerista, nici principesa şi nici contele. A, dacă unul dintre aceştia ar fi fost certat cu justiţia, sau ar purta vreun cuţit prea mare ca şi amicul Michel ! Dar nu am dreptul să fac vreo percheziţie la vila din strada Nomentana sau la apartamentul din strada Ludovisi. Dacă greşesc, şi asta-i sigur, atunci adio-amice Ascanio !

Totuşi, cu toate concluziile sale pesimiste, îşi frecă mîinile.

— Dar mai eşti şi d-ta. Ai curaj ?

— Eu ? Da. Dar ce-i ?

— Scoate-ţi pălăria, pune-ţi, mînecile astea, şezi colo la maşina de scris... Ştii să scrii ?

— Foarte bine. Orice femeie e dactilografă născută.

— All right ! astăzi vei fi secretara mea. Îţi recomand : nici o frică. Ştiu că eşti curajoasă. Şi apoi sînt eu, va fi şi Santini — termină el apăsînd butonul soneriei.

V

Mă aşteptăm să văd pe Santini aducînd pe omul cu impermeabilul de aviator. Cuvintele lui Bonichi erau clare. Într-adevăr, brigadierul uriaş împinse pe Nino călăul în cameră.

— Bună ziua, Michel ! — exclamă comisarul.

Nici nu clipi : se uită la mine cu o privire calmă.

— Dragul meu — spuse Bonichi din ce în ce mai vesel — cum se poate că avînd un permis în toată regula — şi aş da nu ştiu cît să ştiu cum ţi l-ai procurat — ai avut o idee atît de proastă şi să porţi cu tine un cuţit de bucătărie ? Te-ai făcut, poate, măcelar ?

Vocea celui interogat sună aspru, fără să-şi poată ascunde enervarea.

— Ce să-ţi spun, domnule comisar ! Ştiu că pentru oamenii de treabă nu există dreptate !

— Exagerezi, dragă, exagerezi ! Uite, eu sînt un om de treabă, poate nu ca tine, şi nu port cu mine un arsenal de arme.

— Îl duceam la tocilar.

— La zece noaptea ? Erai atît de grăbit să-ţi tai o bucată de pastramă ?

— E cuţitul unui prieten al meu !

— Şi ce meserie are amicul ?

— E lucrător de pămînt.

— Îl cheamă ?

— Pippo Scocca...

— ... zis Trăgătorul... îl cunosc. Dar cum, nu-i la răcoare ?

— A ieşit de vreo şase luni, domnule comisar.

— Şi acuma face pe muncitorul ? Unde ? La crîşma aia „La guvernul vechi“ unde l-am prins ultima dată ?

— La „Nimfa“ dom'le comisar, la principele Gaietani Şi voiam să mă duc la el să-i dau cuţitul.

— Bine ! Bine ! O să controlăm toate astea şi dacă-ai să fii de treabă, am să caut să te ajut.

— Mulţumesc, dom'le comisar.

— Dar...

Voioşia lui Bonichi deveni mai intimă şi nu se potrivea cu mărturisirile sale.

— Dragul meu, trebuie să ajuţi şi tu, ne-am înţeles ?

— La ordinele dumneavoastră, dom'le comisar.

— Bravo ! Atunci spune-mi cine era caraghiosul ăla cu pelerina, de lîngă Pantheon ?

— Nu l-a mvăzut niciodată, dom'le comisar.

— Santini — întrebă atunci Bonichi — ce părere ai tu ? Întreabă-l de ce l-a scuturat ca pe un covor cu praf, dacă nu-l cunoaşte.

— Ai auzit, Michel ?

— Don' brigadir Santini n-a văzut bine. Am căutat să-l scot dintre zăbrele şi cum se încurcase, l-am tras cam tare...

— Vezi că nu eşti de treabă !

— Dom'le comisar, ce ştiu eu ? Nu pot să spun minciuni numai ca să-ţi fac pe plac. Tot ce-am făcut eu, sînt gata să povestesc tot.

— Bine, Bine ! Să vorbim despre tine !

— Ordonaţi, dom'le comisar.

— Ai putea să-mi spui unde ai petrecut în noaptea de 13 spre 14 din luna asta ?

Un fior îmi trecu prin spate. Am închis ochii ca să mă stăpînesc. Vocea lui aspră, rece şi monotonă mă trezi.

— În seara de 13 spre 14 ?

— Da, întocmai.

— Ştiu eu ? Oi fi fost cu amicii sau am dormit, nu-mi aduc aminte.

— Nu-ți aduci aminte ? Am să te ajut.

Celălalt făcu un gest de mulțumire.

— Ai mîncat într-o crîșmă din strada Lucrezia Caro, și după ora nouă erai la Sala Regia.

— Așa-i, dom'le comisar, chiar am mîncat într-o seară cu tovarășii la crîșma ceea a lui Checco și apoi am mers la cinema. Foarte adevărat. Dar...

— Dar...

— Nu-mi amintesc dacă a fost în ziua de 12 sau 13. Se poate să ai dreptate.

Altă lovitură de meșter, că nu-și amintește exact ziua !

— Numai —continuă Bonichi — că la 9 ai ieșit singur din crîșmă și în Sala Regia ai venit după zece. Unde ai fost ?

— Știu eu ? La tutungerie, la cafenea...

Cum pot să-mi amintesc unde am fost ?

Comisarul se uită la mine, parcă mă ruga să fiu tare. Apoi reluă :

— Pe cheiul Tibrului e vreo tutungerie, sau o cafenea ?

Expresia feței nu se schimbă. Omul nici nu clipi.

— O tutungerie este spre Marianna Donigi, iar cafenele sînt multe !

Comisarul își pierdu răbdarea.

— Lasă prostiile, dragă Michel !

Un văl de umilință se întinse pe fața lividă. Vocea se făcu și ea umilă.

— V-am ofensat, dom'le comisar ? Vă cer iertare, n-am vrut asta !

Santini, du-l înapoi la carceră !

După ce am rămas singuri, se uită la mine cu un zîmbet de mort.

— Degeaba ! Se ține bine !

— Poate e adevărat ceea ce spune.

— Am eu îndoielile mele ! Bine că există afacerea cu cuţitul, care-mi permite să-l mai ţin. Mai bine pentru dumneata.

— Pentru mine ?

Se ridică, se apropie de mine, îmi puse pălăria şi-mi scoase mînecile.

— Domnişoară Terzi, nu pot să contez decît pe dumneata.

— Pe mine ?

— Se înţelege, în mod discret. Dumneata eşti, acuma, centrul unei acţiuni apropiate, poate iminente, dacă ceea ce cred e adevărat. Atenţie ! Mă gîndesc la ceea ce ar putea face el...

Arătă cu mîna, în aer, spre nişte fiinţe invizibile.

— ...Pentru că va fi împotriva dumitale. Aşadar, îmi promiţi să faci aşa cum îţi spun ?

— Spune, spune. Voi asculta orbeşte.

— Îmi promiţi că n-ai să te simţi rău, dacă voi pune pe un agent să te urmărească ? E pentru binele dumitale.

— Îţi mulţumesc.

— Dumneata nu trebuie să faci singură nici un pas : sau urmărită de omul meu sau însoţită de amicii dumitale. Am să pun pe cineva în jurul casei dumitale. Din fericire e uşor, pentru că stai la etajul întîi.

Înainte de plecare l-am întrebat :

— Ce crezi că mă ameninţă ?

Desfăcu braţele, dezolat :

— Deh ! Orice.

Starea lui Giovanni se ameliora mereu : medicii erau mulţumiţi şi se apropia ziua, cînd trebuiau să declare că a dispărut orice pericol. Deocamdată, scumpul nostru prieten se bucura cînd îl ţineam la curent cu evoluţia

progresivă a aventurii. Firește că nu i-am comunicat teama exprimată de Biondi și apoi de comisar, cu privire la mine, în privirea sa se vedea că rumegă un gînd, cînd se uită cu neliniște la mine.

— Maud — îmi spuse el — sînt atît de îngrijorat.

— Chiar dacă sînt păzită ? — căutai să glumesc.

— Da. Dacă nu sînt eu...

Tăcu. Dar am înțeles. Și el gîndea că lovitura de cuțit n-a fost destinată lui.

Mai tîrziu, ducîndu-mă la casa lui Giovanni să-i caut lenjeria, m-am întîlnit cu Santini care părea radios.

— E chiar el ? — exclamă triumfător, agitînd un pachet.

— Cine ?

Drept orice răspuns îmi puse sub ochi cîteva fotografii, care reproduceau pe Michel Abadia în diverse poze. Mai interesantă era aceea, care reprezenta impermeabilul de aviator și pălăria. Mă uitai cu interes.

— Pe ăsta l-a recunoscut și coana Lalla — îmi explică Santini — Nu-i nici o îndoială : el e.

Așadar, Nino călăul și Michael Abadia erau una și aceeași persoană ! De ce a îndrăznit sau a fost atît de neiscusit să vie să-l caute pe Giovanni ? Ce voia ?

— Firește — continuă brigadierul — amicul va nega cum a negat și ieri. Dacă aș fi eu domnul comisar, eu n-aș face confruntarea !

— Spune-i-o !

— Degeaba ! Dacă și-a vîrît ceva în cap nu i-o scoate nici Majestatea Sa. Cred, însă, că interogatoriul de ieri l-a făcut să-și schimbe tactica. Cunoaște el meseria ! Ar putea să-l învețe pe șeful cel mare !

Și plecă agitînd pachetul cu fotografiile.

Coana Lalla mă întîmpină cu brațele deschise.

— Frumoasă domnişoară, a venit brigadierul cu poza lui Nino călăul ! Să fie chiar călăul care l-a înjunghiat pe săracul domnişor al nostru ?

Da, ideea asta mi-a trecut odată prin minte. Şi cînd am comunicat, seara, amicilor părerea coanei Lalla, am observat că toţi aveau acelaşi gînd.

— Ceea ce mă linişteşte — zise maiorul — e că viaţa dumitale, Maud, nu mai e în pericol, doar dacă avem de-a face cu o bandă întreagă de bandiţi. Dar cred că e singur, pentru că e periculos să ai complici într-o astfel de afacere. Aşadar, odată Michel Abadia închis, cred că putem fi siguri...

— Am visat noaptea asta — murmură pictorul, care-mi făcea impresia că e absorbit de ceva. Mă uitai la Biondi, cam uimită. Mi se strîngea inima. Din dimineaţa în care povestise lui Giovanni visul său, Giacomo Serra nu se mai arătase atît de închis sau absorbit de ceva. Dăduse dovada unui calm, precis şi natural, urmărind diversele faze ale aventurii, nelămurite încă. Cu atît mai mult mă impresionă tonul lui de acuma.

— Cînd ai visat ? Pictînd ? — glumi bersalierul.

— Înainte de a veni aici.

— Spune...

— Caută să fii clar... sau adormim şi noi.

Giacomo dădu din cap şi continuă :

— Eram obosit, în sobă ardea un foc bun şi simţeam un fior prin tot corpul.

— Eu am spus întotdeauna că biroul tău e umed...

— Lasă-l să spuie, Biondi !

— M-am întins pe divan şi am adormit. Adormisem ? N-aş putea spune. Dar deodată o văd pe Maud.

Era într-o cameră întunecoasă. Era legată de un pat cu un căluş în gură şi mă implora cu ochii plini de groază...

Tăcu, se legănă şi mă fixă cu un zîmbet trist.

— Ş-apoi ? — întrebă Biondi.

— Ş-apoi, basta. M-am trezit şi am sărit din pat.

— Ce-ai mîncat la prînz ?

— Nu mîncasem încă.

— Aceleaşi efecte...

Şi eu încercai să fiu veselă ca să gonesc impresia şi să ascund tulburarea mea.

— Giacomo, dacă vrei te duc la doctorul Morse. E un doctor tînăr care ţine conferinţe despre teoriile lui Freud.

Pictorul dădu din umeri :

— Amintiţi-vă că Giacomo şi cu mine am visat-o pe Marcella.

Biondi, zăpăcit, se scărpină în cap.

— Amicii mei — zise apoi — şi fără visuri avem destule de făcut... Nu, Giacomo — şi păru atît de serios — nu vreau să pun la îndoială viziunea ta care poate să fie un avertisment salvator, şi va fi, dar nu trebuie să ne ocupăm decît de ceea ce e necesar ; ţine-ţi nervii, te rog.

— Ai dreptate — spuse Serra — dar am crezut că e datoria mea să vă avertizez. N-a spus-o chiar Bonichi să dăm atenţie şi celor mai mici amănunte ?

— Ai făcut foarte bine. Cine are să-l vadă primul, are să-i spună comisarului visul tău. Pînă una alta, să ciocnim un pahar.

În seara aceea, pe cînd amicii mei mă conduceau acasă, am observat o umbră care ne urmărea. Am arătat-o maiorului, care făcu un salt. Abia l-am reţinut.

— E un agent care mă păzeşte...

Şi i-am povestit ceea ce a hotărît Bonichi.

VI

Ascanio Bonichi mă avertizase.

— Să nu crezi că s-au terminat obligaţiile dumitale faţă de comisariat: mînecile îţi rămîn la dispoziţie. Şi într-adevăr, intrînd într-o zi în aulă să ascult un curs liber despre teoriile lui Freud, servitorul mă strigă:

— Domnişoara Terzi, la telefon!

Era comisarul:

— Am nevoie de d-ta, domnişoară. Ia un taxi şi vino la mine.

— Veşti rele?

— Nici o veste, trebuie să facem ceva. Vino.

Ajunsă la comisariat, am intrat în biroul umil şi nu prea curat al lui Bonichi.

— Domnişoară Terzi — îmi zise — înainte de a face o confruntare, în timpul căreia îţi vei pune aceste mîneci, să controlăm împreună lucrurile astea, pe care le-am sechestrat în strada Virginia.

Aduse o lădiţă în care erau o serie de lucruri răvăşite:

— Nu-ţi scoate mănuşile şi vezi dacă recunoşti ceva, care-i a surorii dumitale.

— Să fac puţină ordine?

— Dacă vrei.

Puse un scaun lîngă lădiţă şi începui operaţia dureroasă. Am recunoscut lenjeria, ciorapii, pantofii, garderoba săracă a învăţătoarei Marcella Terzi.

Am ridicat ochii: Bonichi mă privea.

— Ai găsit ceva?

— Nimic de seamă. Amintiri vechi. Mi le vei restitui, domnule comisar?

— Desigur. Ce-i cutia asta?

— Pe vremea mamei, erau aici ată şi ace.

— Și acuma ?
— Cred că tot asta. E închisă.
— Deschide-o.
— N-am cheia.
— Ia-o pe asta.

Trase un sertar, îmi dădu o legătură cu chei. Nu-mi fu greu să găsesc una potrivită. Broasca cutiei nu era specială. Și după ce am încercat vreo cinci-șase chei, cutia se deschise.

— Ce e ?
— O batistă.

El își plecă capul peste hîrtiile sale.

Era o batistă de mătase albă, brodată la margini, care mi se păru foarte scumpă. În timp ce o examinam curioasă, auzii cum scaunul de la birou se dă la o parte și pașii lui Bonichi. Ridicînd capul, văzui că adulmecă în aer, ca un pîndar.

— Ce parfum !

Noi femeile simțim mai slab mirosurile : sîntem obișnuite. Acuma, aranjînd lucrurile Marcellei, mirosul acela particular, atît de scump caselor burgheze, mă transportă în trecut, așa că la deschiderea cutiei, parfumul cel nou nu învinsese pe cel vechi. Dar domnul Ascanio, copoi iscusit, se ridică mai întîi curios, apoi excitat și mirosi cu o neliniște vădită batista, pe care mi-o luă din mînă, în timp ce ochii ascunși sub sprincenele dese păreau că se dilată, ca la pisici. Murmură :

— Ooh ! o !

Cu un salt se întoarse la biroul său, deschise un sertar, scoase un pachețel, îl desfăcu și apăru faimoasa scrisoare de culoare roză. O mirosi, și se apropie de mine cu amîndouă obiectele.

— Miroase și dumneata ! Mă înșel...
— E același parfum !

Ascanio Bonichi se așeză, respirînd din greu, și o brazdă adîncă i se arătă pe frunte. Ne privirăm prelung în tăcere, cu același gînd fără să îndrăznim să spunem ceva.

— Da! Da! domnișoară Terzi — pronunță în sfîrșit comisarul — să nu ne grăbim! Ce dracu! Sîntem doar oameni cu judecată!

Închise batista în cutie, scrisoarea o înveli în hîrtia velină și sertarul înghiți totul.

— Și acuma tăcere — îmi spuse. — Am cuvîntul dumitale!

Am strîns lucrurile surorii mele. El îmi zise:

— Pune-le la o parte, am să ți le trimit acasă. Pune-ți acum mînecile și scoate pălăria.

M-am supus.

— Gata.

— Gata?

Sună și ordonă ușierului:

— Introdu pe doamna.

Intră coana Lalla, umilă și fricoasă, dar respiră cînd mă văzu și scoase un oftat de ușurare cu toate că rămăsese surprinsă și nu prea binevoitoare.

Ia! Uite-o pe domnișoara!

— Coană Lalla — spuse comisarul — las-o pe secretara mea și vorbește cu mine.

— Secretara! — murmură femeia. — Frumoasă meserie!

— Coană Lalla — și vocea lui Bonichi suna din ce în ce mai tare — îți aduci aminte, nu-i așa, că într-o zi, puțin înainte de rănirea lui Giovanni Révere, a venit un domn să-l caute acasă?

— Cum nu, domnule! Nino călăul! Era duminică, dom'le comisar și mă-ntorceam de la biserica San Giovacchino...

— Răspunde cum se cade, coană Lalla. Îţi aduci aminte ?

— Îmi aduc, dragă, mi-aduc, l-am văzut cum te văd, dom'le comisar...

— Şi l-ai recunoaşte ?

— Dacă l-aş recunoaşte ? Cum nu ! Dintr-o mie !

Bonichi sună de două ori. După cîteva clipe, în timp ce coana Lalla îşi rotea privirile uimite, intrară Santini şi Michele Abadia.

— Asta-i, dom'le comisar, ăsta-i ! Nino călăul !-urlă coana Lalla zbătîndu-se ca apucată.

— Ai auzit, Michel ? De ce te-ai dus să-l cauţi pe domnul Giovanni Révere în casa acestei doamne ?

Delincventul nu păru mişcat şi faţa-i calmă nu arătă nici o surpriză.

— Nu ştiu despre ce este vorba, dom'le comisar !

— Tăgăduieşti c-ai fost în casa acestei doamne în dimineaţa de duminică 9 martie ?

— În casa acestei doamne ? N-am văzut-o niciodată !

— Ha, păcătosule — strigă bătrîna — ai uitat că ai vrut să mă gîdili !

Un zîmbet se ivi pe faţa pămîntie a omului.

— Cu privire la asta, puteam să-mi găsesc alta, nu-i aşa, d-le comisar ?

Şi se uită la mine cu o privire batjocoritoare şi rece, aşa că am roşit.

— Obraznicule ! Îţi dau cu pantoful în cap !

Santini o linişti pe coana Lalla, iar comisarul continuă interogatoriul.

— Garantez, Michele, că ai şi găsit o scăpare pentru ziua de 9 martie.

Dibăcia lui Nino călăul nu se dezminţi.

— Nu știu precis ce am făcut în dimineața de duminică 9 martie... Cred că am dormit. Puteți să vă informați la hotelul Cheia, unde locuiam.

Nu mai scoase nici un cuvînt. Și cînd procesul-verbal fu cîrpit cu mare greutate, coana Lalla plecă, aruncînd o privire indignată spre Nino Călăul. Comisarul îi zise :

— Michele, joci o carte rea.

— Fiecare joacă cartea pe care o are, dom'le comisar.

Și dînd din umeri, îl urmă pe Santini. Un pumn violent izbi biroul spre marea surprindere a călimării. Am crezut că Bonichi e înfuriat, dar se uită la mine cu un zîmbet.

— E pur si muove ! — cu toate astea se mișcă, domnișoară Terzi !

Murmură ceva între dinți.

— Va să zică schimbăm direcția.

Astăzi cînd m-am dus cu pictorul la Giovanni, ploua. Trecînd prin coridor, sora de caritate mi-a dat o veste despre Marcella : a avut o noapte foarte liniștită, se sculase pe la șase și pronunță primele cuvinte cu înțeles, de cînd era în pat :

— Mi-e foame.

Sora îi dădu-cu toate că doctorul nu venise — lapte și pișcoturi. Marcella a adormit din nou și, cînd treceam, mai dormea liniștită ca un copil.

— Semn bun ! — șopti sora.

Și-mi zîmbi. Am intrat în odaia lui Giovanni, cu un aer mai vesel, și observai că era mai bine, privirea îi era mai vioaie și era fericit că doctorul îi permise să citească. Îmi vorbi despre niște cărți pe care dorea să le citească.

Giacomo Serra, care fu în ziua aceea sentinela mea, mă conduse la universitate, promițîndu-i că se întoarce

la amiază. În dimineața aceea aveam un curs liber de la 11 la 12, cursul care mă interesa despre teoriile lui Freud. Mai era încă jumătate de oră și m-am dus la secretariat să-mi rezolv unele chestiuni și cu cîteva minute înainte de începerea cursului, am coborît în aula mică. Cîțiva colegi citeau un anunț lipit pe ușa închisă : din cauza indispoziției profesorului, cursul era amînat.

Ce să fac ? Chiar promisesem amicilor că nu voi ieși în stradă decît însoțită de dînșii. Iar agentul, care mă păzea numai seara, nu era, probabil, în apropiere. Și într-adevăr, cînd am rămas singură la poartă, strada îmi păru pustie, ca și intrarea în curtea universității : era o singurătate care mă înfiora. Giacomo Serra trebuia să se întoarcă la 12 : mai era încă o oră întreagă. Ce să fac ? La urma urmei ce pericole puteau să mă amenințe ziua-n amiaza mare ? Era mai rău în gangul ăsta pustiu decît în piața Navona sau lîngă Pantheon. Și de la gînd la faptă nu trecu decît cîteva secunde. Strada Chiara, unde era lume, mă făcu să prind puțin curaj, căci nu mai eram singură. Nu mai ploua, dar aerul era umed și spre valea unde se afla templul lui Agripa se simțea încă mirosul acela caracteristic al vechii Rome.

Ajunsă lîngă monument, în stradela din apropiere, m-am oprit lîngă vitrina unui incizor, unde erau cîteva lucruri frumoase. Abia atunci, am auzit că mă cheamă cineva, o voce care striga un nume pe un ton mîngîietor.

— Marcella !

Deși atrasă de acest glas, nu îndrăzneam să întorc capul. Vocea sună din nou :

— Marcella ? Nu ești Marcella ?

Întorc capul și răspund :

— Nu sînt Marcella !

Şi văd pe bătîrnul cu pălăria pleoştită, înfăşurat în pelerină, cu cizmele de călăreţ. Strigă cu uimire :

— Nu e Marcella !

Se opri şi continuă să mă fixeze. Observ ochii de culoare castanie, cu o expresie de bunătate, barba încîlcită care tremura în jurul gurii. Mai mult n-am văzut, pentru că mirarea mea se schimbă într-o mare uimire, la cuvintele sale :

— D-ta eşti Maud ? Eşti micuţa Maud ?

Se vede că a văzut pe faţa mea şi puţină frică şi strigă :

— Să nu-ţi fie frică, Maud !

Treceau oameni. Se urni, întinse braţul drept spre gard şi zise :

— Dintre toate, cea mai inteligentă e cea de Angora şi dezminte credinţa populară, că pisicile n-au memorie. Asta îşi aminteşte gesturi, vocea şi fizionomia. O spune şi Buffon...

Apoi zise încet :

— Trebuie să-ţi vorbesc, domnişoară. Vrei să-mi dai adresa ?

Am dat-o în mod maşinal.

— Vin mîine dimineaţă la opt. Dar...

Ochii săi buni deveniră rugători :

— Pentru Dumnezeu... nici o vorbă, nimănui ! E vorba despre viaţa dumitale. !

Îşi puse degetul pe buze şi se îndepărtă încovoiat şi şovăind, de părea un nebun sau un beţiv. Cînd dispăru spre Minerva, tunul bubui ora 12. Mi-am amintit de întîlnirea cu Giacomo Serra şi m-am întors spre universitate.

Pictorul mă aştepta, neliniştit de întîrzierea mea.

— Cum ? — exclamă el văzîndu-mă că vin dinspre partea Senatului.

I-am povestit că n-am avut curs și că m-am îndepărtat puțin, ca să cumpăr ceva.

— Nu puteam să te iau cu mine la parfumerie sau la galanterie — adăugai cu un zîmbet.

Se uită suspect la mine, aproape tulburat.

— De ce nu ? Amintește-ți de spusele comisarului : niciodată nu trebuie să rămîi singură în stradă.

Apoi cu o voce liniștită :

— Ți s-a întîmplat ceva ?

— Ce dracu vrei să mi se întîmple ziua-n amiaza mare ?

— Nu se poate ști. Ai întîlnit pe cineva ?

Încercai să iau un aer indiferent.

— Pe nimeni !

Îmi trecu prin minte omul cu pisicile. Repetai :

— Pe nimeni.

Nu păru convins, dar nu mai insistă.

Biondi nu veni la „Racul Verde". Pictorul mă însoți la policlinică și apoi acasă.

— Să ne aștepți. Vom veni, eu și Biondi, pe la șase.

— Bine, mulțumesc !

Se întoarse.

— Și să nu te duci nici la parfumerie, nici la galanterie.

Am rîs nepăsătoare.

— Fii liniștit !

Cînd am rămas singură, am căutat să pun puțină ordine în gîndurile mele. Cine putea să fie omul cu pelerina care o cunoștea pe Marcella, care mă cunoștea pe mine ? Citind caietul lui Giovanni, m-a lovit prima con-

vorbire de la Pantheon, în timpul prînzului pisicilor. Era atîta deosebire între omulețul acela, ciudat în expresii, aproape senin, cu observațiile unui om cult și celălalt de la „Ciorchinele de aur" și arestarea lui Nino călăul, omul dezechilibrat, aproape anormal. Și pe acești doi oameni atît de diverși, i-am experimentat în dimineața aceasta. Desigur că se prefăcea, de frică sau din răutate. Dar cine putea să fie? Dădui din umeri, gîndind:

— Am s-o știu mîine.

Am căutat să nu mă mai gîndesc în zadar.

Era întuneric cînd Biondi și Serra veniră să mă ia.

— Unde mergem pînă la ora cinci?

Ne-am dus la cinema. Era o aventură îndrăcită a lui Harold Lloyd, care mă amuză.

La masă am stat tăcuți. Pictorul nu se simțea bine și Biondi trebuia să facă un marș de noapte. Mă însoțiră acasă. Ploua. Străzile erau pustii, cerul greoi și felinarele opace.

— Frumoasă vreme! — murmură Serra tremurînd.

— Noapte bună, Maud! — zise Biondi. — Pe mîine seară, mîine e duminică, stai în casă și roagă-te.

— *Qui laborat orat* — cine lucrează, se roagă, adaugă pictorul. Eu am să iau o chinină.

— Așteaptă-ne la cinci.

Acestea au fost ultimele cuvinte ale amicilor. Făcui cîțiva pași; n-am observat că era întuneric în gang.

Deodată, izbucni lumina unei lămpi electrice de buzunar și aceasta mă orbi un moment. Mă simții prinsă de niște brațe puternice și înainte de a putea să țip, un căluș îmi astupă gura. Am simțit ceva greu, grețos... și am leșinat.

Povestirea lui Ascanio Bonichi

I

După ce am terminat, șeful poliției se uită în tăcere la mine, cu ochi întredeschiși.

— E grav, domnule — murmură el în sfîrșit.

Era destul de grav faptul că-și spune părerea. Era un om de puține vorbe, dar de fapte multe, de o seninătate nepăsătoare în fața pericolului. Pe cînd era prefect și eu ajutorul lui, nu o dată ne-am aflat în fața mulțimii înfuriate : erau situații periculoase, dar nu l-am auzit niciodată rostind aceste cuvinte : E grav !

Se uită la mine și mă măsură așa cum obișnuim să facem, cînd vrem să prindem o umbră de indiciu pe fața unui om ce stă înaintea noastră. L-am lăsat să mă privească. El repetă :

— E grav, dragul meu Bonichi !

— Domnule, îndrăznii eu, dar nu sîntem noi cauza...

— Poate dumneata !

— Eu ? De ce ?

— Nu acuzi dumneata pe prințesa Capodimonte ?

Am înfruntat întrebarea astă, dar n-am răspuns nimic.

— Vezi ? Dumneata acuzi.

— Eu am povestit numai și d-voastră socotiți că am acuzat.

— Răspunsul îmi place, dragă Bonichi.

Mîngîie cu dispreț un coupe-papier. Omul acesta dur nu prea ține la arme, nici măcar la un coupe-papier. Arma sa preferată era cravașa, materială și morală.

— În sfîrșit, Bonichi, acuzi sau nu ?

— Stau în fața șefului meu și nu în fața judecătorului de instrucție.

— Unde ai învățat să duelezi atît de bine ?

— Ceea ce știu, am învățat-o în anii petrecuți în anturajul domniei-voastre.

Canonicul Fioravanti avea o vorbă : „Adu-ți aminte că oricît de mic ar fi copilul care-l pune, focul e întotdeauna foc". E un adevărat sfînt acesta : deseori, gudurăturile unui pici învîng furia unui dulău cît de mare.

Șeful poliției e, înainte de toate, un om deștept : dacă nu se uită cu ochi buni la efect, știe însă să-l aprecieze. Mă amenință cu un deget :

— Să vedem, Bonichi : ia-o de la început.

— Uitați-vă, domnule șef.

Un polițist iscusit de pe vremuri mă învățase să procedez cu metodă. Totul trebuie pus negru pe alb, de-o parte faptele, de alta consecințele reale sau posibile. Acuma, eu pregătisem un raport, pe care-l prezentai șefului meu :

El era astfel conceput :

Tentativa de crimă din strada Virginia

Martori ocazionali :

1. Dr. Giovanni Révere.
2. Maiorul Cavaler Biondo Biondi.
3. Pictorul profesor Giacomo Serra.
4. Domnișoara Maud Terzi, studentă.
5. Lalla Buroni.

Martori reali :

6. Domnişoara Marcella Terzi.

7. O bătrînă necunoscută.

Martori în cauză ?

8. Contele Siro Lampugnani.

9. Prinţesa di Capodimonte.

10. Gina, camerista.

11. Michele Abadia.

12. Un bătrîn necunoscut.

— Acuma să-mi dai explicaţiile cuvenite, Bonichi.

— Bine, Excelenţă. Patru anici, numerele 1—2—3—4, citesc un anunţ matrimonial în „Mesagerul". Scriu, apoi, la adresa indicată. Răspunde nr. 10 pe o hîrtie care are parfumul obişnuit al numărului 9. Răspunsul e scris de mîna numărului 10, îndemnat însă de nr. 9, iar anunţul din „Mesagerul" e făcut pe numele nr. 8, care e plecat de cîteva luni. Numerele 1—2—3—4 se duc la adresa indicată de nr. 10.

— Pe care nr. 9 n-o cunoaşte şi care nu ştie nici de indicaţiile puse în toate celelalte scrisori, scrise de nr. 10...

— Poate. Dar eu nu înşir decît fapte.

— Bine, continuă.

— ...numerele 1—2—3—4 se îndreaptă spre strada Virginia nr. 1 intern 12. Trebuie să notez că în strada Virginia nr. 1, intern 14, numărul 10 are un logodnic şi declară că a dat adresa de mai sus, din curiozitatea de a vedea ce se petrece în misteriosul intern 12.

Vedeţi dar că deocamdată eu nu implic pe nr. 9.

— Continuă.

— Trag clopotul, o detunătură de revolver. Intru în scenă. Apartamentul nr. 12 are trei ieşiri : o uşă spre scară, o fereastră în balconaş, o fereastră cu pînză metalică : cele trei ieşiri sînt închise pe dinăuntru. Două

femei într-o cameră închisă și fără ferestre. Asta-i opera biroului de igienă municipală! Dintre cele două femei, nr. 7 e moartă, întinsă pe pat, cealaltă nr. 6, cu fața la pămînt, rănită ușor la umăr, dar pradă unui șoc nervos foarte grav. Mai tîrziu se găsește revolverul pe un teren necultivat, de pe lîngă casă. E o armă veche de la 48, recunoscută că aparține familiei nr. 4, așadar în posesiunea nr. 6 și e natural, întrucît nr. 6 și nr. 4 sînt surori. Mă rezum : o fată rănită. Examenul corpului delict : o batistă care are același parfum cu scrisoarea.

— Nr. 10 așa cum s-a servit de parfum pentru scrisoare, s-a putut servi și pentru batistă.

— Acesta a fost primul gînd, care mi-a venit. Dar camerista Gina ar putea, de exemplu, să susțină că batista i-a dăruit-o prințesa și că punînd-o să se usuce pe grilajul ce desparte apartamentul nr. 11 de nr. 12 a uitat-o și i-a luat-o cineva dintre locatarii de la nr. 12.

Mă uitai la el să văd ce efect a făcut asupra lui calculul meu, credeam că n-o să-i placă. Dar el îmi zise :

— Ai o carte bună în mînă și n-ai vrut s-o joci fără să te uiți bine la ea.

— Întocmai, Excelență. Dar mai mult : e o carte, ce are multe posibilități să lunece printre degete.

— Da, e un fir subțire, prea subțirie. Cine știe !

Mă înțelesese ! Șeful meu m-a înțeles ! Am raționat, deci, mai bine decît se putea ! Simțeam că sîngele îmi năvălește în creier și am tăcut să mă calmez. Dar el mă întrebă :

— Bonichi, de ce nu tragi concluziile ? Dormi pe lauri, Bonichi !

— Să conclud ? Încă nu. Mai există și alte fapte, ce trebuiesc luate în seamă. Mai există și o tentativă de omor, împotriva persoanei profesorului Révere. După mine, el a fost rănit din greșeală.

— De unde o deduci ?

— Dintr-o observație elementară : pentru ce Révere și nu maiorul Biondi sau pictorul Serra, care umblă fără să fie incomodați ? Probabil, pentru că nu au fost într-o seară în grădina de pe malul Tibrului și nu s-au dat în lături ca să facă drum domnișoarei Terzi, contra căreia a fost îndreptat cuțitul.

— Și de ce împotriva domnișoarei Terzi ?

— Din același motiv pentru care a fost rănită sora ei.

Pentru același motiv, pentru care, aseară, a fost cloroformizată și răpită.

— De ce n-a fost ucisă aseară ?

— Lipsea probabil omul.

— Michele Abadia ?

— Răspunzînd întocmai ca Excelența voastră : cine știe !

Șeful strînse buzele.

— Bonichi, acuma poți să spui concluziile ?

— Voi încerca. Există în acest labirint de fapte elemente disparate, elemente ce pot fi puse încă deoparte, elemente suspecte, care devin din ce în ce mai importante. De pildă, bătrînul acela misterios cu pelerină, văzut sau întîlnit de trei ori de către Giovanni Révere, de două ori de către domnișoara Terzi, odată de maior, de pictor și de brigadierul Santini. Dacă ar fi fugit l-am fi prins ; nimeni nu-i prins atît de ușor decît acela care fuge. Dar n-a fugit, dovada e că ultimele rînduri scrise de domnișoara Terzi, dovedesc că el o cunoaște...

— Ah !

— Îmi dați voie să vi le citesc.

Ascultă mai mult cu interes decît curios și murmură :

— Nu-i nici o îndoială !

— Bătrînul ăsta necunoscut cunoaște pe Michele Abadia, deși acesta tăgăduiește. Cunoaște pe surorile Terzi. Cred că el e cheia întregii chestiuni.

— Trebuie găsit.

— Mă tem că nu.

— De ce ?

— În seara convorbirii, domnișoara Terzi a fost cloroformizată și răpită. A doua zi, la ora opt, bătrînul s-a prezentat la gazdă și a întrebat de domnișoara. Servitoarea bătu în ușă și văzînd că nu primește nici un răspuns, crezu că fata doarme. Îl rugă deci pe bătrîn să vină la o oră mai potrivită. De-atunci nu s-a mai întors.

— A fost răpit și el ?

— Cine știe !

— Exagerezi, Bonichi !

Golisem sacul, nu-mi rămînea decît să aștept. Șeful își umflă gușa peste guler și se uită la luciul unghiilor sale, cum se uită un giuvaergiu la niște pietre prețioase. Nu mai insistă să continui. Eu mă uitam în altă parte. După aceea murmură, fără să ridice capul :

— Știi ceva despre moartă ?

— Puțin, aproape nimic, Excelență. A sosit într-o zi în satul L..., unde domnișoara Marcella Terzi era învățătoare. Era la sfîrșitul lui ianuarie. Spunea că o cheamă Majoni. Un nume fals, pe care l-a spus și proprietarului din strada Virginia. Cinci sau șase zile după sosire a plecat cu domnișoara Marcella. A fost găsită moartă în ziua de 9 martie. Mai mult n-am aflat nimic.

— Ai vreo fotografie ?

— Da, Excelență.

— Lasă-mi-o mie. Continuă cu cercetările, dar fără prea mult zel. Mai calmează-i pe Santini și pe amicii domnișoarei Terzi. Am să te chem la momentul oportun. Fii cu băgare de seamă, Bonichi.

II

Ancheta făcută la gazda unde locuia domnișoara Terzi stabilise următoarele fapte : în ziua de 6 aprilie, pe la ora opt, un bătrîn cu o pelerină, ce părea un cerșetor, întrebă de domnișoara Terzi. Servitoarea ezită; dar cum vizitatorul susținea că are întîlnire cu domnișoara, ea bătu în ușă. Nu primi nici un răspuns și se gîndi că doarme. Spuse bătrînului : „Mai doarme". Atunci omul cu pelerina răspunse grăbit : „Las-o să doarmă, mă întorc pe la 10. Are să mai fie acasă ?" Servitoare îi răspunse : „Sigur că are să fie, e duminică." Dar bătrînul nu se mai întoarse. La ora zece, servitoarea bătu la ușa domnișoarei Terzi. Nici un răspuns. Atunci, cum cheia era în broască, dar pe afară, ea apăsă pe clanță și se uită înăuntru. Nu era nimeni în patul nefăcut. Dar se mai întîmplase, în cursul ultimei luni, ca domnișoara să nu vină acasă toată noaptea. Știau că sora ei e la spital. Se gîndiră că a rămas acolo. În sfîrșit, nu erau îngrijorați. Abia, pe la orele17, cînd a venit maiorul și pictorul Serra, și-au dat seama de gravitatea situației. Maiorul îmi telefonă imediat : eram la birou și am dat fuga imediat.

Faptele relatate de portăreasă nu lăsau nici o îndoială.

— A fost răpită !

Maiorul îmi povesti că în ajun, pe la orele 22, au însoțit-o acasă.

— Se vede că o așteptau, ascunși în fundul gangului : un căluș, cloroform și fuga prin curte.

Cei doi amici ai domnișoarei Terzi erau dezolați. În timp ce maiorul Biondi căuta să facă ceva, voia să în-

treprindă ceva, pictorul, zdrobit, stătea cu privirea fixată în gol. Nu se mişcă decît tîrziu şi murmură :

— Şi Giovanni ? Ce-o să-i spunem lui Giovanni ?

— Vom vedea.

— Ştii dumneata, domnule comisar, că după cît am observat eu — zise maiorul — presupun că Giovanni ţine la Maud altfel decît noi. Mi-e teamă să nu se resimtă... în starea în care se află...

— Pentru D-zeu, nu-i nevoie să afle. Atît ne mai trebuie ! — adăugă Serra.

— N-are să afle. Deocamdată, domnişoara e acasă şi se odihneşte. Îi vom spune că e obosită, are puţină temperatură...

— Bine, o zi, două...

— Cîştigăm o zi, două. Am reuşit să obţin de la ziarişti să tacă. Cel puţin, din partea lor sîntem siguri.

— Dar dumneata nu bănuieşti nimic ?

— Am diverse bănuieli — am răspuns eu. Dar trebuie procedat cu multă băgare de seamă şi nu ştiu... A propos, domnule maior, ai printre soldaţii sau gradaţii dumitale, un om inteligent şi curajos, care să mă ajute fără să devină suspect ? Agenţii mei sînt prea cunoscuţi.

Biondi nu stătu mult pe gînduri.

— Ştiu pe cine trebuie să aleg. Am în batalionul meu pe unul, care face treabă. Am să-l aduc imediat.

— Cercetează-l bine ! Vin eu mîine dimineaţă să-l iau.

— La ce oră ?

— Pe la opt. Dă-i un bilet de voie...

— Am să dau eu ordinul.

— Foarte bine ! Eh ! Ce-i asta ?

Pictorul căzuse în nesimţire. Artiştii ăştia au nervii slabi ! Ne-am chinuit mult pînă l-am trezit. L-am con-

dus acasă, l-am pus în pat cu o temperatură mare. Medicul, chemat urgent, declară că trebuie lăsat singur.

— Rămîn eu cu el — răspunse maiorul.

Am rămas și eu pînă tîrziu. În timp ce Serra, după o doză puternică de chinină, dormea agitat, am luat, împreună cu énergicul bersalier, hotărîrile necesare. Acesta cînd auzi încotro se îndreaptă bănuielile mele, deveni gînditor. Nu se putu elibera de o îndoială instinctivă.

— Și dacă nu reușim ?

— Dragă maiorule, trebuie totuși să încercăm...

— Nu asta voiam să spun. Dacă vor fi încunoștințați, din cauza legăturilor pe care le au și ar obține... Vezi bine... e vorba de persooane prea bine văzute : un singur pas greșit...

— Și ce-ai face dumneata ?

— Noi, în cazuri de conștiință atît de grele, avem întotdeauna un superior care să ne dea un sfat...

Îmi trecu prin minte prefectul meu de odinioară, care ocupă astăzi un post atît de mare. Văzui fața rotundă și bună, înfățișarea pașnică ce ascunde atîta vioiciune, ochii puțin adormiți care se uitau parcă nepăsători și zîmbetul binevoitor pe acele buze, care nu ezitau să dea ordine fulgerătoare.

— Mulțumesc, domnule maior, sfatul dumitale e excelent. Așteaptă-mă mîine dimineață, chiar dacă am să întîrzii.

— Voi fi la ordinele dumitale de la opt la douăsprezece.

Seara, am fost la spital. Giovanni mă întrebă, firește, ce face domnișoara Terzi.

— Dragul meu Giovanni — îi răspunsei cu un gest liniștit, care mă încînta, — ea plătește tributul emoțiilor din luna martie cu vînt și ploi. Atît domnișoara

Terzi, cît și profesorul Serra stau în pat cu temperatură. Fii liniștit, nu-i nimic grav : au nevoie de o odihnă plictisitoare. Maiorul Biondi care face pe sora de caritate lîngă amîndoi îți va spune mai multe.

Giovanni zîmbi și nu-l întunecă nici cea mai mică umbră de îndoială. Acum puteam lucra cîteva zile în liniște. Să vedem ce va spune mîine șeful.

A doua zi, luni 7 aprilie, la ora 6 dimineața așteptam pe șeful meu. I-am raportat convorbirea. Abia la ora 9 și 40 minute am ajuns la locul unde Biondi mă aștepta cu nerăbdare. Mă înștiință că a avut o noapte foarte neliniștită, bietul Serra s-a chinuit și temperatura n-a scăzut decît dimineață.

— Toată noaptea a vorbit despre o fereastră și despre o cruce !

Medicul, care a venit dis-de-dimineață l-a găsit mai liniștit și nu exclude ca accesul să se mai repete o dată. Totuși, nu pare îngrijorat și atribuie cauza bolii unor fenomene digestive. A ordonat o dietă strictă și a promis că se întoarce seara.

Eu însă ardeam de nerăbdare să cunosc pe agentul secret propus de maior. Și cînd am văzut în fața mea pe un vlăjgan vînjos și iute, cu ochii vii și cu fața bronzată, am aruncat amicului Biondi o privire de satisfacție. Îl chema Luigi Arrighi, zis Gino, din Brescia, vîrsta : 24 ani. Se înțelesese cu maiorul să nu vorbească decît strictul necesar.

— Sergent — începui eu — ai o haină civilă ?

— Da, domnule.

— Bine. O vei pune oricînd va trebui să te întîlnești cu mine. Ne vom vedea la spital : știu că medicul vostru e un colonel de bersalieri.

— Cine ? — întrebă Biondi.

— Colonelul Avanzi.

— Sigur, de la inspectoratul ministerului.

— Îl cunosc ! Mai mult, sîntem prieteni, am fost în același colegiu militar.

— E un motiv suficient ca tînărul nostru să-l poată vizita sau să dea de crezut că-l vizitează. Dar numai vizite absolut necesare, cînd voi avea nevoie să-ți comunic ceva. În fiecare seară pe la ora 21 va trebui să ne vedem. Și acuma, înainte.

Pusei la curent pe tînărul meu cu vizita făcută împreună cu Révere la prințesa di Capodimonte, amestecată în chestia anunțului matrimonial din *Mesagerul*. Rezultatul nici nu m-a satisfăcut și nici nu m-a lăsat indiferent.

— Principesa Capodimonte e prea bine văzută, are prea multe legături și prieteni ca să facem ceva împotriva ei. Pe de altă parte am absolută nevoie să știu cine frecventează casa aceea. Fii atent, sergente.

— Da, domnule.

— În strada Virginia nr. 1, intern 11, locuiește așa zisul logodnic al domnișoarei Gina, camerista principesei. E o ființă dubioasă : n-am putut afla despre trecutul lui decît unele informațiuni. A avut cîteva meserii : în prezent e șomer și locuiește la sora sa. Dom'le sergent, ia-ți unele notițe.

— Da, domnule.

— Așadar, la numărul 10, la același etaj, locuiește văduva unui impegat la muzeul Vatican și închiriază două odăi modeste. Una din aceste odăi e neînchiriată de aproape o lună. Aici ai un bilet al mijlocitorului Miotti din strada Octavian : te duci la proprietara numărului 10, doamna Talacchi și-ți închiriezi camera liberă. Îți dai numele : iată un bilet de identitate în alb, îți vei pune fotografia și vei completa generalitățile.

Talacchi te va anunța desigur la noi, la poliție, care nu va face nici o obiecție. Dumneata ești acuma un șomer, care caută serviciu : trebuie să citești gazetele și să scrii oferte așa fel ca gazda să vadă. Ne-am înțeles ?

— Da, domnule !

— Apartamentul nr. 10 comunică cu nr. 11 printr-un balcon lung care unește toate apartamentele de la etaj : are un grilaj de fier de doi metri. Acuma mergem spre primăvară, camera dă în balcon, se poate ieși la aer, se leagă cunoștințe ! — mă-nțelegi ?

— Da, domnule.

— Ține suma asta pentru primele cheltuieli. Fondurile noastre sînt restrînse, nu pot să-ți promit premii, îți vorbesc clar. Noi facem totul din datorie. Dar orice carieră vei face, fie în armată sau poate la noi, felul cum vei proceda îți va fi de folos. Avem de furcă cu delincvenți șireți, hotărîți și norocoși, deocamdată ; am nevoie să știu dacă e bun sau greșit drumul pe care-l urmez și pe care-l apuci dumneata acum. Nu trebuie să ne grăbim prea mult : e nevoie de timp pentru toate... dar te rog un lucru : să știi că așteptăm vești de la dumneata... Pot să am încredere ?

— Da, domnule.

Rămas singur cu maiorul, nu i-a putut ascunde că băiatul îmi place.

— Nu l-am auzit spunînd decît „da, domnule" dar pentru mine e destul. Cred că ai făcut o alegere cît se poate de fericită.

— O să-l vedem la lucru.

— Sînt trei elemente de care ne putem lega în această istorie încurcată : bătrînul cu pelerina, camerista Gina... și... a treia... e treaba mea. Dacă se întîmplă să-l întîlnești pe bătrîn, să nu lași să-ți scape, chiar dacă ar trebui să oprești circulația.

— Fii liniștit, — îmi răspunse.

— Mi-e teamă că a avut soarta domnișoarei Terzi... destul, vom vedea. Gina... e un caracter dificil. Vom recurge la mijloace tari. Cînd găsesc un motiv oarecare, îl arestez pe logodnic. Un amant și o soră ce țipă, cine știe cîte lucruri pot mărturisi. De altfel, ca să ajungi să pui mîna pe vinovat, trebuie să arestezi un nevinovat. Servește cel puțin, deși nu e uman, să nu-ți scadă interesul. Vom vedea ce va face tînărul dumitale.

III

Marți, 8 aprilie, eram în birou și citeam rapoartele de noapte, cînd maiorul Biondi mă întrebă la telefon dacă poate să mă vadă urgent. Am răspuns să vină. Am strîns rapoartele și am rămas în așteptare. Eram atît de descurajat încît mi s-a stins și pipa. Afacerea din strada Virginia mă neliniștea. Aveam senzația tristă că mă aflu în fața unui zid neted, lustruit, fără o muchie de care să mă pot agăța. Un zid inaccesibil, cel puțin pentru puterile mele. Nu aveam nici o încredere în rezultatul, pe care putea să mi-l dea sergentul. Dar fiindcă nu trebuia să las nimic neîncercat, se putea ca și prin ușa asta să se ivească norocul. Dar numai norocul.

Din nefericire, în cazuri de acestea, poliția trebuie să se bazeze pe noroc, sută la sută.

Și în timp ce, nemulțumit de mine, făceam planuri, intră maiorul, care părea agitat.

— Vreo veste rea ? — îl întrebai.

— Poate că nu — răspunse. — Judecă și dumneata.

Îmi aminti cuvintele scrise de Giovanni în noaptea începutului aventurii și visul lui Giacomo Serra care confirmă acele cuvinte.

— Ei bine — continuă el — lucrul acesta, în ceea ce privește pe Serra, s-a repetat.

— Cum asta ?

— Iată cum. Aseară, Giacomo a avut din nou temperatură. Nu era nimeni la el și am hotărît să stau toată noaptea în birou. I-am dat doza obișnuită de chinină și, pe la zece, părea că doarme. Am citit și căscat o oră întreagă și apoi, m-am sprijinit puțin. Era aprinsă o singură lampă înfășurată într-o batistă, chiar peste măsuța de lîngă pat și pe măsuță era hîrtie de desen. Doctorul rupsese o bucată ca să scrie rețeta. În birou, miezul nopții e foarte impresionant. La aceiași înălțime cu biroul și foarte aproape e o clopotniță a unei biserici și cele 12 lovituri răsună parcă ar cădea pe geamuri. Ațipisem : loviturile mă treziră speriat. Patul era gol. Mă întorc. Giacomo stătea aplecat peste masă, muiase un penel în călimara cu cerneală și desena. Iată desenul !

Îmi întinse o foaie de hîrtie mototolită. Mă uitai zăpăcit.

— Pare un zid... o cruce pe poartă... o grădină.

Am reținut un strigăt. Sus, la dreapta, se vedea o fereastră cu gratii.

— Dom'le maior — șoptii eu răgușit — Giovanni a văzut și el în vis o astfel de fereastră... îndărătul ei îi apăru domnișoara Terzi, palidă și chinuită...

Ne privirăm : în ochii lui am citit același gînd. Maiorul plesnea de furie și agitație.

— Dom'le comisar, trebuie să facem ceva !

— Astea-s vorbe ! Să facem... conduși de visul a doi bolnavi, dintre care unul are temperatură mare. Nu ! Calm ! Știu ce înseamnă asta și dumneata știi că și eu sînt sigur de adevărul acestor indicii mai mult sau mai puțin naturale și logice. Dar gîndește-te că în împără-

ția poliției științifice, cu amprente digitale, cu forma urechilor, supreme stele polare, cu statisticile blestemate, dacă aș veni eu cu aceste dovezi, atît mi-ar trebui. Domnul meu, aș stîrni numai milă.

— Totuși.

— Totuși noi amîndoi sîntem convinși. Eu poate mai mult decît dumneata, pentru că în timp ce te așteptam eram prada celei mai teribile descurajări. Și în momentul celei mai mari nemulțumiri ai venit dumneata cu acest indiciu, pe care îl vom controla numai noi amîndoi, însoțiți numai de Santini, dar fără ca el să știe ceva. Vrei ?

— Desigur. Cînd ?

— La noapte. Ești liber ?

— Liber.

Cînd l-am condus la ușă, nu m-am putut abține să nu-i spun :

— Să nu vii în uniformă !

— M-am gîndit și eu la asta. Ce armă ?

— Revolverul dumitale. Să sperăm că nu vom face uz de el.

După o strîngere de mînă cordială și după ce am stabilit întîlnirea la ora zece, la intrarea în stația Termini, ne-am despărțit. Rămas singur m-am pus să examinez schița lui Giacomo Serra.

— O cruce ! Pare că-i peste o poartă. Se poate că-i în apropierea unui lăcaș sfînt. Să vedem.

Primul gînd, așa cum era vorba de strada Nomentana — bănuiala mea cădea firește asupra vilei Capodimonte — fu că e biserica Sant' Agnese. Posibil. Între vila Capodimonte despărțită de o stradă nouă de vila Mirafiori și Sant' Agnese era strada Nomentana. Așadar era posibil, dar nu probabil. Trebuia, mai întîi de toate, examinat spațiul între vila Capodimonte și vila Blanc.

Cine ştie dacă în trecut nu erau dependinţele lui Sant' Agnese, aşa că justificau prezenţa crucii. Pe hartă erau urme de drumuri, şi nu de case. Cine ştie, poate terenuri necultivate. Nu aveam nici o idee şi nici nu m-am gîndit să fac vreo recunoaştere. Am chemat la telefon un coleg de la Porta Pia şi de la Città Giardino Aniene, pentru ca strada Nomentana să fie noaptea, parcursă de un agent. Pe la cinci după-masă l-am lăsat pe Parelzo în birou şi m-am dus să mă culc. Pe la zece am luat un autobuz şi m-am îndreptat spre Termini.

Maiorul mă aştepta nerăbdător. Coborînd din tramvai la staţia Sant' Agnese am recunoscut, cu o simplă ochire, vila principesei toată cufundată în întuneric, dar am rămas încurcat cînd am văzut că trebuie să ocolesc. Strada Nomentana ocoleşte acolo şi pentru că nu există linia dreaptă, pe care s-o pună în evidenţă, edilii oraşului au făcut, aici, economie de lumină. Pentru mine, lipsa asta de lumină îmi servea la ceva. Puteam să întrebuinţez lampa mea de buzunar, dar trebuia să fiu atent să nu mă observe cineva. La Opera regală se juca şi principesa nu lipsea niciodată, dar putea să se întoarcă acasă înainte de miezul nopţii. Am intrat deci în strada care ocoleşte vila. Nu am întîlnit decît vreo cîteva perechi în poziţii suspecte, ocrotite de noaptea fără lună şi mai mult de economia providenţială a oraşului. Strada era liniştită : în curînd am ajuns lîngă grădina vilei care nu era prea mare. Am înconjurat-o uşor : era izolată. Am revenit în strada Nomentana.

— Nu-i nimic — observă maiorul — care să aducă de departe cu schiţa lui Giacomo. Numai clădiri noi !

— Am observat şi eu asta.

— Ce facem ?

— Să mai căutăm. Poate să fie vreo dărăpănătură pe-aici.

Am intrat. Pe cînd ocoleam în interiorul vilei, am dat de o colibă dintr-acelea pe care muncitorii le fac în mod provizoriu. Trecînd aproape, ne întîmpină un țipăt de femeie și o înjurătură de bărbat.

— Am deranjat o idilă !

Cu greu l-am putut reține pe maior să nu umble pe-acolo.

— Lasă-mă ! Vreau să văd !

— Bună ispravă vrei să faci !

Ca să-l distrag, i-am făcut o teorie care nu era mai brează decît altele.

— Maiorule, știi ce-mi vine în minte ?

— Să căutăm o femeie ?

— Oho ! Ar fi fost à la Sherlok Holmes, dacă în loc să fi mers dumneata, luam mai bine o fetiță : așa că eram mai puțin suspectat.

— Bună idee ! Statul ar trebui să se gîndească la asta ! M-aș face și eu polițist.

— Așa cum sînt femei spioane...

— ...Ar trebui să fie și tovarășe de noapte pentru domnii comisari. Ce idee măreață !

Se lovi de o piatră și își reținu o înjurătură. Ca să se răzbune, murmură :

— Scoate lampa !

Perechi clandestine și teorii bune pentru manualele de polițiști ne însoțiră tot drumul din ce în ce mai șerpuitor, dar rezultatul fu același. Am revenit în strada Nomentana.

Maiorul care șchiopăta, profită de lumină, își examină gheata cu pricina și își exprimă nemulțumirea.

— Bună treabă ! Trebuie să-ți iei o pereche de ghete speciale !

Pe cînd căutam un răspuns nimerit, se auzi explozia unui pneu de mașină și un zgomot de voci. Strada pustie se umplu de lume. Un tramvai se opri, biciclete și mașini se îngrămădiră în jur, din toate părțile fugeau oameni — elementul masculin al perechilor.

— Hai să vedem ! propuse bersalierul.

— Ce spui ? Vor fi zece agenți, care mă pot recunoaște.

— Ai dreptate. Dar ce facem ? Poate fi un accident și afacerea să dureze mult.

Avea și el dreptate. Mă uitai în jur și-mi oprii privirea la colțul stradelei Santa Constanza, care era lîngă Santa Agnese. Îmi aduceam aminte ! Martor al tinereții mele. Într-un april ca acesta, de adevărată primăvară, m-am îndreptat și eu spre aceste terenuri necultivate cu o faustină la braț, ca și Goethe. Cartierul Salario era plin cu grădini și pe atunci oamenii iubeau florile. Cum decade lumea !

— Dom'le maior — îi propusei eu — să mergem prin stradela Santa Constanza, care dă în Corso Triest.

— Ș-apoi ?

— Apoi ? Acasă ! Expediția noastră a dat faliment, dom'le maior.

Se uită la ghetele sale încă întregi. Am înțeles.

— Nu-ți promit un drum mai bun. Cu douăzeci de ani în urmă se numea strada Infernului. Se poate ca astăzi să ducă în paradis. Mergem ?

— Dacă nu poți înfrunta mulțimea.

— Și ce mulțime ! Vezi singur !

Drumul era barat. Lumea și trăsurile se adunau din ce în ce mai mult. Ajunse un al treilea tramvai. De cealaltă parte erau încă pe-atitea.

— El, ce zici ?

— Ai dreptate ! Mergem prin Santa Constanza.

Cînd am intrat în stradelă m-am liniştit. Credeam să găsesc şi aici perechi sau pietoni, care doreau să evite aceiaşi mulţime. Nu era însă nici o suflare de om. Numai oameni ca noi neobişnuiţi şi nepregătiţi puteau să înfrunte pietrele şi praful de-acolo. Dar ce pietre şi ce praf ! Erau pietroaiele care-ţi rupeau picioarele şi un praf pînă la genunchi. La început am rezistat în tăcere, dar cînd am ajuns lîngă biserica San-Giuseppe ne-am oprit descurajaţi.

— Să fie aşa şi încolo ? — întrebă Biondi.

Credeam că vrea să mă bată, dar era liniştit. Ş-am simţit că e de datoria mea să fiu mai generos.

— Să ne întoarcem !

Spre marea mea surprindere, el nu acceptă.

— Deoarece am intrat în horă... să jucăm înainte.

Toată psihologia militarului e că nu vrea niciodată să fie în urmă. Dacă acest gînd i-ar fi venit lui mai întîi, l-ar fi apărat cu tot dinadinsul. Dar ideea era a mea. Şi spiritul de contrazicere, care se prinde de capela gradată, ca o reacţie poate împotriva disciplinei, învinse. Între militari se dă porecla de domnişoară aceluia care admite părerea altuia. Şi maiorul Biondo Biondi în nici un caz nu era o domnişoară !

— Bravo ! Înainte !

Ulița cobora pe panta bisericii San-Giuseppe cu un zid vechi, ros de lepră care părea mai sinistru decît toată bezna aceea. La cîţiva paşi de Nomentana, o sută de metri în linie dreaptă pînă la Corso Triest, domnea o linişte de mormînt, una din acele tăceri care-ţi taie respiraţia. Nici unul dintre noi nu vorbea, căci eram

ocupați să nu călcăm pe pietre, să nu dăm în gropile, care erau la fiecare pas... Deodată, maiorul reținîndu-și o înjurătură, se răsuci și mai înainte ca să-mi fi dat seama, căzu peste un șanț neobservat. Aprinsei repede lampa mea electrică și-l zării culcat între roți și fierării ruginite.

— Ești rănit ? — l-am întrebat, întinzîndu-i un capăt al bastonului ca să se apuce.

— Mi se pare că nu — răspunse el. — Dar mi-e frică de haină. Atît îmi mai trebuie.

Cîteodată, neplăcerea altuia îți provoacă rîsul. M-am scuzat, reținîndu-mi hohotele.

— În loc să rîzi — bolborosi el indignat — fă-mi lumină ca să văd ce-i înainte.

L-am ascultat, ridicînd mîna care ținea lampa și ținînd-o ațintită asupra lui, îi întindeam bastonul. El însă în loc să se apuce, dădu un țipăt sălbatic, plin de groază, de uimire, și de neliniște.

— Doamne ! Doamne ! Dumnezeule !

— Ce-i ?

— Acolo, acolo, uite !

Mă întorc repede, îndrept lumina. La douăzeci de metri văd o ușă într-un zid vechi și deasupra o cruce neagră.

— Ridică lumina ! — șopti vocea răgușită a maiorului.

M-am supus. Deasupra zidului erau crengi mari.

— Mai, mai la stînga !

Atunci se ivi un fel de turn cu o fereastră ovală, cu gratii ce se asemănau cu acelea din strada Virginia intern 12.

IV

Un tremur îmi zbîrci pielea, sîngele îmi îngheţă şi o sudoare rece îmi udă tîmplele şi încheieturile mîinilor. Mi-aduc aminte ca acuma. N-am căutat să mă stăpînesc ; încordarea mi-ar fi întunecat puterea de observaţie. Am plătit tributul meu de frică nebună, nesocotită, care cuprinde şi pe omul cel mai stăpîn pe sine, apoi, încetul cu încetul, cu respiraţia grea, cu mîna tremurîndă, am îndreptat lumina spre faţa tovarăşului meu. Şi el, deja obişnuit cu pericolul ca şi mine, nu s-a putut stăpîni. Palid, cu ochii holbaţi, se uita în gol : respira greoi cu gura deschisă. După ce prima impresie trecu, el murmură :

— Să nu facem pe copiii !

Aceste cuvinte reuşiră să mă calmeze cu desăvîrşire. Răspunsei :

— Nu sîntem copii... dar e atîta de ciudată situaţia asta...

— De ce ? N-am venit noi pentru asta ?

— Aşa-i, dar...

Mi-era frică, trebuie să mărturisesc, o frică de ceva nenatural, dar era frică în toată puterea cuvîntului. Dar asta nu ne-a împiedicat să încingem o discuţie uşoară, cu vocea în surdină, ca să decidem ce trebuie să facem.

— Să continuăm cercetările ? Numai noi amîndoi ?

— Doi ajung — răspunse maiorul.

— De acord. Dar dacă dau alarma ?

— Dumneata nu eşti de la poliţie ?

— Da, dar e nevoie de un mandat de percheziţie, numai dacă nu e vorba de ceva flagrant. Şi aici nu e cazul.

— Ar putea să fie.

— Cum adică ?

— Dacă Maud s-ar ivi la fereastra aceea...

— În cazul ăsta...

— Da, mi se pare că în cazul acesta s-ar putea face ceva.

— Sînt de părerea d-tale.

— Atunci, încetișor, îndreaptă lumina, sus. Cine știe, poate are să înțeleagă și are să se arate. Ea trebuie să fie acolo ! Simt că-i acolo !

— Fii calm, domnule maior ! Stai lîngă mine. Gata ?

— Gata.

Ridicai încet lampa. O lumină slabă dar suficientă se plimbă pe fierăria de lîngă noi, pe drumul șerpuitor, pe zidul răpănos ce-și arăta pietrele, pline de ierburi, apoi treptat, treptat se iviră copacii prăfuiți, printre ramuri se arătă un turn și în sfîrșit marginea unui balcon cu piatra roasă.

— Atenție — șopti maiorul.

Am ridicat puțin lampa să fac înconjurul ferestrei ovale, înconjurată de aceleași pietre. Apoi o plecai puțin. Era o pînză de metal, care nu acoperea pe deplin fereastra. Sus, era un loc liber, întocmai ca pe schița lui Serra și văzui că fereastra dindărătul gratiilor era închisă.

Inspecția a fost rapidă și decisivă : am stins lampa.

— Precis !

Am repetat.

— Precis !

După o tăcere lungă, el mă întrebă :

— Ce facem ?

— Așteptăm.

Și am rămas în așteptare. Întuneric beznă. Tăcere. Dar era o tăcere dintr-o pustietate, plină de șoapte, de mii de pași în ierburi, printre ramuri. O tăcere ca o

prietenă, nu funebră ca aceea de la oraș. Șoapta aceea îmi umplea inima de bucurie, ca și cum mii de ochi m-ar fi privit și mii de urechi invizibile s-ar fi pus la pîndă pentru mine.

— Nu se vede nimic — murmură maiorul.

— Răbdare !

— E prea tîrziu, poate.

— Poate ! Dar oricine ar fi în dosul acelor gratii, e prizonier. Și pentru prizonieri nu există nici zi, nici noapte.

— Adevărat. Îmi amintesc zilele de arest din liceu.

— Să așteptăm deci cu răbdare.

— Așteptăm.

Din strada Nomentana venea un zgomot care creștea. Probabil că se relua circulația. Și cîteva minute fu un zgomot, țipete, urlete, uruit de trăsuri, claxoane ce trebuiau să atragă atenția aceluia care se află în turnul înconjurat de plante — bineînțeles dacă era cineva acolo. Acuma știam cum să ne orientăm și țineam ochii îndreptați spre locul unde zidul se înălța în noapte. Fereastra ovală nu se vedea, era întuneric beznă, dar era acolo sus, țintuită în noaptea mută. Tăcerea pusese iar stăpînire pe strada Nomentana, cînd se auzi un zgomot de mașină la colțul uliței. Ecoul unei voci răsună deasupra noastră.

— Dracu s-o ia de uliță. Ce gust să pună garajul între ruine. Da, vor să fie boieri, boieri, da-n calicie.

Vocea șoferului continua să blesteme. Noi ascultam. Se vede că un vecin avea obiceiul să-ți țină mașina într-o magazie din apropiere. Și cum știam prea bine ce drum plăcut era în ulița asta, nu ne-am mirat de potopul de înjurături ale șoferului. Mai mergînd pe jos, mai împingînd mașina din urmă, mai chiuind, mecanicul își așeză mașina la locul potrivit. Credeam că vom

avea tot timpul să-l observăm, în timp ce va curăți mașina, dar ne-am înșelat. Plecă imediat molfăind greu niște cuvinte neînțelese.

— Dracu să-i ia pe boieri ! Rabla asta ! Prințesele astea, niște păcătoase !

Prințesa ! Titlul ăsta îmi răsună în urechi ca o prevestire. L-am gonit într-un ungher al creierului, ca să pot judeca mai bine, cu siguranță că era vorba de acea principesă.

— Bine ! gîndii eu. — Mai întîi să plece șoferul, și apoi vom vedea !

Și de astă dată am greșit. Omul nostru venea spre noi șchiopătînd, ținînd o lanternă în mînă, care abia lumina cărarea ceea plină de pietre. L-am atins cu cotul pe tovarășul meu, care-mi răspunsese la fel. Eram înțeleși. Dacă ne-ar fi descoperit ar fi făcut zgomot, așa că era mai bine să-l prevenim și să evităm țipetele. Nu era o acțiune prea legală, dar o necesitate de moment. Dădui un ghiont maiorului ca să-i dau să înțeleagă să fie gata, și mă pregăteam să sar cu revolverul într-o mînă și cu lampa în cealaltă, cînd omul nostru, mereu blestemînd, se întoarse și se îndreptă, încet, spre zidul cu crucea.

Căutai mîna tovarășului meu, o apucai și era tocmai momentul, pentru că bersalierul focos era să sară. M-a înțeles și se liniști. Am rămas în așteptare.

Omul se apropie de poartă, o deschise cu o icnitură grea și intră.

— Ne apropiem ! — șoptii eu.

Tîrîndu-ne printre pietre, ca două piei roșii pe cîmpul de luptă, ne-am apropiat de poartă. Încercarăm s-o împingem ușor, dar omul nu uitase s-o închidă pe dinăuntru. Poate că nu era închisă ermetic : poarta se

hîţîna uşor şi cu o lovitură puternică s-ar fi putut desprinde zăvorul.

— Bine de ştiut — gîndii eu.

Deocamdată ne-am pus să ascultăm. În afară de zidul şi poarta cu crucea, mai era o bucată de grădină sau o curte cu copaci: auzeam paşii ce scîrţîiau pe nisipul umed. Judecînd după timpul parcurs, distanţa nu era mare. Auzirăm zgomotul unei chei ce ţipa în broască şi-apoi... tăcere.

— Ce facem ? — mă întrebă maiorul în şoaptă.

Şi cum eu întîrziam cu răpunsul, el îşi continuă gîndul ?

— Dăm atacul ?

Deodată se auzi un zgomot care se răspîndi în aerul calm.

— Nici de dormit nu se poate !

— Taci, ramolitule !

Apoi tăcere. Am aşteptat cîteva minute şi l-am tras apoi pe tovarăşul meu cu multă băgare de seamă, ca să nu facem nici un zgomot. Cu greu am răzbit să trecem stradela accidentată şi în faţa noastră apărură luminile din Corso Trieste şi lumina difuză şi opacă a oraşului. Cînd am coborît, am ridicat privirile spre colină. O lumină slabă încadra ovalul ferestrei şi apoi se stinse.

Era ora 1 şi 40.

După ce m-am despărţit de maior îmi veni ideea să trec pe la spital ; voiam să aflu ce fac bolnavii.

Doctorul era de serviciu şi mă primi foarte bine. Giovanni dormea liniştit, dar domnişoara Marcella era foarte agitată.

— Sora de caritate nu vrea s-o lase singură... se agită, murmură cuvinte fără înţeles.

Am rămas ţintuit locului.

— Cuvinte fără înţeles ?

— Ca toţi bolnavii în condiţiile ei. Tocmai cînd ai venit dumneata, voiam să-i injectez un calmant.

— Pot să asist ?

— Cum de nu !

În odaia albă era aproape întuneric. Sora ne întîmpină cu o expresie de neliniște.

Sub pînza albă se agita un corp subţire. Cu multă fineţe, sora îi potrivi cearceaful şi perna, dar bolnava se ridică, întinzînd braţele, parcă voia să se apere.

— Nu... nu... nu vreau... nu vreau !

Infirmiera încercă s-o culce, dar ea se zbătea, întindea braţele spre apărare, ţipînd.

— Ţine-o şi d-ta, domnule comisar — zise doctorul — eu prepar injecţia.

Doctorul se apropie cu seringa în mînă.

Umbra care se apropia de ea, o sperie. Se aruncă înapoi şi ascunzîndu-şi faţa în pernă, ţipă :

— Nu... nu... poarta cu crucea !

Am tresărit atît de tare, încît doctorul îşi pierdu echilibrul. Infirmiera îl susţinu şi prinse seringa. Se uitară la mine, uimiţi.

— Ce s-a întîmplat ?

— Aţi auzit ?

Desigur că am auzit : poarta cu crucea.

— E vreun înţeles ascuns ?

— Da... dar mai întîi să ne ocupăm de ea.

Ca şi cum criza ar fi trecut, fata căzu pe pernă şi părea fără simţire. Ajutarăm în orice caz pe medic, dar corpul fetei rămase imobil : nici un muşchi nu se mişca. Sora făcu puţină ordine. Învălui lampa.

Camera rămase în semiobscuritate și ne uitarăm, nedeciși, unul la altul.

— Să intrăm în birou — zise medicul.

Și în drum, adăugă :

— Cred că ai dori să scrii ?

— Sigur.

Întinsei un proces-verbal, care conținea fraza bolnavei. Dacă cineva ar fi citit fără să știe ce știam eu, ar fi rîs : doctorul și sora de caritate, care semnară, se uitară la mine uimiți, încercînd parcă să-mi spună ceva. Dar nu îndrăzniră. Numai sora murmură :

— Dumnezeu să ne aibă în pază !

Procesul-verbal cu faimoasa frază l-am păstrat de o parte, între hîrtiile mele, printre notițele răvășite, însemnări, ipoteze, presupuneri în jurul faptului misterios, mai bine zis faptelor misterioase ce erau într-o strînsă legătură. Acum, cu viziunea pictorului și cu descoperirea bătrînului misterios din turnul de la Santa Constanza, credința noastră se întări. Și hîrtia asta, pe care oțineam în mînă în drum spre casă, era pentru noi cea mai puternică dintre dovezi.

Treceam prin grădina din piața Cavour. Cerul era acoperit, un vînt sufla printre copaci. Și în aleea ce da în strada Vittoria Colinna, un fluierat scurt pătrunse în șoapta vîntului, o lovitură surdă de revolver automat, întrebuințat de englezi. M-am întors brusc. O umbră fugea în dosul monumentului. Momentul meu de ezitare îi fu favorabil. Cînd am dat să fug, să-l urmăresc, era prea tîrziu. Dispăru spre piața Adriana. Și atunci am comis o greșeală gravă, dictată de instinct. Am scos fluierul din buzunar și am chemat în ajutor. Cîțiva agenți se iviră, și se puseră în urmărire. Un taxi gol se opri : într-o clipă toată piața fu plină de curioși.

V

Repet : a fost o greșeală gravă. În primul rînd umbra care fugise, nu mai fu găsită și a doua zi gazetele vorbeau de un atentat comis împotriva unui funcționar de la siguranță. Dis-de-dimineață, mi se telefonă din biroul șefului : am răspuns cum m-a tăiat capul.

— Cam supărător — murmură vocea din birou.

— Pentru ce ?

— Pentru că nu vom mai putea opune un veto. Cronicarii ziarelor au dat de veste și fac aluzii la faptul misterios de acum cîteva luni. Mi-e teamă că nu vom mai putea păstra tăcerea. Oricum, să auzim ce spune șeful.

Rezultatul fu catastrofal : gazetele de seară, după cîtvea informații senzaționale, publicară coloane întregi despre misterul din strada Virginia, despre atacul împotriva profesorului Révere și despre răpirea domnișoarei Terzi.

Dacă explozia gazetelor ar fi întîrziat cel puțin cu două zile, ca să-mi permită să realizeze expediția proiectată, desigur că probabilitățile unui succes ar fi fost mai mari. Acuma, aduși la cunoștința publicului, suspectați, bănuitori și abili, nu rămînea nici o îndoială că răufăcătorii vor fi cu ochii în patru. Din fericire, a doua zi dimineață, după telefonul primit din birou, am încercat să fac un pas decisiv, hotărîtor pentru restul afacerii. Santini, pus la curent cu expediția nocturnă în ulița Santa Constanza și cu procesul-verbal, l-am însărcinat să supravegheze turnul și poarta cu cruce. Trebuia să supravegheze și să pună mîna, fără discuție, pe oricine s-ar ivi din acele locuri. Dar trecuse prea multă vreme între expediția noastră și paza brigadierului, o

noapte întreagă. Acuma, dacă atentatul împotriva mea era o consecință a cercetărilor mele, dacă am fost văzut în jurul vilei Capodimonte, în uliță sau bulevardul Trieste, nu era nici o îndoială că intențiile noastre au fost descoperite.

Santini veni, după cum stabilirăm, pe la opt, fără nici o noutate. Liniște deplină în jurul uliței turnului. Un agent camuflat în vînzător ambulant, intrase în vorbă cu șoferul, care spăla mașina și înjura locul ce servea de garaj, fără să sufle o vorbă despre principesă. Cîteva fraze tendențioase produseră efectul dorit. În primul rînd nu exista nici o legătură telefonică între garaj și vilă, ci un fel de telegrafie fără fir foarte primitivă. Cînd se ivea o flacără roșie în vilă, era semn că trebuie pregătită mașina.

— Ia, o bătaie de cap, spunea șoferul. Mereu trebuie să sui scările să văd dacă nu arde limba prințesei.

Făcea aluzie la flacăra roșie.

— Știi dom'le! Am o bătătură la piciorul stîng!

— Încaltea ești departe de stăpîni și poți să faci ce vrei!

— Ți se pare!

Șoferul ar tutui și pe Papa de la Roma.

— Să nu crezi. Dacă au pe cineva de la țară, vreun țărănoi, mi-l dau mie, parcă aș avea un han! Acum cîteva zile, un bătrîn... Da, stai, mă duc să văd ce-i cu limba bătrînei.

Se întoarse furios.

— Este... ai dracului...

Agentul fusese destul de prudent și mormăind cîteva cuvinte, plecă. Dar informațiile erau și așa destul de importante.

— Dom'le comisar — termină Santini — las' să duc eu afacerea pînă la sfîrșit. De greșesc, apoi bine, eu nu sînt decît un brigadier...

Bunul Santini ! Simțea că indiciile erau slabe și că pîndea pericolul. În afecțiunea lui pentru mine se simțea o teamă să nu mă expun, nu pericolului care dacă era, îl amenința și pe el, dar se temea de un eșec dezastruos pentru situația mea.

— Dragă Santini — i-am răspuns — trebuie să mă duc astă-seară, pentru o mie de motive...

— Dom'le comisar...

I-am tăiat-o cu binișorul, dar serios.

— Diseară, la ora nouă și treizeci minute să fie totul gata, Santini. Va fi și maiorul Biondi. Vin cu el la ora zece.

Mai mult nu discută. La ora indicată l-am găsit pe bersalierul, care se plimba fumînd. Dar mai întîi trebuie să notez cîteva amănunte destul de interesante, deși cam vagi.

Mă pregăteam — pe la opt — să plec în oraș ca să mănînc ceva și-mi veni în gînd să trec pe la spital. Portarul mă înștiință că cineva m-a căutat și așteaptă încă. Era sergentul Arrighi. La întrebarea mea mută, el dădu afirmativ din cap. L-am tras la o parte.

— Spune. Ceva important ?

— Nu știu, spune d-ta. Am gîndit că trebuie să te avertizez.

Se găsea spre seară pe balconaș și cum ne-am înțeles, chiar lîngă grilajul despărțitor. Auzi sunînd în apartamentul vecin și o voce de femeie. Îi veni în minte că poate să fie Gina. Era chiar ea : cineva îi rostise numele. Din fericire, ferastra spre balcon era deschisă. Chiar dacă era închisă, tot se auzea orice vorbă, atît de subțiri sînt pereții casei astea populare. Întîi auzi o în-

jurătură de bărbat, apoi un glas rugător de femeie, vocile deveniră din ce în ce mai tari și în fine se putea auzi clar.

— Mi-e silă pînă peste cap de prințesa ta !

Vocea de femeie se tînguia.

— Ai mai văzut vreodată să meargă cineva la țară, în luna lui april ?

— Ce vrei să-ți fac, ei sînt stăpînii !

— Stăpîni ? Atîta rău ! Să nu-și închipuie c-o s-o facă pe tirana !...

Cîteva cuvinte confuze, apoi...

— A, nu, eu nu ! Eu nu mă mișc ! Trebuie să fiu nebună ! Parcă nu știe comisărelul ăla ! Să știi, dacă-mi pică în mînă, cînd știu eu, să știi că nu-mi scapă. I-arăt eu lui. Nu știe cine sînt...

Apoi nu mai auzi nimic. O cheie scîrțîi în ușă și sosiră alte două persoane mai puțin interesante. Arrighi coborî imediat și se postă în gang sub pretextul că așteaptă poșta. După cîtva timp, văzu ieșind două persoane pe care le recunoscu din instinct. Portarul, fără să fi fost întrebat completă informațiile :

— Ăsta-i un om și jumătate ! E Artur frumosul, care are să vie de hac odată bătrînului Biagioni.

— Fata-i frumoasă ! — observă Arrighi ca să nu tacă și să-l facă pe celălalt să vorbească.

— Nici ea nu-i mai brează. E în serviciu la o prințesă... din alea acrite, cum spune șoferul.

Altceva nimic. Dar două informații erau prețioase : plecarea imediată și vizita necesară a șoferului în strada Virginia.

— Fii atent, dom'le comisar ! Artur ăla nu-mi place !

Se vedea că Arrighi nu citise gazetele. Altfel, ar fi venit fuga să-mi dea informațiile și-ar fi pus în legătură amenințarea frumosului Artur cu atentatul împotriva mea. Nu întîrziase să realizeze planul său, amicul... dacă el era autorul loviturii greșite. Am mulțumit sergentului și l-am rugat să mă țină la curent cu orice amănunt.

VI

I-am găsit pe toți la posturile fixate, cam împrăștiați, încît am încercat să-i adun. Nu lipsea nici unul.

După ce dădui ordinele, pe care bersalierul le primi cu entuziasm, ne-am pregătit cu toții de asalt. Nu era necesar să ne ascundem: cerul acoperit, ne favoriza. Și locul pustiu era mai mult decît potrivit.

Doi dintre agenți erau înainte și noi îi urmam la oarecare depărtare, împrăștiați din cauza strîmtimei uliței. Împreună cu maiorul trecui poarta cu crucea, portița garajului, pînă la poarta mare, de unde se vedea strada Nomentana. Așteptarăm. Un zgomot discret fu preludiul acțiunii. M-am strecurat lîngă prietenul meu și m-am oprit în fața portiței, unde am dat de Santini cu doi agenți. Urmă un dialog viu, pentru urechile indiscrete care l-ar fi putut auzi.

— Ce e ?

— Dumneata, domnule comisar ?

— Eu sînt, dar ce-i ?

— Ceva suspect, domnule comisar. În inspecție, am zărit două figuri care se ascundeau pe aici, doi tipi suspecți. Sînt acolo. Arătă portița.

— Să vedem.

Acest „să vedem“ era ca un cuvînt din „O mie și una de nopți“. Poarta se deschise și intrarăm într-un fel de grădină prost întreținută, ce părea încărcată peste măsură. Dar lămpile noastre scoaseră la iveală o cărăruie, care ducea la o clădire neisprăvită ascunsă între frunzișul unor copaci. Urmă o vînătoare scurtă între noi și agenții care făceau pe hoții. Zgomotul nu era prea mare, dar suficient să atragă atenția locatarilor din casă. Nu se ivi nimeni.

Santini se apropie de ușa masivă de lîngă cărare. Am putut observa fereastra ovală, de unde a pornit, cu o seară înainte, vocea bătrînului. Văzui un petec ce flutura în aer, încolo întuneric, ramurile copacilor se agitau neliniștite, norii grei, plini de ploaie alergau pe cer, completînd scenariul actului 4 din Rigoletto, sinistru și dușmănos...

— Domnule comisar — îmi șopti vocea lui Santini de lîngă mine — ușa e deschisă.

— Cum ?

— Era întredeschisă, am împins și s-a deschis singură.

— Să vedem.

M-am apropiat împreună cu maiorul. Era într-adevăr deschisă și am pipăit grosimea ; o adevărată poartă de fortăreață. Am început să bat tare.

— Ei, cine-i ? E cineva aici ?

Tăcere. Am aprins lampa și am inspectat gangul. Văzui o cămăruță goală : lîngă peretele din dreapta era o bancă roasă, în față era o scară îngustă de lemn care ducea la etaj.

— Mă tem că nu-i nimeni — șopti maiorul.

— Mă tem și eu.

Santini făcu un gest spre plafon. Dădui, afirmativ, din cap. Brigadierul sări dintr-o dată pe scară, pipăi și

găsi o portiță în plafon. Un scîrțîit dovedi că portița cedează. O împinse și auzirăm un zgomot de fier ruginit.

Îl urmarăm pe Santini, ridicînd lămpile noastre electrice.

Pătrunserăm într-o cameră cu două paturi sumare, cu pereții goi, cu podeaua de grinzi rău legate ; o adevărată celulă de cazarmă. Cîteva scaune stricate, o masă cu cîteva sticle, romane senzaționale, o călimară deschisă și, lucru straniu, care fuseseră întrebuințate de curînd. Un examen rapid nu releva nimic important. Cîteva lucruri, probabil, de-ale șoferului. Dar cele două paturi erau neatinse, semn că nimeni nu se culcase de dimineață.

— Mai e ceva ? întrebai.

— Nimic, domnule comisar.

— Mare fiasco, domnule maior ! Am sosit prea tîrziu.

Ofițerul se uită la cărțile de pe masă, cu oarecare enervare ; am observat-o din felul cum le răsfoia. Deodată văd că se oprește și-și pleacă capul. O bucată de hîrtie lunecase dintre două foi.

— Ce-ai găsit ?

— Citește !

Era o bucată de hîrtie, o parte dintr-un plic, aceea care se îndoaie la închidere, de forma unui trapez, hîrtie roză cunoscută nouă, dar fără parfumul caracteristic. Se puteau distinge cîteva cuvinte mîzgălite cu creionul : sărmana, mica Maud Ronciglione.

— Ronciglione !

— Sărmana, mica Maud !

Prima exclamație este a mea. O rază de lumină se ivi în creierul meu. Ronciglione ! Dar acolo era vila principesei di Capodimonte, unde s-au pus la cale glu-

mele anunțurilor matrimoniale ! Și în timp ce maiorul mă apuca de braț, repetînd numele prietenei sale, i-am zîmbit, punînd degetul pe buze.

— Să uităm de lucrurile astea !

— Maud e poate în pericol...

— Nu cred. Oricum trebuie să procedăm, cu multă prudență.

Am pus hîrtia prețioasă în portvizit și continuai.

— Aseară sau azi noapte, înainte de a fi transportat cine știe unde, bătrînul cu pisicile a vrut să lase un indiciu de mare importanță.

— Așadar, ne-a văzut ?

— Probabil. Asta dovedește că nu e un dezechilibrat după cum credem. El a înțeles că cele două umbre de jos spionau și se temeau să nu fie descoperiți. A ghicit. Am fost văzuți și au procedat promt în ceea ce mă privește pe mine : dumneata ai scăpat ca prin minune. Dar ceea ce e mai important pentru noi, e să știm că avem un aliat atît de prudent încît lasă urme pe unde trece. Se poate că a văzut de la fereastră pe acei, care veneau să-l pună într-un loc mai sigur, văzînd că ascunzătoarea fusese descoperită, și, în întuneric a mîzgălit cuvintele astea. O idee excelentă, ideea unui creier metodic ! Bravo ție, bătrîne !

Maiorul mă privea cu umire și admirație.

— Dumneata crezi ?

— Sînt sigur. Și, după cum vezi, întîmplarea ne ajută : semne, indicii, dar partida nu-i pierdută. Deocamdată să plecăm. N-aș vrea ca blestematul de șofer să ne descopere.

Parcă dinadins, urletul sirenei trezi liniștea uliței.

— Blestem ! Repede, Santini !

Coborîrăm numai să ne rupem gîtul. În cîteva sărituri ajungem la poarta cu cruce, rămasă întredeschisă, tocmai cînd o deschise acela, pe care voiam să-l evităm.

— Ce-i ?

— Ascultă, taci că te arestăm !

— Poliția !

— Da, poliția ! Și altă dată să închizi bine poarta, dacă nu vrei să primești musafiri mai primejdioși. Poți să mulțumești lui Dumnezeu că a trecut patrula pe-aici.

— Dar ce, au fost hoți ?

— Cred că astfel se cheamă persoanele curioase care încearcă să intre noaptea în casa altora.

Acest dialog avu loc în întuneric, într-un întuneric beznă, și cu toate că eram foarte aproape de el, nu putea să ne distingă. Totuși, blestematul de șofer, pe un ton batjocoritor, cu un suspin al unui om căruia i-a căzut o piatră de pe inimă, exclamă :

— Ia vezi ! Domnul comisar din Trionfale !

Era ceva comic în cuvintele astea. Și-mi fu atît de mare necazul că am fost recunoscut, încît am comis o nouă greșeală, poate mai mare decît prima.

— Da, mă cunoști ? Și tu cine ești ?

Răspunse încet, cu o siguranță în voce.

— Apăi's Gigi Telicani, don' comisar, șofer la prințesa di Capodimonte.

— Și stai aici ?

— Da, dom'le.

— Sigur ?

— Sigur... cînd n-am nici o fetișcană.

Alt răspuns batjocoritor. Era evident că păcătosul știa mai multe decît spunea. Am ezitat și am oprit un gest al lui Santini, care se pregătea să-l înșface pe domnul Telicani.

— Bun ! du-te. Și altădată să închizi ușa.

O ironie și mai tare răspunse :

— Mi s-a părut c-am închis-o bine !

— Mai puţină vorbă! Am să te chem mîine! Noapte bună!

— Noapte bună, don' comisar! Noapte bună, don' brigadier Santini!

Şi apoi:

— Noapte bună, don' maior!

Îl cunoştea şi pe Biondi? M-am gîndit să-l înşfac, dar m-am reţinut. I-am întors spatele, urmat de ceilalţi doi şi îndărătul meu auzii o voce ironică:

— Să vedem dacă, de astă dată, am închis bine!

Ne-am întors în tăcere. Pe bulevardul Trieste am dat drumul agenţilor şi brigadierului, apoi m-am îndreptat spre casă, împreună cu maiorul. Am luat un taxi, care ne duse în piaţa Cola di Rienzo. N-am schimbat nici un cuvînt.

Doar, la despărţire, ofiţerul mă întrebă ce planuri aveam.

— Niciunul! Pe mîine!

— La revedere!

Simţeam o nevoie imperioasă să rămîn singur, cum mi se întîmplă uneori, cînd nu sînt mulţumit de mine. A doua zi am hotărît să vorbesc cu superiorul meu. În cîteva clipe am ajuns la Viminale. Anticamera plină de lume, îmi păru de rău augur. Erau acolo ofiţeri superiori, preoţi şi femei elegante. Pe cînd strîmbam din nas, trecu un coleg de birou. Îmi strigă în fugă:

— Ai ales un moment rău ca să vorbeşti cu şeful.

— Cred şi eu.

— Ştiai doar că e mai uşor dis-de-dimineaţă.

— Ştiu... dar n-am putut.

— Te sfătuiesc să pleci.

— Mă întorc după aceea.

Dialogul acesta ţinu numai cîteva clipe. Un ofiţer de jandarmi se apropie şi începu o discuţie despre ser-

viciu. Mă pregăteam să plec, cînd ușa anticamerei se deschise. O femeie saluta pe cineva, vocea șefului răsună galantă :

— Bună ziua, principesă.

Simțeam că mă fixează cineva. M-am întors repede. Era principesa di Capodimonte. Am recunoscut zbîrciturile și dantura dar părul era ascuns sub o scufie de fetru împopoțonată, care o făcea mai caraghioasă. Mă privi cu un zîmbet de încurajare, dar nu-mi adresă nici un cuvînt. Părea că vrea să mă încînte. Făcui o închinăciune adîncă, la care ea îmi răspunse cu o căldură de cunoștință veche. Dar plecă. Tocmai mă pregăteam s-o urmăresc, cînd un coleg, care ieșise din birou, îmi spuse :

— Tu ești ? Mă duceam să-ți dau o fonogramă.

— De serviciu ?

— Firește ! Șeful te cheamă...

Am rămas înmărmurit. Mă chema, trebuia să-i vorbesc și eu hotărîsem să nu-l mai văd !

— Chiar imediat ?

— Imediat. Vino. Excelență, comisarul Bonichi e aici !

Mă introduse și plecă.

Șeful stătea îndărătul mesei masive de scris, sprijinindu-și bărbia în palme.

— Bună ziua, Bonichi !

— La ordine, Excelență !

— Mi se pare că dorințele noastre de a ne vedea, s-au întîlnit. Ce spui, Bonichi ?

— Prin telepatie, dacă se poate spune, Excelență !

— Bine, bine ! Mai bine așa !

Şi tăcu. Eu aşteptam. Dar tăcu multă vreme aşa cu bărbia în palme. Întrerupse tăcerea, numai ca să caute un cuţit de tăiat hîrtie, cu care se jucă. Iar tăcu, pînă cînd se răsti :

— Ei bine, Bonichi, aştept !

— Aşteptaţi, Excelenţă ? Îmi daţi voi să întreb ce aşteptaţi ?

— Da, ce poţi să-mi spui despre acel faimos mister ?

— Din strada Virginia ?

— Fireşte.

Îi povestii, cu metodă şi calm, faptele survenite de la ultima noastră convorbire. Mă întrebă cu răceală :

— Şi dumneata crezi că acel desen are vreo legătură cu misterul din strada Virginia ?

Se uită curios la schiţa lui Giacomo Serra.

— Sînt convins, Excelenţă !

— Dar trebuie admis că supranaturalul e într-un sens oarecare un aliat al poliţiei !

— Şi despre asta sînt convins, Excelenţă !

— E o metodă, chiar un sistem, ca oricare.

— Excelenţa Voastră nu poate nega că în mai puţin de două luni, un fapt-neînsemnat în sine — urmat de altele mai grave, dintre care ultimul chiar cu mine, îşi îndreaptă vîrful magnetizat spre un singur punct...

— Principesa di Capodimonte ?

— Da, Excelenţă.

— Dumneata acuzi pe prinţesă ? În mod formal ?

Am ezitat. El continuă :

— Vezi ? Eşti un om conştient, dragă Bonichi. Ştii că pentru acuzare, trebuie să ai dovezi... în afară de cele supranaturale. Şi mai presus de toate trebuie să

distrugem credinţa că noi sîntem aici, şi cu noi magistratura, ca să găsim un vinovat şi nu vinovatul. Dumneata eziţi, deşi pari convins. Pentru că eşti un gentilom, dragă Bonichi.

— Mulţumesc, Excelenţă !

— Pe care nu vreau să-l descurajez !

— O, Excelenţă !

Deveni din nou de nepătruns. Îşi puse bărbia în mîini şi mă privi cu ochi întredeschişi.

— Eşti de mult în anticameră, Bonichi ?

— De vreo jumătate de oră, Excelenţă.

— Ai văzut cînd a ieşit de aici o doamnă ?

— Principesa di Capodimonte ?

— Ai recunoscut-o ?

— Da, Excelenţă.

— Închipuie-ţi, pentru ce a venit aici !

— Ca să se plîngă de mine, Excelenţă.

— Ai mult spirit de observaţie. Într-adevăr, principesa se plînge de comisarul din sectorul Trionfale.

— Pentru perechiziţia de ieri ?

Şeful rîse în surdină. Apoi :

— Şi pentru vizita asta.

— Excelenţă, se vede că principesa făcea de strajă !

— Se pare că şoferul a observat.

— Îmi daţi voie să mă îndoiesc. Din cele ce v-am povestit, se poate deduce cu siguranţă, că şoferul n-a observat nimic.

— Oricum, ea se plînge de d-ta.

Mă luă de braţ. Continuă :

— Bonichi, dumneata, care mă cunoşti de ani de zile, ştii că-mi place să fiu înţeles, fără să am nevoia să vorbesc prea mult.

— O ştiu, excelenţă.

— Bine.

Se ridică, începu să măsoare biroul în lung şi-n lat Vocea sa, de obicei răguşită, deveni sunătoare.

— Bonichi, una din două. Ori d-ta acuzi formal pe principesă, ori principesa are dreptate să se plîngă de dumneata. Ce dracu ! Cum se poate discredita o astfel de persoană ! Aşadar, să vedem : dumneata trebuie să te decizi. Acuzi ori nu acuzi ?

— Excelenţă, ca om cinstit, eu nu pot acuza dacă n-am dovezi.

— Ş-atunci principesa are tot dreptul la o satisfacţie.

Am plecat capul aşteptînd sentinţa. Şeful îşi frecă, vesel, mîinile. Apăsă un buton : apăru un coleg.

— Domnul Bonaria, adu-mi lista posturilor disponibile : posturi de gradul avocatului Bonichi.

Acesta se înclină şi ieşi. Între şef şi subsemnatul nu fu schimbat nici un cuvînt, nici măcar o privire. Aşteptam cu capul plecat. El aprinse o ţigară. Bonaria reapăru.

— Iată, Excelenţă.

— Să vedem... Catania... Cagliari... Ţine mine ordinea, Bonaria. Avocatul Bonichi se retrage din însărcinarea de comisar al cartierului Trionfale şi e mutat în oraşul Cagliari... Am să desemnez mai tîrziu cine-l va înlocui. Deocamdată biroul va fi condus de sub-comisar. Bună ziua, Bonichi !

Mă pregăteam să plec, cînd mă rechemă :

— Bonichi, am uitat, condiţiile dumitale familiale. Îţi dau o lună ca să-ţi iei noua reşedinţă. Bonaria, ia notă.

M-am înclinat şi am plecat, urmat de privirea compătimitoare a colegului.

Povestirea maiorului Biondi

I

Comisarul Bonichi, încredințîndu-mi cele trei caiete ale acestei întîmplări, îmi zise :

— Continuă dumneata.

— Eu ? Dar ce-s nebun ? De ce o lași dumneata ?

— Eu plec.

Îl privii uimit.

— Pleci ? În concediu ?

— Forțat.

Eu nu i-am mai spus nimic, el însă continuă :

— Am fost strîns cu ușa, pentru că n-am putut acuza în mod formal, pe cine știi. Trebuia, deci, dată o satisfacție principesei, care e mai tare decît mi s-a părut. Divinitatea mîniată se va îndupleca. Asta mi-i răsplata : m-au detașat la Cagliari !...

— Ce spui ?

— Cîteva ore cu aeroplanul.

— Cum, așa în doi timpi ?

— Nu mi-au dat o lună ca să-mi aranjez afacerile. Ce afaceri ? N-am familie ; un cufăr, o valiză și totu-i gata. Cufărul va merge pe mare și valiza prin aer. Am predat totul avocatului Parelzo, care mă va înlocui provizoriu și la două, plec.

Într-o zi pe la vreo cinci după masă, ne-am adunat în odaia lui Giovanni să depănăm eternul subiect : dispariția lui Maud...

— Ceea ce mă înfurie — am zis eu — e faptul că nu cunosc cauza întregii afaceri și a celor trei atentate...

— Misterul are întotdeauna ceva atrăgător, ce dispare odată cu luciul misterului.

— Cum ? — strigai eu.

— Nu te căzni atîta, Giovanni va căpăta dureri de cap.

— Dacă durerea nu mi-a venit după atîtea chinuri — murmură amicul nostru — e semn că n-o să mai vie niciodată.

— Cine poate împiedica creierul să lucreze ! Tu, bersalierule, te agiți, faci gimnastică și poți să nu te gîndești. În schimb eu, lîngă șevalet și Giovanni mereu nemișcat aici, nu putem să ne liberăm de gînduri fixe...

Aici Giacomo n-are dreptate. Am și eu un gînd, pe care nici viața pe care o duc nu mi-l poate scoate din cap. O mînuță slabă, în căutarea mîinii mele. Doi ochi cenușii care caută pe ai mei, un zîmbet dulce...

Mă urmărește pretutindeni. Și mereu îmi vin vorbele lui Giovanni în minte : „Dacă bolnava și-ar reveni în fire și ar întreba de Maud ?“

A ! Nu, ar fi o nenorocire ! Trebuie s-avem un răspuns pregătit, de teamă ca ochii ceia să nu se stingă încă o dată și surîsul să nu dispară pentru totdeauna. Atunci, el răspunse :

— Trebuie s-o găsim pe Maud cu orice preț !

— Acum, cînd ne lipsește Bonichi ?

— Și fără dînsul. Ce naiba ! Trei bărbați ca noi ?

— Doi ! — murmură Giovanni cu glas melancolic.

— Chiar unul, chiar eu singur...

— Și de ce nu eu ? — protestă Giacomo.

— Te simți în putere ? Ia seama, îți riști viața...

— Ei, răspunse pictorul, dînd din cap — oricum nu se mai vînd tablouri.

— Şi ce ai de gînd să faci, -mă întrebă Giovanni.

— Crezi că ştiu ? Dar scumpul nostru comisar mi-a ţinut, într-o seară — în seara expediţiei în strada Nomentana — un discurs frumos şi m-a convins. Întîmplarea trebuie să vină şi să ne ajute.

— Spune-i Providenţă ! — şopti bolnavul.

— Fie Providenţă ! Dar să vină cît mai curînd.

Între timp veni sora trimisă de medic, ca să mă caute. Eu aveam o influenţă puternică asupra Marcellei. Au observat-o cu toţii. În prezenţa mea, ea se liniştea. Sora mă rugă să trec pe acolo... Văzui cum bunul meu amic Giacomo încruntă sprîncenele.

— Mă duc şi eu.

— Vino şi tu.

Artiştii văd toate numai cu creierul. Cine ştie ce se ascunde sub fruntea băiatului ăsta! Vrea să meargă cu mine la Marcella ? Să vină. Dar să fie cu băgare de seamă. I-am repetat-o de multe ori.

— Să bagi de seamă cum vorbeşti. Nu ai de-a face cu un model.

Se simţi jignit.

— Drept cine mă iei ?

— Las' că ştiu ! Cu Maud... ştii... studioul, portret, şi cu mîna...

— Ia te uită cine vorbeşte ! Doar tu ai făcut curte lui Maud şi ai dat un chix formidabil.

Am simţit că roşesc. Din fericire, Giovanni zîmbi :

— Tocmai acum vă certaţi. Aţi găsit momentul !

— Ai dreptate. Dar nu uita, Giacomo, că Marcella e bolnavă.

Giacomo reluă.

— Ia te uită, ce protector are ! Dacă nu eram bolnav, Bonichi mă făcea pe mine protectorul ei, fii sigur !

Giovanni interveni din nou.

— Ei ! Acum lăsați-o baltă și vedeți mai bine ce face fata.

Cînd plecarăm, ne zise :

— Vă întoarceți, nu-i așa ?

Sora ne primi cu un zîmbet.

— E mult mai bine !

— Doarme ? am întrebat eu.

— Nu ! Dar e foarte liniștită.

— Se întremează !

Se dădu la o parte ca să putem intra.

Era ceva mai lumină ca de obicei. Ochii ei mă fixară, chiar de la intrare.

— Bună ziua — șoptii eu.

Dar ea nu răspunse. În timp ce-i căutam pulsul degetele ei strînseră pe ale mele. O umbră de neliniște îi trecu prin priviri. Era aproape să vorbească, dar nu scoase nici un cuvînt, privea peste umerii mei și zîmbea. Zîmbea și lui Giacomo, care mă urmărea și o privea cu gura deschisă.

— E atît de bună, murmură sora. Nu-i așa ? continuă ea adresîndu-se bolnavei, domnișoara e bună și are să bea laptele.

— Zîmbi.

— Vedeți, domnilor, șopti sora, a început să înțeleagă. Luați loc.

Ne-am așezat lîngă pat.

Bolnava își plimba privirile de la mine la Giacomo și de la Giacomo la mine, ca și cum ar fi așteptat ceva. Dar după cîteva minute, cum nici unul dintre noi doi nu scoteam o vorbă, ea pronunță clar :

— Și Maud ! Unde-i Maud ?

Am rămas ca de piatră. Sora înmărmurise. Luați așa pe neașteptate, n-am fost în stare să rostim un cuvînt. Dar copila repetă, cu un tremur ușor de emoție în glas :

— Maud ? Unde-i Maud ?

Giacomo se arătă, mai mult decît mine și decît sora, la înălțimea situației.

— Da, Maud vine ! Fii însă cuminte ! Fii liniștită !

I-am surîs, i-am strîns mîna și am simțit un fel de mînie. Va să zică el cu firea sa indolentă, aproape amorțită, care se repede, ca toate naturile slabe, așa, din senin, vrea să zică el mi-a luat-o înainte !

— Maud are să vină, o aducem și pe Maud, fii liniștită ! am zis și eu la rîndul meu.

Mi-a zîmbit și mie, mi-a strîns chiar mîna :

— Mi-e foame !

— Semn bun ! — îi răspunse călugărița — mă duc numaidecît !

Marcella, sleită de forțarea făcută, adormi. Sora se întoarse cu un castron, și după ea veni și tînărul medic.

— Semn bun ! — murmurai — A vorbit. A întrebat de sora ei !

— Semn bun, firește — răspunse el — Totuși nu trebuie să ne bizuim prea mult. Sînt fenomene intermitente. Mai este, pînă la însănătoșire.

— Nu credeți să vină vreo îmbunătățire ?

— Totul e posibil. În fața fenomenelor nervoase, noi medicii mergem pe dibuite, ca și cum ne-am afla în întuneric. Încercăm, înaintăm încet, de frica dezamăgirii neașteptate, nu prea avem încredere și cîteodată ne oprim, ca paralizați. Sînt fenomene ce aduc surprizele cele mai neașteptate și mai temute. Dar nu vreau să vă descurajez. Am cea mai mare încredere în constituția corpului ei.

Se apropie, o observă. Ea respira liniştit, ca o copilă adormită. Şi eu o învăluii cu o privire plină de emoţie, dar, un nou val de mînie mă cuprinse, văzînd cum Giacomo o mîngîia cu aceeaşi privire.

— S-o lăsăm în pace ! — murmură doctorul.

Şi ieşirăm împreună.

Cînd ne-am întîlnit toţi trei — la Giovanni, după ce i-am povestit cele întîmplate la spital, bietul nostru prieten exclamă :

— Ah ! Dacă n-ar trebui să stau în pat !

— Ce-ar fi !

— Aş căuta-o pe Maud chiar dacă ar trebui să răscolesc toată Roma !

Cuvintele astea răsunară ca o mustrare.

— Ai dreptate, trebuie s-o căutăm pe Maud. Dar nu cred să fie la Roma.

— Atunci, unde ?

Aici, Giacomo dădu dovadă de promtitudine :

— La Ronciglione !

— Întocmai ! Scrisorica pe care am găsit-o în cartea de la Santa Costanza e clară. Dar cum să ajungi la dînsa ?

— Se află desigur la vila principesei.

— La prima vedere se pare că e aşa. Dar dacă te gîndeşti bine, vezi că sînt mult mai şireţi. Bonichi ar spune la fel. Ei, dacă ar fi cu noi ! Răbdare : vom lucra şi singuri.

— Duceţi-vă la Ronciglione ! — propuse Giovanni.

— Da ! Dar eu sînt ofiţer, scumpul meu !

— Cere un concediu.

— Eu m-aş duce ! — exclamă Giacomo.

— Da ? Să te strîngă de gît şi să te arunce în lacul Vico ! Ne cunoaştem noi, dragă Giacomo ! E prea, prea !

— Atunci, ce facem ?

— Vom mai gîndi. Cine ştie ! Întîmplarea ne mai poate ajuta. Ascanio Bonichi credea în întîmplare, care ne-a fost, pînă acum, un ajutor preţios. Cine ştie ! Să aşteptăm !

Dar în seara aceea, la despărţire, eram cu toţii deprimaţi.

II

Totuşi — Bonichi ar zîmbi ironic la acest gînd — chiar întîmplarea m-a pus pe drumul pe care-l căutam. Două zile după hotărîrea luată, eram, dimineaţa la orele nouă, la raportul colonelului. Rapoartele acestea, în timpul cărora vorbeam amănunţit de viaţa regimentului, erau foarte amicale. Eu ţineam mult la ele pentru că batalionul meu trecea drept model, superior batalionului, comandat de locotenent-colonelul, un biet om încărcat de nevoi. Locotenent-colonelul întîrziase şi eu am dat raportul înaintea lui.

Raportul se termină şi ca de obicei nu ne mai rămînea decît să luăm vermouth-ul împreună.

Văzui pe colonel, care întindea nişte hărţi şi-şi punea ochelarii. Adjutantul batalionului meu, căpitanul Pergoli, un băiat simpatic, îmi şopti la ureche :

— Mi se pare că e vorba de tactică !

Într-adevăr, maiorul adjutant întinse o hartă pe o masă şi o fixă cu băgare de seamă, cu nişte pioneze. Iar colonelul, cu ochelarii pe vîrful nasului, desfăcîndu-şi foile, ne comunică :

— Domnul general — comandant al diviziei, a ordonat ca în ziua de 3 iunie, adică marţi.

— Nici vineri şi nici marţi, nu te însori, nu te desparţi... — cîntă tînărul sublocotenent medic.

— ...se va face un exerciţiu tactic la nord de Roma.

Am ciulit urechile iar inima începu să-mi bată cu putere. Colonelul îşi privi ochelarii şi cotinuă :

— În ceea ce priveşte,... unde... *sacrebleu*... da... cum îi zice...

Întinse o foaie şi citi :

— Trupele garnizoanei trebuie să pornească în marş spre Viterbo, în noaptea de 2 spre 3 iunie, ca să ia contact cu trupele adversare, ce vin din Viterbo şi care au fost semnalate lîngă...

Eu am început să murmur în mine : Ronciglione... Ronciglione... Ronciglione.

— ...da, lîngă Ronciglione.

Inima îmi zvîcni atît de tare, încît îmi opri respiraţia.

M-am apucat de cel care stătea înaintea mea, doctorul care continua să murmure :

— ...nici marţi, nu te însori. Nu ţi-e bine, domnule maior ?

— Nimic, doctore, mulţumesc, o ameţeală.

— E gol stomacul, domnule maior. Prost ! E adevărat ceea ce spune şcoala din Salerno : mai bine în picioare decît pe scaun, mai bine la căldură decît la frig, mai mult gol decît umflat, dar nu chiar gol de tot : stomacul prinde repede nărav...

L-am lăsat să-şi dea toată cultura pe faţă şi m-am apropiat de masa cu hărţi, peste care se aplecară toţi, iar colonelul lăsase să-i cadă ochelarii. Dar eu nu vedeam nimic, doar în afară de un fond cenuşiu, pe care şerpuiau linii multe. Eram atît de zăpăcit că întîmplarea îmi venise atît de repede în ajutor, încît dacă m-ar fi întrebat colonelul ceva, m-ar fi trimis la balamuc.

Așadar, iată că mi se oferă Ronciglione spre cercetare, așa cum doream eu, ca să pot face orice fără să trezesc vreo bănuială. Și-am rămas tăcut, închis în mine, înmărmurit, orele treceau fără să simt și tunul bubui anunțînd deodată amiaza.

— Ehei ! — exclamă colonelul. Să mergem să luăm vermouth-ul.

După vermouth am luat un autobuz teribil, care m-a dus pînă la piața Cavour. Giacomo mă aștepta la „Racul Verde", fixînd, fără să se decidă să mănînce, o bucată de șuncă la grătar. Cum mă văzu, îmi dădu o veste care după el era neașteptată :

— Am găsit mînăstirea ! Sant' Elia ! Călugării sînt nemți, foarte de treabă...

L-am întrerupt :

— Nu te grăbi, e aproape de Nepi, nu de Ronciglione.

— Tot aia-i, numai cîțiva pași...

Acești artiști sînt fenomenali. Au simțul proporțiilor, al perspectivelor, dar...

— Nenorocitule — îi zisei — dar nu știi că între Nepi și Ronciglione sînt cel puțin zece kilometri ? Și tu crezi că ai să faci drumul ăsta în fiecare zi, dus și întors, cu caseta, șevaletul și celelalte bulendre și pe lîngă asta să cercetezi, să spionezi... Dar dacă crezi că poți dormi afară din mînăstire, o singură noapte, călugării așa de treabă cum sînt, te vor da afară !

Giacomo se scărpină în cap. Și cum în fond nu-mi place să necăjesc pe oameni și mă simțeam vesel, plin de generozitate și cedeam totul frumos și voios, i-am zis, bătîndu-l pe umăr, încît se clătină :

— Poți să faci rasol din călugării tăi nemți, pentru că dezlegarea problemei am găsit-o eu.

— Tu ?

— Firește. Întîmplarea, celebra întîmplare de care-ți bați joc, m-a servit ca și cum ar fi fost de o sută de ani în casa mea și hrănită de mine...

— Dar explică-te !

— Asta nu... deocamdată ! Nu-mi place să repet lucrurile importante. Pierd din valoarea lor. Să mergem mai bine la Giovanni și vă voi spune la amîndoi cum ne-a venit în ajutor întîmplarea sau Providența.

Pictorul mă urmă ca un cîine flocos cu un coș în gură. Giovanni ne aștepta. Și ca toți bolnavii, care stau singuri ore întregi, gîndesc și citesc limpede pe fața celor din jur, el observă imediat — mai ales după mutra pictorului — că se întîmplase ceva nou.

— Vești noi, Giacomo ?

Cel întrebat mă arătă cu degetul.

— Întreabă-l pe el.

Ca să nu-l chinuiesc, i-am povestit totul.

— Ce bună brînză pentru macaroane ! — exclamă pictorul.

— Iar Providența să ne ajute — murmură bolnavul.

Apoi începură cu melancoliile.

În primul rînd, Giovanni :

— Păcat că eu trebuie să zac aici în pat...

Apoi Giacomo :

— Și cînd mă gîndesc ! Cîmpul e pentru tine și nu pentru mine.

La început nu știam ce să răspund : l-am luat deci la harță pe al doilea :

— Întotdeauna faci la fel. Deschizi gura și dai drumul duhului, dacă mi-e îngăduit să spun astfel.

Se uită urît la mine, dar bolnavul întoarse capul. Cu atît mai mult.

— Da, eu dau drumul duhului! Dar ce să fac? Nu sînt nici bersalier, nici alpin... în concediu.

— Mai las-o și tu! Nu știi decît să mîzgălești cu vopselele tale. Sau ce crezi că vreau să iau toată gloria? Are să mai fie și pentru tine. Vei veni cu batalionul.

— Adică, pentru ce?

— Ei asta-i... să faci schițe. De altfel ce crezi? Or să vină mai mulți civili. Doar nu-i oprit.

— Cum? Mă iei cu tine?

— Exact. Te iau pe motocicleta mea.

Pictorul părea transfigurat.

— Ce geniu e bersalierul ăsta — murmură el — ce talent! N-ar da nimeni pe el nici doi bani, dar are inițiativă.

— L-am întrerupt:

— Vom fi, deci, trei.

— Cum trei?

— Îl socotesc și pe sergentul Arrighi... e în curent cu toate. Dar aș prefera să fim în patru. Fă și tu, Giacomo, un lucru bun, și du-te de vezi dacă s-a întors Santini.

Entuziasmul răpise memoria pictorului.

— Numaidecît!

Și ieși. După aceea, l-am părăsit pe Giacomo ca să mă duc la Marcella. Era trează și-mi surîse.

— Și Maud? Unde-i Maud?

Am vrut să fac o încercare.

— Maud mă așteaptă. Mă duc s-o iau și-o aduc aici.

Ochii albaștri mă fixară:

— Da, da, aici, Maud!

Sora și cu mine ne apropiarăm. Îi ținea mîna, o strîngea și repeta:

— Da, aici, Maud.

Ochii îi străluceau. Dar nu dură mult. Cu încetul, privirea se rătăci, mîinile slăbiră şi ea căzu istovită pe părul ei bogat. Pleoapele i se închiseră.

— Şi ăsta-i un progres — murmură sora. Doctorul trebuie s-o ştie.

Afară, în strada Plinio, îl întîlnesc pe Giacomo, care se întorcea, îmi aruncă o privire bănuitoare şi-mi zise :

— Santini e mereu în misiune... unde, nu se ştie.

N-o porni înainte, ci luîndu-mă de braţ mă însoţi.

III

Intrînd pe poarta drumului principal spre Ronciglione, Giacomo s-a dat jos. Făcuse drumul pe motocicletă, în dosul meu.

— Să vii la celălalt capăt al satului. La dreapta e o casă ţărănească, unde stau eu. Să nu te vadă nimeni.

Pe munţi se desenau abia primele raze de aur, satul era vesel şi lumea pe-afară. Se anunţa o vreme frumoasă. Am ajuns la casa destinată nouă şi în primul rînd mi-am căutat o odaie comodă, luminoasă şi potrivită pentru amicul meu, pictorul. Aveam de unde alege. Erau odăi multe şi Giacomo se declară mulţumit.

Pe sergentul Arrighi, l-am însărcinat să ia toate informaţiile posibile despre vila Capodimonte şi lui Giacomo i-am recomandat să nu se arate toată ziua ca să nu dea de bănuit.

Cînd Arrighi se întoarse cu patrula, mă informă că împrejurimile lacului Vico, erau mai toate proprietăţile principesei.

— Mai e o căsuță de adăpost pentru vînători, în pădurea de pe muntele Venera — adăugă el — dar trebuie să străbați kilometri ca să ajungi acolo !

— Numai dacă nu s-ar trece și lacul cu barca — răspunsei eu.

— Da, domnule. E chiar o barcă stricată.

— O să facem, în timpul nopții, o cercetare la fața locului.

Exercițiile, și mai ales inspecțiile mele mă reținură pînă la apusul soarelui. Cînd m-am întors am găsit un bilet de convocare la Comandamentul general.

— Să vedem — am spus lui Giacomo — dacă mă recunosc.

Cînd am ajuns la poartă, am fost anunțat că raportul se dă într-un chioșc din parc.

Un grup de doamne și de bărbați distinși în haine de vară, se bucura de boarea serii. Am recunoscut-o pe principesă, părul ei îngrijit, cu un cioc de vultur ce denota voință, cu gestul meridional și m-am simțit fixat de doi ochi magnetici. Afurisită femeie.

Ce femeie și ce ochi ! Mă fixă, nu fără să mă scruteze : sau nu mă cunoștea sau nu mă recunoștea. La salutul meu, ea răspunse cu capul și cu un surîs ce ascundea o mină de aur. De departe, însă, cînd m-am întors cu suita generalului, figura aceea zveltă, cu părul cenușiu al unui apus întîrziat și gesturile ei tinerești puteau să mă înșele. Dar cu cît mă apropiam, cu atît devenea mai evidentă ruina. Generalul prezentă pe ofițerii suitei. Am simțit că devin palid sub chipiul cu pene și sub barba nerasă de două zile. Nu mă văzuse niciodată, dar auzise, desigur, numele meu.

— Domnilor ofițeri ! zise în sfîrșit doamna — sînt fericită că am anticipat vilegiatura mea, avînd astfel plăcerea și onoarea de a vă găzdui. Vă rog să acceptați

astăzi o băutură rece... dar vreau să sper că veţi fi mai mult oaspeţii mei şi eu gazdă mai primitoare.

Nu era nimic de zis : mai gentilă nu se putea... Ne strînserăm în jurul mesei, ne prezentarăm doamnelor, aproape toate drăguţe — şi nobililor domni aproape toţi bătrîni şi uscaţi. De şapte sau opt ori am repetat numele meu ca să nu fie înţeles, pînă deodată am tresărit : o mogîldeaţă lungă, uscată, atît de uscată încît ar fi putut trece, la panoramă, drept om-schelet, cu nişte mustăţi lungi şi un craniu ţuguiat pe care puţinii peri erau bine linşi, cu un nas ca o cocoaşă, se înclină murmurînd, lăsînd să-i cadă monoclul :

— Conte Lampugnani !

Era pentru prima oară că-l vedeam ! Iată-l ! Cine se aştepta ? Eu nu : uitasem de existenţa lui. Cînd colo !

— Foarte fericit !

Am strîns o mînă osoasă şi am zîmbit. Surîsul lui îmi expuse nişte dinţi lungi ca nişte falange.

— Doriţi un coktail, domnule maior ?

— Mulţumesc, cu plăcere, domnule conte. El îmi oferi o băutură răcoritoare şi excelentă, ca şi cum ar fi fost o floare fragedă şi mirositoare în loc de un jigărit rege al Beoţiei.

— E o invenţie a mea !

Mă încărcă de laude, încît am devenit prieteni — pardon — ca porcii. Iertaţi-mi expresia. Dar aşa ar fi spus poetul. Poate că mă suspecta, fără să mă cunoască, aşa cum putea să suspecteze pe oricine. Dar spre deosebire de principesă, nu-mi părea de temut. O fiinţă slabă neînsemnată, şi mai ales prăpădită. De la început ne-am înţeles de minune, poate pentru că nu m-am ţinut după doamne, cum făceau colegii mei.

— Principesa e ca providența — îmi zise el — are în vedere totul.

Luîndu-mă de braț, în mod familiar, mă conduse spre un fotoliu și-mi zise :

— E oricînd și oriunde la dispoziția oaspeților... aș putea să jur că acuma ea se gîndește la cine știe ce surpriză plăcută.

Iar glasul principesei sună, ca un flaut, ironic, — era singura ei însușire ce nu-i trăda vîrsta :

— Așadar, domnule general, sîmbăta viitoare, manevrele vor lua sfîrșit ?

— Astea nu-s manevre, principesă, sînt exerciții tactice...

— Pe vremea noastră, astea erau manevre, nu-i așa ? Dar puțin importă : sîmbătă se vor termina.

— Vă grăbiți atît de mult să ne dați drumul ?

— Din partea mea, aș vrea să stați aici toată vara. E aer plăcut aici, dar petreceri puține. Aș vrea, domnule general, să vă ofer un bal la terminarea manevrelor.

— Mie, principesă ?

— Ofițerilor dumitale. Pot să-l fixez pentru sîmbătă ? Aș dori să invit și prietenii din Roma și din Viterbo, în afară, se înțelege, de acei care se află aici.

— E o idee nobilă, aleasă...

— Ospitalieră, să-i zicem ospitalieră. Nu exagera, domnule general. Doamnele vor fi în cîștig, pentru că așa sînt reduse la rolul de balerine ca și contele Lampugnani.

Rîse. Rîse și contele ca un scrijelit ascuțit. Dar protestă :

— Principesă, știi să eu dansez cu plăcere și din toată inima.

— O știu, moșulică și mă bazez pe d-ta.

— E providența — îmi șopti vecinul, oferindu-mi un coktail. Ce spui de ideea asta de a organiza un bal, domnule maior ?

— Ideea unei femei nobile !

— Și vei vedea ce spirit inventiv, ce cotillon ! Și asta — sfîrși el sorbind prin pai coktailul — asta e tot o invenție de-a mea. L-am dedicat principesei și poartă numele de coktail Capodimonte.

Instinctiv am dat paharul la o parte.

IV

Înainte de ivirea zorilor, am pornit-o cu sergentul Arrighi spre lacul Vico. Stelele păleau pe Cimino și lumina difuză, o lumină cenușie a unui azur plutitor în ceață, ne permitea să nu facem uz de faruri. Cenușiul și albastrul se contopeau. Luna lui iunie era minunată și ne simțeam mai liberi deși eram pe motocicletă.

La cotitura șoselei Cassia, în timp ce îndreptam luneta mea de cîmp spre orizont, mă simțeam atras de dimineața limpede a munților Albani pînă la Soratte. Mă uitam și mă îmbătam de aerul curat.

Arrighi se uita și el, dar numai spre lacul și coastele muntelui Venere, cu fagii deși ce-i acopereau vîrful : se uita și el cu un ochean mai comun. Punea atîta atenție și atîta grijă, încît voiam să mă încred în el și să mă întorc la Soratte și la Terminillo, cînd deodată sări și luîndu-și ocheanul își frecă bine ochii, parcă i-ar fi intrat un fir de pai.

— Ce-i Arrighi — l-am întrebat — o musculiță ?

— Încă ce muscă !

Îşi deschise ochii înroşiţi, parcă ar fi fost izbiţi de prea multă lumină.

— Uitaţi-vă ! şi arătă spre lacul din apropiere.

— Văd... soarele-i pe lac.

— Uitaţi-vă bine, chiar acolo unde-i lumina. O barcă.

— Aşa-i ! O barcă. Cum ? Se pescuieşte noaptea pe lac, aici ?

— Nu ştiu. Dar cînd am sosit noi, barca era aici. Şi e cineva acolo, care se uită la noi cu telescopul.

— L-ai văzut ?

— Nu... l-am simţit. Am prins în lentilele noastre raza de soare.

— A, de asta...

— Da, domnule. Dar uitaţi-vă cum reintră în umbră.

Într-adevăr, era acolo o barcă ce stătea nemişcata în mijlocul lacului. Am îndreptat într-acolo luneta mea puternică şi am desprins două persoane prost îmbrăcate, aplecate peste apă, parcă ar fi spălat ceva. Una dintre ele, de statură obişnuită, cu pălăria pe ochi, cealaltă o figură pătrată, vînjoasă, un gigant cu capul înfăşurat cu o batistă, cum e obiceiul la ţigani.

— Sînt nişte pescari !

— Hm !... răspunse Arrighi. Pescari ce se uită cu luneta la lumea ce trece pe şosea !

— Ai dreptate. Să ne ascundem între copaci.

Am coborît, ca şi cum ne-am vedea de drum şi am pierdut din vedere lacul şi barca. Puţin după aceea, i-am regăsit din nou, şi i-am observat dintr-un tufiş, fără să mişcăm o frunză. Părea că cel mai scund dintre ei ne caută cu luneta, în timp ce celălalt mînuia lopeţile. Credea, se vede, că eram doi militari din manevră, care au ocolit, din întîmplare, drumul, ca să admire priveliştea lacului şi a pădurilor. Încetă să se mai uite

spre noi și începu să exploreze, cu atenție, muntele. L-am imitat. Frunzișul părea compact, un con aproape perfect. Dar sergentul îmi șopti :

— Uitați-vă cu atenție.

La început n-am observat nimic important, nimic ce să întrerupă coama frumoasă de fagi. Dar apoi, mi se păru că se desena ceva mai obscur prin culoarea plăcută a fagilor. Nu mă înșelam.

— E o căsuță de vînătoare, un zid vechi verde. Dar culoarea fagilor nu e deopotrivă în toate anotimpurile, mai ales acum, și căsuța se trădează. Totuși nu se poate tăgădui că nu au zugrăvit-o cu scopul de a înșela păsările sau oamenii.

Sergentul nu vorbise niciodată atît de mult. Mă uitam la el, uimit :

— Bravo ! Unde ai învățat astea ?

— Sînt înscris la școala agrară, domnule maior.

— Felicitările mele.

Dar Arrighi dădu din cap.

— Nu e bine cultivat ! șopti el. S-ar putea face mai bine.

— Aparține principesei ?

— Da, domnule.

Acuma, barca se îndrepta spre stînga lacului, adică spre stînga noastră, unde se zărea un ogor și o casă țărănească, singurul loc ce părea locuit. Am așteptat ca să tragă la mal : namila îl ajută pe celălalt să coboare, apoi trase barca și dispăru în casă.

— Ce crezi ? l-am întrebat.

— Hm ! după haine, par oameni săraci.

— De ce ?

— Pentru că poartă niște zdrențe, dar felul lor de a merge...

— Ce găsești în mersul lor ?

— Găsesc că mersul acesta e mai potrivit pentru un orășean, decît pentru un om obișnuit cu malurile grele ale lacului.

Avea dreptate. Dar ăsta nu făcuse școala de agricultură, ci școala de poliție.

Ai dreptate.

Acuma, locul era scăldat în soare : verdele strălucea iar muntele Venera căpăta felurite nuanțe de verde. Un cîmp de flori se întindea spre nord, ca un covor de aur.

— E timpul să ne întoarcem, d-le maior !

Sergentul avea dreptate. N-am făcut prea multe observații de manevră dar nu mi-am pierdut timpul degeaba.

— La noapte ne întoarcem, d-le sergent.

Răspunse, fără să mă privească :

— Da, domnule.

Sus, la răscrucea drumului Cassia, ne întîmpină un nor de praf. Era generalul cu întregul stat major.

— Hei, Biondi, te întorci ? Nimic nou ?

— Nimic, domnule general.

Se oprise să privească lacul, frunzișul des, conul muntelui Venera, desișurile de nepătruns. Inima sa de om născut în Valdosta, tresălta de bucurie. Ochii îi străluceau. L-am înțeles.

— Frumoase locuri pentru vînătoare, domnule general ! Sînt ale principesei.

— Asta-i ! Mai bine decît tactica.

Am nimerit-o la țanc. Eram sigur că are să-și facă efectul. L-a făcut și încă cum ! Seara, după raport, cînd făcurăm cerc în jurul mesei cu aperitive, generalul începu :

— Principesă, v-am invidiat dimineața asta !

— Poate pentru că dormeam, domnule general ?

— Sînt bătrîn, principesă, nu mai dorm ca să nu-mi pierd vremea. V-am invidiat pentru parcurile de vînătoare.

— Care, domnule general ?

— Acela de lîngă lacul Vico.

Cum ştie să se stăpînească ! Dar o umbră îi trecu printre zbîrcituri.

— Nu mă pricep la vînătoare, d-le general, dar nu cred să fie mult vînat.

— Posibil ? Nu e pe muntele acela, ale cărui poale dau spre lac ?

— Ba da, d-le general, e al meu. Teren sterp... lemn puţin.

— Dar nu vă place vînătoarea ?

— La vîrsta mea, generale, orice vînătoare e oprită.

— Nu vă calomniaţi, principesă ! Tocmai bine să se sfîrşească manevrele...

Contele Lampugnani interveni :

— Domnule general, vînătoarea e oprită.

— De acord. Dar o recunoaştere n-ar strica şi abia la toamnă am putea face ceva.

Principesa şi contele schimbară cîte o privire. Prima nu putu să-şi ascundă o umbră de supărare. Dar el fu mai şiret.

— Ar fi o oboseală zadarnică, d-le general. Să pierzi o noapte întreagă, să te chinuieşti o dimineaţă şi să te întorci cu soarele în cap. Eu am făcut-o, sînt şi eu vînător, aşa că nu te-aş sfătui.

Ca bun piemontez, generalul era încăpăţînat.

— De ce să pierd, o noapte ? Se poate dormi chiar acolo ? E posibil să nu fie vreo căsuţă, vreo baracă de adăpost ?

— Nu este... sau cel puţin...

Se uită spre principesă.

— Anul trecut, nu era. O casă dărăpănată și nimic altceva.

O altă privire.

— Ați pus s-o repare, principesă ?

— Nu ! E prea multă umezeală în pădurile alea de fagi. Ciuperci sînt pe-acolo, da, dar sălbăticiune nu este.

Generalul nu mai insistă, contele îi oferi o băutură răcoritoare, principesa creă o diversiune.

— Vom mai vorbi despre vînătoare, d-le general. Deocamdată să vorbim de un lucru mai urgent, despre balul de sîmbătă.

— La ordine, principesă.

Închizînd ochii, am revăzut între frunziș, forma pavilionului care se estompa pe nuanța fagilor. Să fie aceea o casă dărăpănată ?

— Un coktail, domnule maior ?

În fața mea stătea contele Lampugnani, încovoiat în două, cu monoclul scînteietor și mă măsura. În mînă ținea o cupă cu un fir de pai nou.

— Mulțumesc, cu plăcere...

Dar cineva trecu în grabă și mă lovi. Conținutul cupei se răsturnă pe haina imaculată de tenis a contelui, care-și permise o înjurătură :

— Neghiobule !

Cel ce intrase, rămase încremenit, bolborosi cîteva cuvinte de scuză, rămînînd în poziție de drepți.

— Ce s-a întîmplat ? De ce atîta zăpăceală ?

Era sergentul Arrighi. Mă privea, parc-ar fi vrut să mă hipnotizeze.

— Vă cer iertare, domnule maior, un bersalier e rănit..

— Ce maniere — murmură contele înfuriat.

— ...Rog pe domnul maior să vină imediat.

Scena fu observată. Generalul se apropie supărat, dar eu l-am prevenit.

— Domnule general, vă rog să-l iertați pe sergent... se pare că s-a întîmplat o nenorocire. Dacă-mi permiteți, mă duc să văd... Rog să mă scuzați, domnule conte...

Și mai înainte ca cineva să-mi pună vreo întrebare, am făcut un salut rigid, soldățesc și m-am îndepărtat, urmat de Arrighi.

V

— Dar ce-i ? — l-am întrebat îndată ce am ieșit din vilă ?

— Domnul maior să mă ierte...

— Nenorocirea era numai un motiv ?

— Domnul maior să mă ierte : nenorocirea chiar s-a întîmplat, dar nu-i gravă...

— Atunci ?

Sergentul privi în jur, bănuitor.

— Rog pe domnul maior să mă urmeze. Contele ne observă de pe terasă.

N-am mai suflat un cuvînt, cu toate că eram împins de curiozitate. Am intrat aproape în pas alergător în cantonamentul nostru.

— Acuma ai să-mi explici ?

— Da, domnule maior.

— E ceva nou ?

Și Arrighi vorbi spre marea mea uimire. Iată cam ce mi-a povestit : Încă de ieri i s-au părut suspecte unele întrebări puse de contele Lampugnani, pe cînd eu eram absent. Se informase de numele meu, despre

viața mea la Roma; dacă mîncam la „Racul verde", lucruri la care plantonul răspunse cam prost. Într-adevăr, recruții învață numele superiorilor, dar plantonul, un sicilian, ținea minte numele în felul lui. După prînz, caporalul Sacconi, care țesuse de-acum o idilă cu faimoasa Gina, camerista principesei, fu întrebat și el același lucru. Fără să știe, îi spuse numele, mărturisi că mănînc la „Racul verde". Dar bănuind sau fiindu-i frică că a comis vreo indiscreție, mărturisi sergentului. Or, Arrighi cunoaște bine pe Gina, dar o evitase pînă acum. Se decise să se prezinte Ginei, ca să știe dacă anchetele făcute meritau să deștepte neliniști. Iată de ce venise la vilă în după-masa aceea. Dar tocmai cînd se apropie de grupul invitaților, pe care îi servea Gina și se învîrtea lîngă chioșcul, unde se afla un coktail pe masă, observă cum contele Lampugnani căuta să verse ceva dintr-o sticluță scoasă din buzunar.

— Crezi că era otravă?

— Poate că nu — răspunse el — poate că nu era vorba decît să vă dea o dispoziție bună pînă la terminarea manevrelor... și să vă pună în imposibilitatea de a face ceva.

— Am rămas în tăcere cîteva minute.

— Spune, domnule sergent — adăugă Giacomo.

— Nu trebuie să pierdem timp — răspunse el — eu aș propune o cercetare la fața locului, în curînd e noapte.

— Dar cum?

— Cu motocicleta pînă la răscruce; d-voastră, domnule maior, îl duceți pe domnul profesor, eu aduc o sentinelă sigură la mașină. Ne ducem la casa țărănească, ne servim de barcă pentru trecerea lacului și suim pe muntele Venera.

— Iar cei doi pe care i-am văzut azi dimineață?

— Ori sînt pescari şi nu vor pleca decît cu luna, peste trei ore. Ori nu sînt şi...

— Spune.

— Vom decide pe loc... Sîntem trei contra doi.

— Să mergem, am răspuns.

Cînd am ajuns la răscruce m-am uitat la ceasornic : 21 fără zece.

— Nu e prea uşor să mergem pînă acolo, zic eu.

Drept orice răspuns, sergentul scoase o frînghie.

— Mai mult decît un ghid ne va servi să nu ne rătăcim, spuse el. Dacă-mi daţi voie, eu voi fi la capăt.

— Gata.

— Să mergem.

Am început coborîrea care era grea la început, mai ales pentru Giacomo. Sergentul murmură :

— Va trebui să mergem mai mult pe întuneric. Altfel ne trădăm. Vă rog să mă urmaţi...

Părea o pisică : făcu lumină, dar o stinse imediat, apoi n-o mai întrebuinţă.

— Iată-ne, şopti Arrighi.

Voiam să rostesc cuvîntul magic : Marcella, cînd sergentul mă apucă.

— Am ajuns ?

— Auziţi lacul !

Un susur nedesluşit, de-aproape, un foşnet de pînză : lacul, un nou mister. Voiam să întreb ceva, cînd Arrighi şopti :

— Tăcere ! Uitaţi-vă.

Deodată izbucni o lumină în faţa noastră, o lumină ce părea un far ce ne orbeşte.

În aceeaşi clipă, o voce tună :

— Sus mîinile, sau trag !

Dar o altă voce, aproape veselă, adăugă :

— Pe cine văd ! Maiorul Biondi ! Profesorul Serra ! Bună seara !

Mă rog, poftim !

Cunoşteam acea voce.

— Cum ? Domnul Bonichi ?

VI

— În persoană ! Şi ăsta e Santini ! Dar mă rog, poftim, avem în casă friptură, vin bun ! Şi cafea.

Casa ţărănească din apropiere ne îmbia : o bucătărioară joasă, un bec de lumină electrică, o masă cu cinci scaune.

M-am uitat la el, fără să înţeleg nimic.

— Desigur că vă aşteptam. V-am văzut azi dimineaţă, acolo sus...

— Dumneata erai în barcă ?

— Eu, cu Santini. Pariez, că sergentul Arrighi ne-a recunoscut.

Acesta răspunse cu modestie :

— Nu, nu v-am recunoscut, dar am bănuit.

Brigadierul, mare şi lat...

— Ţi-am spus Santini. Vina e a ta.

Gigantul depuse paharul şi spuse :

— Ce pot să fac ! Să mă tai în bucăţi ?

Am rîs. Friptura era delicioasă, vinul minunat.

— Veţi gusta cafeaua, domnule maior. Asta-i într-adevăr meritul meu.

— Dar ia spune !

— De ce mă aflu aici, în loc să fiu la Cagliari ? E prea lungă povestea. E destul să ştiţi că şeful mi-a dat o lună...

— Ah, da, înțeleg. Praf în ochii principesei !

— Să nu cercetăm secretele de stat ! Sînt aici de vreo zece zile cu Santini și aștept momentul, dar n-a fost posibil.

— Domnule comisar, începui eu, sîntem și noi aici pentru același scop.

— Bine — mă întrerupse Bonichi — sînteți curioși să știți și aveți chiar dreptul. De acord, sîntem cu toți aici cu același scop... Ce oră e ?

— 22 fără zece.

— Avem timp. Trebuie să așteptăm o doamnă, care de altfel e punctuală...

— O doamnă ?

— Luna, ce dracu ? Cum vreți ca niște pescari să se avînte pe lac cînd nu e lună ? Ar da prea mult de bănuit. Dar gustați din cafeaua asta, e opera mea.

Cafeaua era foarte bună.

— Beți și fumați, căci n-am să vă las să așteptați mult — declară Bonichi. Lucrurile au fost aranjate de minune. Cu 15 zile înainte, doi oameni de treabă din Roma au sosit la Ronciglione să caute un loc pentru vilegiatură. Unul voia să pescuiască. Și se spusese că la Nemi și la Castelgandolfo sau la Bracciano nu era bine de pescuit. În sfîrșit s-au stabilit la Ronciglione, în casa asta țărănească de lîngă lac. Cam departe, cîte un țînțar se abate pe aici.

— Cîte unul ? Roi ! exclamă brigadierul.

— În sfîrșit, nu-i nimic, viața e făcută ca să suferim !

Comisarul continuă. Cei doi oameni veniră cu bagajele necesare și se instalară. Apoi, într-o noapte frumoasă la Vetirbo, Bonichi și Santini își ziseră :

— Să coborîm pe același drum, pe care l-ați făcut cu puțin înainte...

— I-auzi!

— Dar pe lună.

— Sibariți! murmură Giacomo pipăindu-și pantalonul rupt.

A doua zi ceilalți doi plecară la Viterbo și la Roma, iar amicii noștri au rămas stăpîni pe situație, într-o singurătate perfectă. Primele zile, cercetară pădurile și apele pînă cînd descoperiră căsuța ascunsă în desișul muntelui Venera. Se împrieteniră cu țăranul, un soi de bandit bătrîn care trebuia să fi cunoscut de aproape pe nepotul lui Gasperoni și banda sa, îl cîștigară cu cîteva sticle de rachiu. Aflară că în căsuța aceea nu era nimeni, dar trebuia să vină niște persoane în vilegiatură.

— Bună poamă! — urla bătrînul bandit, care se văzu deranjat în obiceiurile sale de vînător clandestin. — O paragină, nici pentru adăpost de ploaie nu-i bună.

Paragină? Părea doar atît de poetică! Și cînd te gîndești că cei doi frați — Bonichi și Santini treceau drept frați — își făceau planul să vină anul viitor!

— Voi ăștia? Mai înțeleg! Sînteți bărbați și nu vă bateți capul. Dar femei?

A! veneau femei! Nu se plictisea bătrînul! Țărance, firește! Dar ce țărance, cucoane și pe deasupra bolnave, ce căutau sănătate în aer liber!

— Sănătate! Ți-ai găsit! Puteau să devină ciuperci și mucegai. E atîta umezeală că-ți pătrunde în oase pentru toată viața. Noroc că prietenul lui Gasperoni știa un leac, rachiu de la vecini, Dumnezeu să le dea sănătate!

Firește că rachiul n-a fost dat pe gîrlă și bătrînul, ațîțat de curiozitate, se oferi să audă părerile noilor

prieteni despre căsuță. Închipuiți-vă, cu ce entuziasm fu primită propunerea!

— Ați vizitat-o?

— Are tot ce trebuie — răspunse Bonichi. Nu sînt decît patru cămăruțe despărțite de o scară de lemn: două la etajul întîi și două jos. Cele de la etajul întîi au fiecare cîte două ferestre, apărate de gratii puternice. Jos, una servea de bucătărie și de adăpost pentru amicul Gasperoni, cealaltă de hambar pentru unelte de cîmp, pentru arme, provizii și lemne, toate claie-grămadă, un adevărat turn babilonian. Maiorul Biondi, aducea cam cu turnul din ulița Santa Costanza. Banditul primise, se vede, ordine înainte de venirea noastră, pentru că cele două cămăruțe fură curățate și puse în ordine: un pat, un dulăpior, o măsuță și două scaune. Lenjeria și restul trebuiau aduse de oaspeți. Aceștia sosiră acum vreo șase sau șapte zile, fără măcar să aflăm de veste, deși am stat la pîndă. Toată ziua, bătrînul bandit nici nu se arăta, dar dis-de-dimineață, înainte de răsăritul soarelui, venea, mort de sete. Întrebat așa, într-o doară, cu multă băgare de seamă, începea să ne pună la curent cu toate. Sosise o domnișoară și un bătrîn; cu domnișoara era o cameristă, Gina...

— Aha!

— Intocmai; și cum bătrînul era un tip pe care banditul nostru nu-l avea la stomac...

— Poate Arturo Moretti?

— Chiar el. Gina a stat două zile, și Artur a rămas, dar se plictisește îngrozitor. A văzut barca noastră pe lac, azi dimineață...

— Cînd am văzut-o noi?

— Da, şi a pus să-l întrebe pe amicul Gasperone dacă vrem să-l luăm cu noi. Se vede că vroia să se distreze. Săracu, se vede că se plictiseşte acolo.

— I-aţi răspuns că da ?

— Desigur. Îl aşteptăm.

— Cînd ?

— In astă seară, la miezul nopţii, cu luna. Sau mîine. Puţin importă.

Mă uitam la Bonichi şi la Santini cu admiraţie. Dar brigadierul nu observă că comisarul, modest, îmi surîdea cu blîndeţe.

— Mă înţelegeţi, domnii mei, că nu puteam s-o beştelesc pe principesă. Ah ! da, femeie de treabă. Mă trimite în Sardinia, pe cînd eu am treabă la Roma şi mă aranjasem atît de bine.

Ridică paharul.

— Bem un pahar în sănătatea prinţesei ? Dînsa-i, doar, pricina că nişte oameni de treabă s-au adunat aici pe malurile unui lac misterios. Cu toate astea, mi se pare că şi arhanghelul Rafail l-a salutat pe Lucifer, înainte de a-l trimite în iad. Beau deci în sănătatea principesei...

Şi repetă cu voce tare :

— În sănătatea principesei...

O voce răguşită răsună dincolo de uşă :

— Se bea ? şi pe mine mă lasă afară ?

Intr-o clipă, la un semn al comisarului, fiecare dintre noi se ascunse în fundul odăii, în întuneric, ducîndu-şi fiecare plapuma sa iar Santini se apropie de uşă, întrebînd :

— Cine-i ?

— Eu sînt, amici, eu Paoletto !

— Ehei ! Şi ce vînt te aduce ?

Un rîs puternic: omul, se vede, avea el socotelile lui turnate într-un pahar cu vin.

— Au venit boierii și m-au trimis încoa.

— Intră, Paoletto!

Și deschise ușa. Din colțul întunecos, unde mă găseam, mi-aduc bine aminte, văzui un om respingător, cu o căciulă și un baston. Luna îi era în spate: intră șovăind și strînse mîna brigadierului.

— Bună seara! Bucuroși de oaspeți?

— Pentru amici, întotdeauna.

— Plecați?

— Frate-meu e aici, mă-ntorc îndată.

— Vino Paoletto, zise comisarul. Avem și vin bun.

— Mulțumesc, prefer și cel prost, cînd îi bun.

Il examinam: o față urîtă, barba încîlcită și aspră, mîinile pe care le puse, mai mult le aruncase pe masă, erau noduroase și umblate; o împreunare hidoasă. Dar comisarul îl bătu prietenește pe umăr, îi oferi o sticlă și un pahar, pe care-l umplu.

În timp ce Paoletto îl turna pe gît, gustînd conținutul cu o satisfacție evidentă, brigadierul se ivi liniștit, — semn, gîndii eu, că nu găsise nimic suspect afară.

— Dă! Paoletto, dar ce-i cu istoria aia?

— Dracu să-i ia pe boieri! Cînd vine ăla, contele cu mustață franțuzească, care are mutra lui Lamoriciero, bietul Paoletto trebuie să stea afară pentru că ei vorbesc acolo, pun țara la cale. Dracu să-i ia pe boieri! Dar voi, cel puțin, sînteți de-ai noștri.

— Noi nu sîntem boieri, Paoletto!

— Se vede! Sînteți niște oameni cinstiți și vreau să beau un pahar în sănătatea voastră.

Intinse paharul, pe care Bonichi îl umplu.

— Dar istoria asta mult nu mai durează...

Cei doi făcură un gest exagerat de curiozitate. Din fericire, banditul nu era în stare să observe.

— Așa ! Are să sfîrșească repede ?

— Poimîine noapte !

— Da ce, pleacă ?

— Se duc la dracu. Frumosul Artur, maimuțoiul bătrîn și fata cea bolnavă...

Un fior îmi trecu prin tot corpul.

— ...și toată șleahta aia. Îmi pare că poimîine are să fie un bal la prințesă pentru militari din manevră și vor să profite.

— Și de ce noaptea ? Trebuie să se ascundă ?

— Asta mă întreb și eu, dar boierii nu fac decît sub mînă ca să sugă mai bine sîngele norodului. Ș-apoi zic că-s italienii ! Vă spun drept, preoții-s mai de treabă. Cel puțin cu popa, tot te mai înțelegi, Gasperoni s-a împăcat totdeauna.

Și bețivul se puse să cînte tare :

Au sosit tromboane
Și jucăriile
Cu Gasperone.

Deodată căzu cu botul pe masă ca un bolovan.

— Întotdeauna face așa — zise Bonichi în timp ce brigadierul se îndrepta spre ușă. Pînă dimineață s-ar putea dormi aici ca pe ace. Să ieșim puțin ; e o duhoare aici !

Afară, luna trecea lacul cu o fîșie punctată de argint.

— Și nebunii se tem ! — murmură Bonichi, mergînd lîngă mine. Îl trimit prin pădure pe banditul ăsta periculos. Eu l-aș fi închis în cămară cu șobolanii !

I-am șoptit la ureche :

— N-ar fi mai bine să încercăm să-i prindem în timp ce sînt acolo sus ?

Bonichi răspunse dînd din cap :

— Domnule maior, dragostea de prieten al domnişoarei Terzi, te face prea îndrăzneţ.

— Sîntem cinci...

— Ei sînt doi, înarmaţi, hotărîţi ca nişte delincvenţi prinşi în capcană. Ar însemna să riscăm viaţa unuia din noi. Nu, răbdare ! Învinge, cine ştie să aştepte.

— Dar sărmana e bolnavă, ai auzit ? Suferă : orice oră în plus e o tortură...

— O deplîng sincer, dar nu pot să risc, degeaba, viaţa oamenilor. Cunosc pe domnişoara Terzi : ea m-ar aproba.

— Şi-atunci ? Poimîine seara ?

— Sigur. Vă aştept la 11. Vom avea tot timpul. Balul va începe la ora 10. Principesa înconjurată de femei frumoase va fi mai triumfătoare ca de obicei. Vino să-l cauţi pe sergent, care are să te aştepte cu motocicleta.

— Dar contele Lampugnani ? Îl vom întîlni...

— Nu cred. Va căuta un pretext ca să lipsească. Are de făcut un drum lung de la Viterbo. Nu va veni la colibă decît după miezul nopţii. Fii sigur.

— Apropo de conte...

Şi am povestit lui Bonichi episodul cu coktailul şi lovitura lui Arrighi...

— Nu cred să fi fost otravă — murmură Bonichi îngîndurat — dar va fi scos din luptă pentru cîteva zile... Lucrează bine, hoţii ăştia !

Tocmai intram pe drumul principal care se profila la cîteva sute de metri.

— Acuma ne despărțim — zise Bonichi. Să vedem: 12 și zece. A început ziua de vineri. Așadar, mîine noapte. A propos! Ține scrisoarea asta pe care o dai generalului!

Am luat scrisoarea fără să spun un cuvînt!

VII

Cînd Bonichi și Santini dispărură în tufișuri, cu Giacomo la mijloc, care părea un prizonier sau un bețiv, ajunserăm și noi la motociclete și peste puțin timp ne întoarserăm la cantonament.

În noaptea aceea am dormit buștean. M-am deșteptat puțin înainte de șapte, amețit, ca dintr-un vis. Am trimis pe maiorul cu ordinele și m-am îndreptat spre vila Capodimonte. Mă grăbeam să predau generalului biletul comisarului.

Toți dormeau încă în palat. Cîinii se bucurau de soare iar servitorii băteau covoarele în curte, dar în tăcere, cu un aer de oboseală, deoarece oaspeții vilei dormeau încă. Am întîlnit pe ofițerul aghiotant al generalului care se pregătea să plece cu niște ordine. Îmi indică chioșcul aperitivelor, unde superiorul meu lua dejunul și citea gazetele din ajun. Răspunse vesel la salutul meu.

— Ce e, Biondi? Ce-i nou?

I-am dat scrisoarea lui Bonichi. Puse ceașca pe masă, își șterse mustățile și se uită la plic.

— Oho! Să auzim.

Îl observam în timp ce citea.

Ridică ochii, se uită fix la mine, și-apoi, mulțumit de rezultat, scoase tabachera din buzunar și-mi oferi o țigară.

— Vino, Biondi, cunosc o alee unde se poate fuma în liniște.

Aleea se reduce la un păr pitic, dar era un adăpost incomparabil: deoparte domina cîmpul de jos, pe de-alta un luminiș care limita parcul. Ochi și urechi indiscrete n-ar putea să ajungă pînă acolo.

— Dragul meu Biondi — începu generalul — numai eu și dumneata cunoaștem anumite fapte...

Șovăi, așa că mi-am putut permite să-l întrerup:

— Scuzați, domnule general, mai e un al treilea... sergentul Arrighi.

— Știu, răspunse el, un tînăr de treabă, acela cu coktail.

Și cum mă uitam la el uimit, zîmbi dînd din umeri.

— Sînt un general cam trecut, dar ochii mă servesc încă. E o asociație de bandiți formidabilă, pe care guvernul o observă de multă vreme, fără însă să se fi prezentat o ocazie să intervină. Voi ăștia i-ați dat de urmă; e meritul dumitale și al prietenilor...

— E un noroc, domnule general.

— Cît privește norocul, dragul meu, trebuie să reușească în viață și acela care are dreptate! Întîmplarea... fie... dar fericită întîmplare. Bune-s țigările astea, nu-i așa?

— Excelente, domnule general.

— Sînt țigări Cavour... uscate și bine alese...

Mă uitai în jur cu coada ochiului. Contele Lampugnani venea spre noi, surîzînd, dar generalul se făcu că nu-l vede: continuă.

— Inamicul ipotetic trebuie să vină din Viterbo: trebuie să-i ținem calea la Cimino. Trupele sale... A! Bună ziua, dragă conte.

— Bună ziua, Excelență. V-ați sculat? E ceva, o operație tactică astăzi? Mi se pare...

— Dragul meu, operațiile tactice pe teren sînt adesea plăcute, mai puțin plăcute sînt cele de pe hartă.

— Atunci vă deranjez ?

— Nu, dragă conte. Maiorului i-am dat instrucțiunile necesare. Acuma trebuie să-i dau ordinul de serviciu și sînt al dumitale. S-au sculat doamnele ?

— Vă așteaptă, generale, pentru vizita la necropola primilor creștini.

— Imediat !

Scrise cîteva cuvinte cu un creion pe o bucată de hîrtie și mi-o dădu :

— Acesta e ordinul de serviciu ! Dragă d-le maior, doamnele nu vor să aștepte !

Și se îndepărtă în grabă cu Lampugnani, după ce acesta îmi aruncă un zîmbet de simpatie.

Rămas singur cu biletul, l-am deschis. Nu erau decît aceste cuvinte : „Mîine seară voi executa".

M-am întors încet, cufundat în gînduri. Cum aș putea comunica lui Bonichi cuvintele generalului ? Tot drumul, mi-am bătut capul, pînă cînd, ajuns la cantonament, telefonul atașat de trunchi, sună. Era vocea lui Bonichi.

— Dumneata ești, domnule maior ?

— Da, eu !

— Nici o comunicare de la papà ?

Am înțeles.

— Un bilețel.

— Te rog, citește-mi-l.

I-am citit cuvintele scrise de general. Răspunse :

— Bine. Pe mîine seară.

— Pe mîine.

Pe la amiază veni ofițerul de zi al generalului.

— Domnule maior, domnul general vă roagă să poftiţi la el.

— Unde-i ?

— La oficiul telegrafic. Dacă-mi daţi voie, vă însoţesc.

— Te rog.

— Generalul ocupase biroul poştal. Îmi veni în întîmpinare şi-mi strînse mîna.

— Ia imediat motocicleta şi du-te la Roma.

Zăpăcit, l-am privit fără să scot un cuvînt. El continuă :

— Te întorci mîine seară la vremea hotărîtă. Cînd te întorci, vii la punctul unde ai întîlnire. Azi, e periculos pentru dumneata să rămîi la Ronciglione.

Şi termină :

— Astă seară, principesa oferă o masă pentru mine şi pentru ofiţerii superiori. După aventura cu coktail-ul, nu e prudent să vii şi dumneata. Încalecă motocicleta şi du-te la Roma. Nu vor şti, decît diseară, că ai plecat.

Îmi puse o mînă pe umăr :

— Dragă Biondi, du-te şi salută Cupola. Duminică, dacă totul va merge bine, vin şi eu s-o văd. Drum bun ! Pe mîine !

— Pe mîine, domnule general.

La Roma, l-am găsit pe Giovanni, care se sculase şi cînd mă văzu, se miră. I-am dat un pretext că am venit în interes de serviciu. Cele cîteva zile petrecute la Ronciglione, mi-au insuflat o neîncredere exagerată. Pretutindeni vedeam ochi şi urechi ce spionau. Cine ştie dacă nu există spioni şi la spital. Dar trebuia să am în vedere şi starea lui Giovanni, care era neliniştit, nervos din cale afară. Aşa că, i-am spus că am descoperit locul unde se află Maud şi că am profitat de o manevră ca să înconjur ascunzătoarea şi să

fac o percheziție. I-am vorbit aproape de ureche, profitînd de un moment cînd am rămas singuri.

— Nu vorbi tare — i-am zis — să vorbim despre altceva. Orice zid ascunde un interesat, care ascultă. Băgare de seamă și aibi încredere în mine. Săptămîna viitoare vei avea vești precise.

Înclină capul.

— Primele zile ale săptămînii viitoare vor fi zile de neliniște — murmură.

Era ceea ce doream. Numai să stea liniștit.

— Cum te simți ?

— Bine. Rana e vindecată. Medicul spune că sînt în convalescență. Peste cîteva zile voi putea ieși. Dar sînt încă slab.

— Bucuria te va restabili complet.

Se ridică electrizat.

— Mă voi vindeca deodată.

— De-acord. Deocamdată stai liniștit. Promiți ?

— Promit.

M-am dus la Marcella. Ședea în pat, răsfoind o carte ilustrată. Cînd am deschis ușa, ridică ochii. Mă recunoscu și-mi zîmbi. Medicul vorbea în șoaptă cu sora. Se apropie de mine.

— Bună ziua, domnule maior. Precum vezi, e bine.

— Merge bine ?

— Pe zi ce trece merge mai bine. Dar e nevoie de o criză, ceea ce numim noi, criza salutară.

— Domnule doctor, sper să survină peste cîteva zile.

— Dar ne-am înțeles, trebuie să știu și eu.

— Firește.

Ne-am apropiat de pat. Am întrebat-o :

— Cum te simți, domnișoară ?

Răspunse silabisind :

— Mai bine, domnule.

— Eu sînt medicul dumitale, domnișoară.

Zîmbi și răspunse că da.

— Și asta e sora cea bună.

Se uită la soră, cu ochii plini de recunoștință.

— Acest ofițer e amicul dumitale.

Îmi dădu mîna fără să înceteze să surîdă.

— Amicul dumitale și al surorii dumitale.

Deschise ochii mari și o lacrimă i se prelinse pe obraz.

— Maud ? Unde-i Maud ?

Se agită, buzele-i se mișcă. Voia să vorbească. Dar numai un moment, o clipă. Recăzu într-o stare rigidă, își plecă fața, fixă, fără să vadă cartea ilustrată.

— Sînt mulțumit — șopti medicul. — Dar acuma e obosită, s-o lăsăm în liniște.

Și termină la urechea mea :

— E pregătită pentru criza salutară.

În timp ce sora îl însoțea spre ușă, am pus ușor mîna mea pe a Marcellei. Ridică capul : un zîmbet palid îi lumină fața. Iar mîna ei caldă îmi strînse vîrful degetelor mele, în timp ce un cuvînt, aproape un suflu, îi zbura de pe buzele întredeschise :

— Scump... prieten...

VIII

Am trecut în goană de Ronciglione, și m-am oprit la răscrucea din Crimino. Sergentul Arrighi mă aștepta :

— Ai vreun ordin de la general ?

— Nu, domnule.

Apoi, în timp ce consemna motocicleta unui ajutor, mă întrebă :

— Ați văzut serbarea, domnule maior ?

Nu observasem. Da, numărul mare de automobile mă făcuse să gîndesc că petrecerea trebuie să fi fost mare la vilă. Dar nu ridicasem ochii, cînd am trecut în apropiere ; gîndul meu era în altă parte. Dar, cînd am început să coborîm în vale, Arrighi șopti :

— Un spectacol măreț, domnule maior. Domnul general va fi mulțumit. Doamna principesă a întrebat de dumneata...

— De mine ?

— Da, domnule. Și părea mulțumită cînd a aflat că v-ați dus la Roma și că vă veți întoarce tîrziu pentru raportul final.

— Da ? Generalul i-a spus toate astea ?

— Da, domnule.

Aprinse lampa.

— Iată cărarea.

Panta era dulce și coborîșul ușor pentru că puteam să aprindem lumina de astă dată. Trecurăm prin piață și am ajuns la casa țărănească. Vocea lui Santini întrebă :

— Cine-i ?

— Amici.

Ușa se deschise și se încuie imediat după noi. Giacomo și comisarul care jucau cărți, întrerupseră partida.

— Așadar, Lampugnani e în colibă ?

— Încă de azi după-masă. Iar noi putem începe expediția mai înainte.

Vestea, însă, că eu voi rămîne mă făcu să sar. Dar comisarul mă calmă :

— Știu ce gîndești. Să n-ai teamă. E ceva mai important care n-a ajuns la cunoștința dumitale. Nobilul

conte e înștiințat... Dar noi pierdem timp prețios. Stai liniștit și nu te gîndi la rău. Păstrează-ți sîngele rece.

Oferii un revolver lui Serra.

— Santini, stinge lumina și deschide ușa.

Luminișul apăru într-o lumină difuză. Luna se arătă pe Cimino, dar locul era în umbră. Am privit-o, tăcuți, precedați de brigadierul gigant; sergentul era cel din urmă.

— Liniște ! — spuse comisarul.

Ghidul nostru ne conduse de-a lungul apelor stătătoare. Muntele Venera se apropia de noi ca o amenințare. Observam liniile sale fine, acel aer de nepătruns, iar luna și noaptea îl înconjura ca un văl de lumină rece și îndepărtată.

Santini care era cu zece pași înaintea noastră, rămase nehotărît și se opri. L-am imitat. L-am văzut cum se apleacă, îngenunchează, parcă voia să recunoască umbrele.

— La ce înălțime e locuința ? — am murmurat la urechea lui Bonichi.

— Șaizeci de metri în linie dreaptă : cărarea e destul de șerpuitoare și lungă.

Am ieșit pe cărarea, care ne-a dat atîta de lucru. Credeam că numai ramurile moarte ale coniferelor erau lunecoase să-ți rupi gîtul, dar aici am văzut că acolo unde soarele abia pătrunde și pămîntul păstrează oarecare umezeală, fiecare frunză, chiar cele de fag, devin un pericol pentru mers. Primul care dădu dovadă fu Giacomo. A lipsit puțin, ca în tentativa de a ne cățăra, să nu ne tragă după el.

— E sortit să-mi las haina în pădure — murmură pipăindu-se.

— Doresc să nu lăsăm decît haina, zisei.

N-am văzut, dar am suspectat că înjură, ceea ce îl făcu să se distragă. Ne-am pornit din nou la drum.

Cățăratul dură mult, mai mult de o oră. Am obosit mai rău decît, dacă aș fi parcurs pe jos toată Roma. Urechile îmi vîjîiau, iar capul era strîns parcă într-un cerc de fier — simptom de oboseală. Santini se opri deodată și cu mîna întinsă ne făcu semn să ne oprim.

Printre frunze, străluci o pată roșie, ce creștea și se micșora ca un far minuscul. Ridicînd ochii, am zărit o pată neagră, mai neagră decît noaptea, care creștea, ca un val imens de umbră.

Nimeni nu respira. Umbra rămase nemișcată, dar punctul viu se mișcă, mai mult, mi se păru că urcă. Am înțeles atunci că era o țigară aprinsă. Dispăru. Am înțeles că fumătorul se întoarse cu spatele la noi.

La un semn al lui Bonichi, Santini și Arrighi se urniră, se strecurară ușor și dispărură în tufiș. Noi trei rămăserăm nemișcați. Cît? Nu știu. Mi se păru că mult timp. Inactivitatea aceea îmi servi de odihnă mie și lui Giacomo, pe care-l auzii respirînd cu regularitate.

Deodată auzii cîntecul unei ciocîrlii atît de aproape, încît mi se păru că se află chiar pe ramuri deasupra mea. Bonichi se ridică, ne făcu semn să-l urmăm, o porni cu băgare de seamă, dînd la o parte ramurile pe care le culegeam și le dădeam lui Giacomo. Deștepți sînt pictorii ăștia! Amicul depunea, în liniște ramurile, ca un adevărat pădurar.

Puțini pași ne despărțeau de terenul gol și mă pomenii în fața căsuței înaltă de patru metri, cu un perete dublu și gros. Cele două ferestre de la etaj erau luminate. Ne-am apropiat de un fel de gard viu care limita piața mică din fața construcției: de ambele părți zărirăm cele două capete ale lui Arrighi și San-

tini care făcuseră ocolul. Ne aflam astfel cu toții în fața ușii închise. Trecură cîteva minute. Tăcerea era profundă. Fără lumina slabă ce se filtra printre obloanele de sus, am fi putut crede că ne aflăm în fața unei ruine nelocuite. Deodată, în tăcere, o voce care îmi zbîrli părul pe cap, vocea lui Maud, răsună :

— Cine-i ?

Altă voce răspunse, a lui Lampugnani.

— Eu sînt, domnișoară !

— Ce vrei ?

— Deschide, te rog.

— Nu.

— Trebuie să-ți vorbesc.

— Mîine, ziua.

— Nu, în astă seară și urgent, e vorba de sora dumitale.

— Sora mea ?

Vocea ei tremura. O clipă îmi tremură și mie inima : mă temeam că o să-l creadă. Dar nu, rezistă.

— Nu e adevărat. Nu știi nimic despre sora mea.

— Ba da... din întîmplare... la Ronciglione sînt manevre... și e maiorul Biondi.

Am tremurat la auzul numelui meu și la vocea lui Maud.

— Biondi ? Nu e adevărat.

— E adevărat. Am vești de la el, indirect... e grav.

— Grav ?

Un moment de liniște. Văzui cum Bonichi apropie gura de urechea lui Santini care făcu un semn, apucă pe drumul de unde venise, furișîndu-se de-a lungul zidului.

— Deschide, odată, domnișoară, te rog... e în interesul dumitale... acum vine o trăsură care să te conducă la sora dumitale. Fii gata. Va trebui s-o întîlnești.

Nici un răspuns. Se vedea că fata stătea pe gînduri. Un pas greoi, de persoană ce coboară în întuneric, sună pe scara de lemn. Contele înainta.

Bonichi îmi ordonă mie și lui Giacomo să trecem de cealaltă parte, iar el rămase cu Santini. Am înțeles. Trebuia să înhățăm pe conte la ieșire. Am așteptat cu inima în dinți.

Pașii greoi ajungeau jos.

— Hei, Paoletto, unde ești ?

Și-apoi, cu accent supărat :

— Du-te de vezi dacă vine Moretti !

Nici un răspuns. Din nou se auzi vocea răstită :

— Iar s-a îmbătat ! Cine mi-a pus în cale pe acest animal ?

Un fluierat prelung pătrunse aerul liniștit. Văzui pe Bonichi că se agită, că vorbește repede cu Santini și acesta dispăru îndărătul casei, în umbră. Ușa se deschise deodată și apăru contele Lampugnani. Cu toate că nu suspectase, mă zări și se retrase : nu știu dacă m-a recunoscut — am aflat apoi că nu — dar se opri, simțind pericolul. Împinse ușa. Bonichi se aruncă, dar nu l-ar fi ajuns fără prezența de spirit a lui Giacomo care era lîngă prag și vîrî bocancul său în ușă. Intervenția fu providențială. Ușa se vede că nu era solidă și împinsă cu violență, se sparse. M-am aruncat și eu, a fost o luptă corp la corp, o clipă, căci domnii mei îmi veniseră în ajutor. Dar n-aș fi crezut niciodată că lunganul ăla să fi avut atîta putere. Respins cu o lovitură puternică, n-aș fi scăpat cu viață, pentru că în mîna lui sclipi un fulger. Lovitura dădu greș, dar ar fi repetat-o, dacă o umbră coborîtă de pe scări nu s-ar fi aruncat pe adversarul meu, pe care, un minut după aceea, Bonichi și Giacomo îl reduceau la neputință.

— Îmi pare rău, domnule conte, dar mă văd silit să vă pun cătușele, — murmură comisarul.

Apoi ridică lampa spre fața salvatorului meu. Credeam că Arrighi, introdus printr-o fereastră, intervenise la momentul oportun. Dar era bătrînul cu barba încîlcită, care mă fixa cu un zîmbet timid, închizînd ochii, prea obișnuiți poate cu întunericul. Bonichi îl contemplă curios și, cu un surîs, arătînd spre etajul de sus, întrebă:

— Vrei să chemi nepoata?

— Cu plăcere — îi răspunse bătrînul.

Suind cîteva trepte, strigă:

— Maud!

Vocea prietenei noastre se auzi în tăcere:

— Unchiule, unde ești?

— Jos! Maud, vino jos.

— Cu cine ești, unchiule?

— Cu prietenii tăi, Maud, maiorul Biondi, pictorul Serra...

— Maud, noi sîntem! — strigai eu, neputînd să mă rețin, iar Giacomo urmă:

— Sîntem noi, Maud.

— Biondi! Serra! O, Doamne! Vin, vin imediat!

Cînd coborî, n-am putut să-mi rețin un strigăt de surpriză. Era Maud, puternica, îndrăzneața Maud, acea figură firavă și uscată, fața cea palidă, scofîlcită, în care numai ochii păreau că trăiesc, ochii mari, cu cearcăne, speriați!

— Oh! Maud! — strigarăm eu și Giacomo.

— Prieteni, cît de buni sînteți! — șopti ea, strîngîndu-ne mîinile.

Apoi:

— Giovanni și Marcella?

— Bine, Maud, bine amîndoi!

— Marcella, mai e acolo?

— Da... a început să recunoască...

Abia atunci inima cedă. Îmi căzu în brațe, frîntă de emoție. Dar se reținu imediat, văzîndu-l pe contele Lampugnani. El părea că îmbătrînise în cîteva minute. Surîsul lui arogant dispăruse. Buzele îi tremurau. Începu să tremure mai mult cînd văzu venind pe sergent, care spuse comisarului :

— Brigadierul anunță că Artur a fost prins.

— Bine. S-a opus ?

— Deloc.

— Moretti e un nebun. Deh ! Să mergem că se face tîrziu. Ia vezi colo ce face Paoletto.

Acesta ascultă :

— Sforăie liniștit, domnule comisar.

— Să-l lăsăm să doarmă. Mergem. Poți să mergi puțin, domnișoară ?

— Desigur... nu te gîndi la mine...

I-am dat brațul și am ieșit. Nu mai era luna ca să ne luminaze cărarea, dar lămpile funcționau bine, fără teamă să fim descoperiți.

Îl întîlnirăm apoi pe Santini, cu prada sa.

— Sînt două automobile, domnule comisar, și așteaptă pe drum. Șoferii au fost schimbați, iar domnișoara Gina e leșinată.

Am reluat drumul. Maud era încă slabă și trebuia să-și adune toate puterile. Nu vorbea și respectam tăcerea ei. Dar cărarea era fără sfîrșit : suia, cobora și cu toate lămpile noastre era greu de mers. Am propus lui Maud s-o duc eu, dar ea refuză :

— Simt că oboseala îmi face bine...

În fine, am zărit umbrele negre ale automobilelor. Intr-unul luă loc Santini cu cei doi prizonieri și în celălalt Maud, bătrînul, Giacomo și Bonichi. Arrighi și cu mine încălecarăm motocicletele.

La cantonament, în timp ce prietena noastră și bătrînul se duseseră să se odihnească, iar ceilalți fură închiși sub cheie, comisarul îmi spuse :

— Și acuma, maior Biondi, termină opera.

— Ce trebuie să fac ?

— Pune-ți ținuta de gală și du-te la bal.

— Și dumneata ?

— Eu ? În halul ăsta ? Eu n-am ținută de gală. Du-te dumneata și informează-l pe general că totul e gata. Despre rest va hotărî el.

Serbarea era în toi. Femei frumoase, cavaleri eleganți, lumini strălucitoare, muzică splendidă. Principesa, înconjurată de un grup curtenitor, povestea ceva. Ea mă zări imediat.

Generalul, mă întîmpină cu o satisfacție rău ascunsă, înfrîngîndu-și cu greu nerăbdarea.

— Acuma ai venit, domnule maior ?

— De cîteva minute, Excelență.

— S-a făcut totul cum trebuie ?

— Da, Excelență.

— Bine. Ai să-mi predai ceva din partea amicului nostru ?

— Am însărcinarea să vă comunic că totul e gata.

— Aha ! Bine, bine !

Se îndreptă spre principesă. Văzui că-i oferă brațul, că-i spune ceva la ureche. Femeia șovăi.

— O amețeală, principesă ? Dacă-mi permiteți vă însoțesc chiar eu — zise generalul.

— Mulțumesc, domnule general. Accept ! Vă rog, nimeni nu pleacă, balul continuă. Nu-i nimic.

Orchestra începu un fox-trot, perechile se avîntară. Iar eu am urmărit cealaltă pereche, cea mai importantă, care în loc să intre în palat, se îndreptă spre cantonament, unde îi urmai, din depărtare, fără să fiu observat.

Povestirea pictorului Giacomo Serra

Azi dimineață, pe cînd preparam o pînză, ușa studioului se deschise. Trebuia să fie poșta, deși după soare se părea că-i prea devreme.

— Las-o pe scaun, Capanna! — murmurai, fără să ridic privirea, ca să nu dau prilej de palavre bătrînului portar.

— Nu e moș Capanna, dom'le profesor, sînt eu — răspunse o voce cunoscută.

Mă întorsei curios și zării pe Ascanio Bonichi.

— Cum, d-ta? Ce vînt te-aduce? Îți place pictura?

— Desigur, dar nu din cauza picturii am suit la etajul al 5-lea.

Zării atunci că avea un pachet subsuoară.

— Iar noutăți, domnule comisar?

— Noutățile le vom avea la sfîrșitul lunii, spre bucuria amicilor noștri, iar în toamnă procesul Capodimonte și compania.

— Atunci?

— Iată.

Desfăcu pachetul. Apăru trei caiete mari.

— Vezi? Profesorul Révere a început, domnișoara Magdalena Terzi, subsemnatul și maiorul Biondi au continuat povestirea celor patru luni agitate, ca un

roman de aventură. Citește, și apoi completează. Numai dumneata lipsești.

Și cum îl priveam perplex :

— Vezi, amicul Giovanni, cînd i-a fost cu putință, a adăugat ultimele rînduri și alaltăieri, domnișoara Terzi. Trebuie înnodat firul și povestit ceea ce s-a întîmplat de la întoarcerea la Roma. Dacă nu mă înșel, numai dumneata ai fost martor la toate.

— Adevărat — i-am răspuns scărpinîndu-mi bărbia — dar voi putea ?

— Cum ? Un comisar de poliție și un ofițer au fost în stare, și d-ta, un artist, nu ?

Depuse pachetul pe scaun și se îndreptă spre ușă.

— Ș-apoi — încheie el întorcîndu-se — puse într-un tartaj frumos de marochin, știi ce cadou de nuntă poate fi.

Mă părăsi murmurînd :

— Curaj !

Am recitit caietele. Dacă le-ar fi scris cu intenția să le dea publicității, n-ar fi reușit să obțină efectul, pe care l-au făcut asupra mea. Probabil că cititorul curios, ar fi vrut să știe și cauza acestor peripeții. Ar fi vrut să știe cauza amestecului principesei di Capodimonte și complicilor ei. Cititorul are chiar dreptate. Trebuie satisfăcut.

Dar ca să urmeze și metoda cronicilor anterioare, să povestim lucrurile în ordinea cronologică, așa cum s-au întîmplat.

Acuzațiile poliției împotriva principesei di Capodimonte și contelui Lampugnani, le cunoaștem : rănire, sechestrare de persoane, erau suficiente ca să fie trimiși la o închisoase model. Ceea ce nu știam noi, era cauza. Prin noi, înțeleg pe Révere, Biondi și subsem-

natul. Noi trei am fost ultimii care am aflat, în calitate de soți. Ba, pardon! Am uitat că cei doi amici ai mei vor fi în curînd...

A doua zi după bal, principesa comunică invitaților ei că e indispusă. Invitații plecară, pe rînd, fără s-o mai vadă, luînd exemplul de la contele Lampugnani, care a șters-o fără să fie văzut.

Despre arestare, nici o vorbă. Un bilețel al principesei către intendent pretextă o călătorie și ordonă ca nimeni să nu plece de la Ronciglione. Și cum Gina dispăruse împreună cu stăpîna, toți crezură că era chiar vorba de o călătorie neașteptată.

Două zile mai tîrziu Maud abia putu să facă o cursă cu automobilul: am plecat la Roma.

Cînd Maud intră în odaia lui, Giovanni deveni mai palid decît atunci cînd a fost rănit. Cerură să fie introduși la Marcella, dar doctorul nu permise: trebuia așteptat momentul oportun, pentru că de la întîlnirea între cele două surori se aștepta miracolul.

Maud făcu acest miracol de față cu medicul, sora de caritate, Biondi și subsemnatul. Giovanni nu era, căci el nu era încă pe deplin restabilit. Și nu află decît după ce totul fu gata. Trei zile după sosirea la Roma, ne duserăm cu toții, devreme, la spital. Deși era vara, numai o rază bătea în fereastra Marcellei, iar copila deschidea mereu ochii.

În dimineața aceea, se văzu singură cu Maud. Ușa era deschisă, iar noi așteptam la ușă. Deschise, așadar, ochii și zîmbi către soare. Observă că cineva e lîngă ea și privi uimită. Sărmanul creier, inert, începea să lucreze. Maud se lăsă privită cîteva clipe, se apropie de pat cu un surîs pe buze și întinse brațele.

— Bună dimineața, Marcella!

— Asta-i Maud! Ești Maud!

Și cele două fete se îmbrățișară. Miracolul se înfăptuise. Marcella se uită la noi : sora ei spuse numele fiecăruia, îi spuse că eram prieteni și bolnava zîmbi surorii de caritate, medicului, la mine se uită, uimită. Dar cînd fu rîndul lui Biondi, văleu ! ochii se holbară. Liniile feței începură să tremure și o lacrimă brăzdă obrajii uscați, și aproape rușinată, se ascunse în brațele lui Maud. Dar mîna nu și-o scoase din mîinile amicului nostru. Astfel am aflat că eu eram de prisos.

Și acuma să povestim, toată istoria, poate nu așa de interesantă, a originei acestei aventuri. Puțin interesantă, mai bine zis nu prea nouă. Dar ce deosebire între nenorocitul de mine și Giovanni, Maud, Bonichi, care au scris cele patru părți ale acestei povestiri. Au trăit fericiți, au avut culorile vii ale tabloului, pentru că au trăit părțile acestui mister. Eu nu am decît părțile din umbră, eu nu sînt decît cronicarul epilogului. Iată deosebirea dintre romancierii — cu fantezie — și istoricii, reci și plicticoși care scriu relatările după documente, acte, memorii, scrisori, cronici, fără un tremur, fără o scînteie. Bravii mei prieteni. Și-au ales bucata cea mai bună, iar Serra roade oasele.

Da ! Să facem din nevoie o virtute și... să povestim.

Așadar, Marcella trăia într-un sat, predînd abecedarul și religia, cînd într-o zi primi o vizită.

— Eu sînt mătușa ta Livia !

Despre mătușa Livia și despre o alta Giulia, abia auzise vorbindu-se. Erau surorile mamei, dar surori vitrege, deși aveau același prenume. Bunicul după mamă avusese două soții. De la prima se născuse Livia și Giulia, rămase orfane cînd ajunseră majore, deci stăpîne pe averea materna, care era destul de mare.

Trăiră o vreme în casa tatălui și cînd acesta se însură a doua oară, plecară. Din a două căsătorie, se născură doi copii : Robert și Maria, mama lui Maud și a Marcellei. Robert nu era un copil excelent, așa că tatăl îl expedie, cînd copilul împlinise 16 ani. Plecase undeva cu vaporul. Din drum scrise ceva, dar apoi încetă. Maria se mărită cu un negustor, Terzi.

Din ziua cînd părăsiră pe tatăl lor, cele două domnișoare, Livia și Giulia Majoni duseră o viață foarte agitată. Erau libere, bogate, într-un oraș mare ca Milano, unde găsiră tovarășe de școală și fură introduse în acea societate, al cărui unic scop e să petreacă. Doi ani după plecarea de-acasă, cele două surori se despărțiră : cea mai mare, Livia, ofilită de vicii, patroana unei case de joc, cea mică, Giulia, deveni cîntăreață și ajunse într-un orășel de provincie. Fu norocul ei. Într-un oraș antic al Sudului, artista, primadona Giulia, întîlni pe un nobil cretin, cu oarecare avere, care se amoreză de ea și o luă de soție. Livia urmărită de poliție, condamnată și apoi eliberată, emigră și urmele ei se pierdură pentru mulți ani. Giulia însă, făcînd pe femeia miloasă, cu farmecul vocii, cu mania moralității, specialitatea femeilor, ce au de ispășit un trecut vicios, cuceri, repede, orășelul unde se măritase. Baronesă, titlu vag, bazat pe renumele ce și-l fac oamenii bogați în ținuturile depărtate, ea era : intrigantă, bigotă, despotă. Ar fi rămas uitată în colțul acesta, dar norocul era lîngă dînsa și ea-l înhăță îndată.

Un unchi bătrîn al bărbatului ei avu nevoie de niște hîrtii ale familiei. Scrise mai întîi bărbatului Giuliei, apoi veni singur. Or, gurile rele insinuează că în afară de hîrtii a venit să-și vadă și nepoata, în calitate de bătrîn don-juan napolitan. Era adevărat sau nu, ceea ce se șoptea, fapt e că soțul Giuliei fu adop-

tat de bătrînul unchi, principele di Capodimonte, care muri puţin după aceea, lăsîndu-l moştenitor.

Devenită principesă, cine o mai putu ţine în frîu? Întîi locui la Neapole, apoi la Roma. Aici rămase văduvă.

Încă un an înainte de război, viaţa largă a Giuliei făcuse un gol mare în averea familiei Capodimonte. Dar abia în anul 1914, ruina bătu la uşă. Rămasă văduvă la 1908, la vîrsta critică a unei femei pe pragul celor 40 de ani, după atîţia ani de viaţă retrasă în provincie, iată doliul după soţul ei. Dar ea se refăcu! Mereu între Viena şi Paris, ea se consola pretutindeni, în toate staţiunile climaterice şi în toate casele de joc. Astfel se făcu un gol mare în averea moştenită. Lumea începea să vorbească de rău, dar atunci interveni războiul.

După război, fastul familiei Capodimonte fu din nou la ordinea zilei, dar fu mult mai mare. Principesa era invitată pretutindeni şi deveni în curînd stea de primă mărime în Olimpul Capitalei. Dar cînd era vreun loc vacant printre doamnele de onoare la palatul regal, Giulia di Capodimonte nu se puse printre aspirante, nu intriga. Aducea drept scuză vîrsta şi dorinţa ei de a fi liberă. Şi era crezută.

Primitoare, serviabilă, cu renume, ea reuşi să restabilească numele contelui Lampugnani, care era compromis. Îl întîlnise la Biarritz sau la Aix-les-Bains şi-i oferi serviciile ei. Contele deveni unul din familiarii săi.

Sfătuită de Lampugnani, Giulia di Capodimonte încercă să-şi restabilească averea, vru să ia un serviciu, dar... era tîrziu. Într-o zi primi o veste senzaţională.

Principesă — o întrebă sub-șeful poliției, un om numai nervi, cu barbișon, cu ochii nemiloși — nu sînteți din familia Majoni ?

— Da, Excelență, Majoni din Perugia.

— Nu aveți un frate, Robert, care a emigrat, de mult, din Italia ?

— Frate vitreg, fiul soției de-a doua a tatălui meu.

— Puțin importă : felicitările mele !

— De ce ?

— Se spune că e putred de bogat, trăiește în Australia unde are terenuri imense, se spune că are mine de aur. Totuși...

Inima doamnei bătea numai să se rupă.

— Totuși... ce-i, Excelență ?

— Consulul scrie că a fost victima unui accident, a fost lovit de un copac răsturnat. N-are soție, nici copii. Dacă aș fi în locul d-voastră, Principesă, n-aș pierde o oră.

— Aș putea avea dovezi, Excelență ?...

— Firește.

— Din partea autorităților de-acolo ?

— Sigur !

Astfel, însoțită de contele Lampugnani, principesa plecă în căutarea aurului. Se întoarse cu un bătrîn bolnav, care locui cîteva zile într-o cameră din vilă. Dar făcea prea mult zgomot și dădea prea mult de lucru servitorilor. Bătrînul acela misterios era poate nebun, dar o nebunie blîndă, un maniac al libertății. Nu trecea o zi fără să nu fugă și era prins pe străzile cele mai depărtate.

— Nu vei putea să-l ții, nici să-l păzești, prietena mea — îi zise într-o zi contele Lampugnani — trebuie dat cuiva să-l păzească, să se ocupe de el.

Propuse o guvernantă care se măritase cu un negustor de petice și rămînînd văduvă cu un fiu, o ducea greu. Astfel, Roberto Majoni avu de pedagog pe Michele Abadia,

— Într-o zi, însă, principesa fu invitată la poliție. Se prezentă, fără să vrea.

Sub-șeful o primi cu multă curtoazie, dar cuvintele sale dezminți purtarea sa :

— Principesă, să dăm cărțile pe față.

— Ce vreți să spuneți ?

— Mai bine să vorbim clar, nu-i așa ? Am primit niște scrisori din Australia, ce nu-mi plac. V-ați însușit averea domnului Robert Majoni.

— Eu ? Robert e fratele meu...

— Principesă, nu mă luați repede. Robert Majoni, după părerea medicilor, nu avea dreptul să facă nimic. Condițiile sale mintale abia îi permit să vegeteze. Și aici — îi arătă un plic — am niște hîrtii care ar putea să vă producă neplăceri.

— Domnule, poziția mea, trecutul meu...

— De-acord, principesă, poziția d-voastră, trecutul, vă dictează anumite datorii. Așadar e necesar să punem totul în ordine. Nu sînteți numai d-voastră moștenitoarea domnului Majoni, mai e o soră.

— Nu știu dacă mai trăiește sau a murit.

— Îi vom da de urmă. Și în afară de asta există două ființe mai apropiate decît d-voastră, domnișoarele Terzi, nepoatele domnului Majoni, fiicele unei surori adevărate. Vă rog răbdare, nu mă întrerupeți. E nevoie de un consiliu de familie. Nimic nu împiedică să rămîneți în păstrarea acestei averi, cu atît mai mult, cu cît un notar din Melbourne ne-a înștiințat că Majoni i-a lăsat un depozit enorm.

Principesei îi străluciră ochii.

— Un depozit ?

— Da : o sută de mii lire sterline.

Doamna era să leșine.

— Depozitul, dobînzile și restul trebuie să fie bine administrate, precum și sumele pe care le-ați luat, chiriile și celelalte. Totul pînă la ultimul ban. Știu cu cine vorbesc și sînt sigur, că ați ținut totul în regulă și că banii domnului Majoni sînt în mîini bune. Totuși vă sfătuiesc să vă consultați imediat cu preotul. La ordinele d-voastră, principesă !

Preotul, care nu avea motivele sub-șefului poliției ca să acționeze repede, fu zăpăcit de vizita unei principese. Nu că nu-și făcea datoria cinstit, dar era tînăr, fiul unui funcționar modest și doamna Giulia se pricepu cum să-l ia. Fu măgulit că trebuie să conducă un consiliu de familie cu membri din înalta societate. Principesa obținu ușor ca ea să administreze averea. Cum puteai să nu ai încredere într-o persoană atît de nobilă ?

Sora Giuliei fu găsită : se afla la Marsilia, garderobieră într-o casă suspectă. Cum găsi banii de drum, veni fuga acasă. Ce au dres, ce au combinat cele două surori împreună cu Lampugnani e greu de știut. Dar rezultatul a fost vizita Liviei la Marcella, cu care se întoarse la Roma.

Și aici intrăm din nou în cercul prietenilor noștri. Cînd fu în stare să-și amintească și să povestească, domnișoara Terzi povesti lui Bonichi, precum urmează :

În satul unde dăscălea, primi, într-o zi, vizia unei doamne respectabile care se prezentă drept mătușa Livia. Îi vorbi în numele unei alte mătușe, Giulia, principesa di Capodimonte, care o invită să vină la Roma, spunîndu-i că aceeași invitație s-a făcut și surorii Maud. Fata, mirată, dar nu prea convinsă, obținu un concediu și

plecă. Principesa o primi cu entuziasm. Surprinsă că n-o vede pe Maud, Marcella întrebă unde-i. I se răspunde că Maud face o excursie cu studenţii de la facultate şi că trebuie să se întoracă zilele acestea. Deşi fu tratată cu multă bunăvoinţă de Giulia şi Livia, Marcella începu să se simtă rău. Nu ştia de ce, dar simţea un fel de nelinişte, care n-o lăsa să doarmă. Trei zile după sosirea la palat, principesa îi vorbi cam astfel : Fata mea, nu se potriveşte pentru familia mea, ca să fii învăţătoare la ţară. Poţi să te lipseşti : noi ne vom gîndi la viitorul tău. Trimite-ţi demisia.

— La început am rezistat, dar... ce puteam face ? Mă tratau cu atîta dragoste ! Se părea că principesa şi contele nu aveau decît intenţiile cele mai bune.

— Iar despre domnul Robert Majoni, ce ştii ? Cînd l-ai cunoscut ?

— Nu ştiam de existenţa lui. Mama vorbise odată de el, dar îl credeam mort, nu dăduse niciodată un semn de viaţă. Se vorbea numai de un unchi, fratele tatălui care era şi el în străinătate. Dar se vorbea fără să se dea prea multă imoprtanţă. Aşadar, eu nu ştiam nimic despre unchiul Robert, cînd, într-o zi, auzii o ceartă în sufrageria din vilă. Contele se certa cu cineva, care avea o voce tare. Am aflat mai tîrziu că era un fiu al unui servitor al principesei, un oarecare Michele. Am auzit fără să vreau. Se vorbea despre bani şi despre un bătrîn pliclicos şi nebun. N-am dat atenţie şi voiam să ies, cînd auzii că cineva se mişca îndărătul meu. Era unchiul Robert care-mi zîmbea. La început, barba încîlcită şi haina ponosită a acestui om necunoscut mă înfricoşară, dar pe faţa lui era atîta blîndeţe şi zîmbetul acela voia să spună atîtea ! El şopti :

— Sînt unchiul Robert, fratele mamei tale, dar să te faci că nu ştii.

Şi se apropie să-mi şoptească la ureche : „să nu asculţi cînd îţi vor spune să scrii lui Maud, dacă vor cere s-o inviţi încoace... să nu-i scrii... pentru D-zeu".

Îmi făcu semn să tac, ieşi repede în anticameră, lăsîndu-mă uimită şi zăpăcită. Ce era palatul, în care mă găseam, am aflat-o curînd. Casa noastră din Perugia era liniştită : n-am auzit niciodată vreun cuvînt aspru, o ceartă ; ai mei se adorau. În satul unde am stat, oamenii erau de treabă. Numai cei cîţiva beţivi făceau zile fripte soţiilor lor. Credeam că cei bogaţi erau rezervaţi şi plini de demitate ca să se arate miloşi cu cei umili ; credeam că cei mari sînt nobili. Dar o stricată ca principesa şi un om mai vulgar decît contele, e greu de închipuit. Prima ştia să se ascundă, căci era o femeie deşteaptă. El era un nebun. În corvorbirile lor cu Michele Abadia şi Arturo Moretti îşi scoteau măştile şi mănuşile. Ultimii doi păreau înţeleşi şi se supuneau celorlalţi. Dar eu credeam că sînt administoratorii lor. Numai cînd, într-o zi apăru din nou mătuşa Livia, sora principesei, lucrurile se schimbară. La prima vizită ea îmi inspiră milă. Părea bătrînă, aproape o ruină. Mai ales că se îmbăta şi atunci vorbea nişte lucruri, ce nu se pot spune. Apoi începu cu morfina. Întoarcerea mătuşii Livia, pe care o credeam în căutarea lui Maud, schimbă lucrurile. La început mă tratau cu un fel de dragoste prefăcută şi începură să-mi spună să scriu lui Maud. Dar bătrîna soră a principesei nu mai întrebuinţa vorbe dulci şi mă trata ca o stăpînă, ca o tirană. Dar într-o zi, am declarat că vreau chiar eu să mă duc s-o caut şi atunci am fost făcută prizonieră. Dar urletele şi blestemele mătuşei Livia, vizibile lui Michele Abadia şi Arturo Moretti începură s-o supere pe principesă. Întîi am fost transportată într-un turn cu gratii. Îmi amintesc

de o poartă cu cruce. Era atît de oribil turnul, încît apartamentul din strada Virginia îmi părea un paradis, unde am fost condusă într-o noapte și închisă cu mătușa Livia. Apartamentul a fost ales de Moretti, care locuia pe-acolo. Au fost primele zile triste din viața mea. Femeia aceea, mătușa Livia, îndărătnică și periculoasă mi-ar fi înfrînt rezistența, cînd surveni un fapt, care-mi dădu iar curaj. L-am revăzut pe unchiul Roberto. Era într-o duminică. Ca de obicei, mătușa se dusese la biserică și mă închise în casă. Astfel făcea în fiecare zi, cînd se ducea să tîrguiască. Eram pe balconaș și priveam la cîmpul de lîngă casă. Eram disperată că nu pot fugi, cînd auzii o voce în apartamentul vecin. Fereastra spre balcon se deschise și vocea lui Michele Abadia, sună : „Așteptăm afară !". L-am văzut pe acela, care-mi spusese că-l cheamă unchiul Roberto, înspăimîntat, cu ochii holbați, cu mîinile tremurînde, care se țineau de balustradă. Am șoptit :

— Unchiule Roberto !

Se uită la mine fără să mă recunoască, apoi se apropie de balustrada, care ne despărțea și mă chemă pe nume. Dar părea nebun, nu vorbea, ci bîlbîia cuvinte neînțelese ; pronunță numele lui Maud, privindu-mă țintă :

— Nu, Maud ! Nu, Maud ! Nu, Maud !

Am înțeles și voiam să-i răspund, cînd auzii cheia în ușă. Am fugit în casă și mătușa Livia mă găsi în bucătărie, făcînd focul. Am mai auzit odată vocea unchiului, în sala de intrare, dar zgripțuroaica mă închise în cameră cum făcea, cînd cineva bătea în ușă. Se vede că l-au expediat la Moretti și nu l-am mai văzut.

Marcella se enervase, vorbind și obosise. Bonichi îi făcu semn să tacă.

— Domnişoară, retrăirea acelor zile urîte, poate să-ţi facă rău. Nu mai povesti. Răspunde numai la ceea ce te voi întreba eu, adică nu, să mă întrerupi numai ca să mă corectezi. De altfel, e destul un simplu nu sau da.

În biroul comisarului, în afară de cele două surori, mai erau maiorul şi subsemnatul. Bătrînul cu pelerina, şedea pe un scaun şi părea absent. Giovanni era încă în convalescenţă.

— Aşadar, — începu amicul Ascanio — accesele mătuşii d-tale, din cauza beţiei, erau zilnice şi imediat îşi făcea injecţia cu morfină. De ce n-ai încercat să scoţi cheile, cînd dormea ?

— De frică. Le ţinea sub pernă şi-apoi nu dormea adînc.

— Şi te ameninţa cu revolverul familiei, pe care l-am găsit în valiză ?

Marcella confirmă.

— Şi astfel, într-o zi cînd ai refuzat să-ţi chemi sora, ea a tras. Dumneata ai ridicat arma şi ai aruncat-o pe fereastră. De ce ?

— Mă temeam să nu fie acuzată... Era doar sora mamei mele.

— Dar cine a încărcat arma ?

— Nu ştiu.

— Ai fost conştientă de ceea ce făcea ?

— N-aş putea spune. De zile, din cauza teroarei sub care trăiam, simţeam că mi-am pierdut capul. Eram slabă... Ca toţi cei care beau, mătuşa nu se îngrijea de mîncare. Altceva nu ştiu. În dimineaţa aceea nu se sculase, se simţea rău.

Era palidă şi mă certă mai mult ca întotdeauna, cu mai multă furie. Cred că m-ar fi bătut, dac-ar fi avut putere. Deodată am zărit că fereastra de la bucătărie era deschisă. Am vrut s-o închid ca să nu audă vecinii,

deşi erau obişnuiţi. Atunci ea trase. Am simţit o lovitură şi zgomotul armei care căzuse pe duşumea. O arsură la umăr. Am avut timpul necesar să arunc arma şi să închid fereastra. Cînd m-am întors să mă duc la dînsa, am văzut-o nemişcată în pat şi m-am simţit rău. Am făcut cîţiva paşi. Mai mult nu ştiu.

Comisarul puse încă cîteva întrebări despre Moretti şi Abadia, apoi continuă zîmbind spre maior :

— Şi iată cum întîmplarea îşi face intrarea triumfală. Ai ştiut, domnişoară, că ai deşteptat gelozia cameristei, frumoasei Gina ?

— Eu ? N-am văzut-o după ce m-am mutat în strada Virginia.

— Bine, cred că mai e încă geloasă din cauza frumosului de Artur. A propos, l-ai mai văzut vreodată pe terasa aceea ?

Fata roşi. Apoi zise :

— Da, a încercat să-mi vorbească de două ori printre gratii. Voia să-l urmez, zicînd c-ar putea să mă salveze. Dar nu i-am răspuns şi am intrat în casă.

— Ei bine, domnişoară Marcella, mulţumeşte lui Arturo şi puterii sale de cucerire. Fără gelozia Ginei, cine ştie ce s-ar fi întîmplat.

Toţi ne-am uitat le el cu mirare. El urmă :

— Principesa a înţeles că cei doi tipi, Michele Abadia şi Arturo Moretti, de care ea se servea deseori şi de care n-ar fi putut scăpa, a înţeles zic că puteau să-i fie de-un ajutor într-un moment critic. De aceea trebuiau să frecventeze palatul cît mai rar. Ca să-i cheme la dînsa, trimitea la „Mesagerul“ anunţuri matrimoniale dintre care unul vorbea despre un om curajos. Gina trimitea anunţurile. Cînd fata fu cuprinsă de gelozie, prin cine ştie ce combinaţie a creierului ei, citind răspunsurile ea scrise faimoasa scrisoare maiorului Biondi

la „Racul verde". Dar înainte de a expedia, ea se căi și o arătăt lui Arturo care, firește, o opri. Acuma trebuie să știm cum de-a plecat. Ne uitarăm cu toții ca atîtea semne de întrebare. Dar din colțul, unde ședea, bătrînul cu pelerina făcu o mișcare. Un zîmbet timid și blînd, cu vocea nesigură, spuse :

— Eu am găsit scrisoarea, cu numele ofițerului. M-am gîndit că ofițerul ar putea s-o ajute pe Marcella.

— Am bănuit — spuse Bonichi pe cînd cei doi păreau fîsticiți — am bănuit eu. În timpul certei dintre Moretti și Gina, intră Michele Abadia care-l ducea pe d-nul Majoni. Scrisoarea părăsită pe masă a luat-o el și a pus-o la cutie. Întîmplarea, dragă d-le maior, lucrează întotdeauna minunat. Și acuma, domnișoară Magdalena, povestiți-ne în amănunt ce ți s-a întîmplat.

— Eu am puține de spus — și Maud dădu din cap. Cînd mi-am venit în fire, am văzut că mă găsesc într-o cameră lugubră cu gratii la ferestre și lîngă mine era principesa. Ea nu se prefăcu deloc. Îmi ceru să chem pe sora mea ca s-o îngrijesc eu. I-am spus că aș vrea să mă duc și să văd dacă Marcella poate fi transportată. Ea îmi răspunse că eu nu pot pleca. Atunci am refuzat. Rămasă singură, m-am apropiat de fereastra cu gratii și am văzut o uliță pustie, chiparoși...

— Casa din fundătură ! murmurai eu.

— Un șofer — continuă Maud — îmi aducea lapte și ouă. Apoi am primit din nou vizita principesei, care-mi făcu din nou aceleași propuneri, pe care le-am refuzat. Noaptea tîrziu, veni o servitoare care mă trezi și spuse să mă îmbrac. Pe cînd coborăm scările, cineva mă acoperi cu un șal peste cap. Am plecat cu un automobil. N-am văzut încotro, dar călătoria a fost de lungă durată, cel puțin două ore. Apoi am coborît lîngă

o vilă și cu ajutorul unor lămpi electrice am ajuns la un palat. M-am suit pe o scară de serviciu și m-am pomenit într-o odăiță săracă. O cameristă și un tînăr mă însoțeau. Cînd am intrat în camera aceea, mi-au indicat un pat și camerista m-a întrebat dacă vreau să mă ajute. Am refuzat. Atunci tînărul îmi zise :

— E în zadar orice țipăt ; nimeni nu vă aude.

Am rămas cîteva zile. Într-o noapte am fost trezită, dusă într-un automobil și am coborît lîngă o cărare care ducea la o căsuță ascunsă între copaci. Am rămas mult timp singură. Trecu multă vreme. Dar într-o noapte frumoasă am auzit pe scară. Am gîndit că s-a întors camerista, care plecase a doua zi după sosirea mea. Dar nu era ea. Un țăran bătrîn, întotdeauna beat, care-mi aducea lapte și fructe, îmi spuse că a adus un nebun. Nu știu de ce, dar gîndul meu mă reconduse la Pantheon, la seara arestării lui Michele Abadia, la omul cu pelerina și cu barba sălbatică. Parcă mi-ar fi simțit gîndul, el bătu în peretele odăii mele. O voce întrebă : „Maud ?“ Am răspuns : „Eu sînt. Cine-i acolo ?“ Vocea șopti : „Unchiul tău Roberto“. Și-apoi : „Să nu-i asculți dacă te vor pune s-o chemi pe Marcella“. Am rămas înmărmurită. Unchiul Roberto ? Parcă aveam încredere. Am avut un moment de ezitare. Simțeam totuși că e adevărat. În zilele următoare am vorbit mai bine.

Bătrînul se ridică din nou și se apropie cu zîmbetul lui blînd.

— Cînd puteam... cînd îmi cădea greutatea de pe cap...

Își șterse fruntea cu palma și două lacrimi se prelinseră pe fața sa palidă și uscată :

— Sînt fetele mele, murmură el.

Desfăcu brațele, iar Maud și Marcela îl îmbrățișară.

Cu permisiunea lui Bonichi, am asistat în biroul judecătorului de instrucție, la interogatoriul lui Michele Abadia și al lui Arturo Moretti.

De la primul nu s-a putut scoate nici un cuvînt. Cu privire la atacul împotriva lui Giovanni nega orice amestec.

Celălalt însă, frumosul Arturo, pălăvrăgea mereu. Confirmă complicitatea principesei, a contelui, a lui Abadia. Se dezvinovăți, aducînd drept motiv situația sa de servitor și frica de conte și de Abadia. Admise convorbirea cu Gina, descoperită de Arrighi. Mărturisi că a răpit-o pe Maud, ajutat de conte.

Și de ce încercarea de a o ucide pe Maud pe malul Tibrului și apoi simpla răpire ? Bonichi presupune că la început, au crezut că starea Marcellei fiind disperată, au căutat s-o suprime pe Maud ca să înlăture orice pretendenți la moștenire. Apoi, cînd au văzut că starea Marcellei se îmbunătățește, răpirea lui Maud trebuia să aibă un dublu efect. A fost sechestrată, terorizată, ca s-o ceară pe sora ei, s-o îngrijească, s-o aibă lîngă dînsa, adică în mîinile principesei. Sau, liberați de Maud, să ceară prin intermediul poliției, tutela asupra Marcellei, a cărei singură rudă era principesa. Adevărat sau nu, procesul o va dovedi.

La interogatoriul principesei și al contelui n-am fost de față, iar Bonichi e mut ca peștele.

Bănuiesc că e vorba de ceva grav de tot, — de o călătorie cu scopul de a pune mîna pe averea domnului Roberto Majoni. Dar mi-e teamă că nici măcar procesul n-are să dea totul în vileag. Ca în toate delictele bine închegate și conduse cu iscusință, aici apar două greșeli grave. Scrisoarea Ginei și rănirea lui Giovanni sau intenția de a o ucide pe Maud. Nu e prea clar : vom vedea la proces.

Batista parfumată, care a fost găsită printre lucrurile Marcellei, aparținea principesei, care o împrumutase nepoatei, în primele zile. Cîte nenorociri poate să aducă o batistă! Othello a spus-o în proză și în muzică.

Și acum voi termina.

Ne-am adunat cu toții la Caprarola, o vilă pe care a închiriat-o domnul Majoni. Giovanni își termină convalescența. Biondi vine în fiecare seară cu motocicleta. Ieri și-a adus un musafir, pudrat ca un sac de făină. Abia l-am putut recunoaște pe Bonichi. Vesel, cu toată viteza formidabilă pe care o luase bersalierul. Ne anunță înaintarea sa la Milano. Asta ne-a stricat puțin buna dispoziție. Ia cu sine pe Arrighi, care-i făcut pentru cariera asta.

— Cînd voi avea vreo afacere, cu surprize și aventuri, am să vă chem îmi spuse mie și maiorului.

Marcella protestă și zise:

— Mulțumesc, dar nu cred.

În clipa aceea o porniră la plimbare, doi cîte doi. Giovanni cu Maud, Biondi cu Marcella, Ascanio cu bătrînul Majoni.

Eu am rămas singur.

Ploua mărunt. Fîntîna de la capătul aleii își arunca în aer stropii, care se contopeau cu ploaia. Apa din cer și cea de pe pămînt se îmbrățișau în aer, se sărutau, se confundau. Iată un tablou, care mi-ar da primul premiu la expoziție.

Dar, acuma, nu mai pictez: simt că-s scos din balamale.

Maud, Marcella, Giovanni și Biondi, bătrînul Roberto, Ascanio Bonichi — toți sînt fericiți.

Iar eu ? Eu voi trece la nemurire apa fîntînei care face onorurile ploii din cer ? E prea puţin, dar se spune, că trebuie să te mulţumeşti şi cu puţinul, în lumea asta. Mulţumeşte-te, măi Serra, ăsta ţi-e destinul.

Vocea lui Maud, voioasă şi limpede :

— Serra, vino. Lipseşte al cincilea la poker !

— Bine ! Îl fac pe al cincilea ! Aşa-i : ăsta-i destinul meu.

— SFÎRŞIT —

Tiparul executat la Imprimeria „Oltenia" — Craiova
Comanda 189
B-dul Mareșal Ion Antonescu, nr. 102
ROMÂNIA

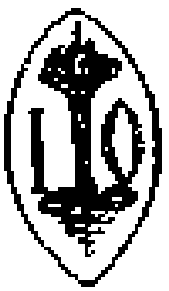

editura română craiova

65 + 2 T.L. = 67 Lei

ISBN 973-9006-09-4